

BügelHajema

Plek voor ideeën

Bestemmingsplan Buitengebied 2013

Inhoud

Toelichting en bijlagen

Regels en bijlagen

Verbeelding

Separaat bijgevoegd:

PlanMER bestemmingsplan

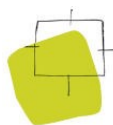
Buitengebied 2013

Overleg- en inspraakreacties

bestemmingsplan Buitengebied 2013

11 juni 2013

Projectnummer 232.00.01.39.00

Ideeën voor een plek

Toelichting

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Plangebied	5
1.3	Plan-m.e.r.	6
1.4	Passende beoordeling	6
1.5	Verantwoording van het onderzoek	6
1.6	Procedure tot nu toe	7
1.7	Opbouw van deze toelichting	8
2	Huidige situatie en ontwikkelingen	9
2.1	Landbouw	9
2.2	Landschap en cultuurhistorie	11
2.2.1	Bewoningsgeschiedenis	11
2.2.2	Kenmerken van het landschap	12
2.2.3	Ontwikkelingen	15
2.3	Natuur	16
2.4	Recreatie en toerisme	16
2.4.1	Bestaande situatie	16
2.4.2	Ontwikkelingen	18
2.5	Wonen	18
2.5.1	Bestaande situatie	18
2.5.2	Ontwikkelingen	18
2.6	Bedrijven en voorzieningen	19
2.6.1	Bestaande situatie	19
2.6.2	Ontwikkelingen	19
2.7	Water en waterbeheer	19
2.7.1	Bestaande situatie	19
2.7.2	Ontwikkelingen	21
3	Beleid hogere overheden	23
3.1	Relevante wetgeving	23
3.2	Internationaal beleid	25
3.3	Rijksbeleid	25
3.4	Provinciaal beleid	27
3.5	Beleid Wetterskip Fryslân	33
3.6	Eigen gemeentelijk beleid	33
3.7	Consequenties	35

4	Planologisch beperkingen	37
4.1	Water	37
4.2	Hinder van bedrijven	38
4.3	Ecologie	40
	4.3.1 Beschermden soorten	40
	4.3.2 Beschermden gebieden	41
	4.3.3 Verzuring en eutrofiëring	45
4.4	Luchtkwaliteit	46
4.5	Geluid	47
4.6	Externe veiligheid	49
	4.6.1 Wettelijk kader	49
	4.6.2 Onderzoek	50
4.7	Archeologie	54
4.8	Militaire belangen	58
5	Visie	59
5.1	Evaluatie voorgaande plan	59
5.2	Wenselijke aanpassingen	60
6	Planbeschrijving	63
6.1	Landschap en cultuurhistorie	63
	6.1.1 Uitgangspunten	63
	6.1.2 Uitwerking besloten gebied	64
	6.1.3 Uitwerking open gebied	66
	6.1.4 Kerk-, voet- en jaagpaden	66
	6.1.5 Historische molens	66
	6.1.6 Inrichting van de erven	66
6.2	Agrarische bedrijven en cultuurgrond	67
	6.2.1 Bestaande grondgebonden bedrijven	67
	6.2.2 Bestaande intensieve veehouderij	69
	6.2.3 Nevenactiviteiten bij bestaande bedrijven	70
	6.2.4 Functiewijziging van bestaande bedrijven	70
	6.2.5 Nieuwe agrarische bedrijven	72
	6.2.6 Paardenbedrijven	73
	6.2.7 Agrarische bedrijfswoningen	74
6.3	Wonen en woonboerderij	74
	6.3.1 Gewone woning	75
	6.3.2 Woonboerderij	75
	6.3.3 Uitbreiding van erven	77
	6.3.4 Paardenbakken	77
	6.3.5 Agrarische hobbyactiviteiten	78
6.4	Niet-agrarische bedrijven	78
	6.4.1 Bestaand bedrijf	78
	6.4.2 Nieuwe bedrijven	79

6.5	Recreëren	80	
	6.5.1	Verblijfsrecreatie	80
	6.5.2	Dagrecreatie	84
6.6	Overig	85	
	6.6.1	Infrastructuur	85
	6.6.2	Vaarwater	85
	6.6.3	Energieopwekking	85
	6.6.4	Kabels en leidingen	86
	6.6.5	Externe veiligheid	86
	6.6.6	Geluidhinder	86
	6.6.7	Waterhuishouding en waterkering	87
7	Uitvoerbaarheid	89	
	7.1	Consequenties van het planMER	89
	7.2	Economische uitvoerbaarheid	90
	7.3	Planschade	92
	7.4	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	92

Bijlagen

Inleiding

Het voorliggende bestemmingsplan vormt de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied zoals dat door de gemeenteraad van Smallingerland is vastgesteld op 1 oktober 2002 en alle partiële herzieningen die in de jaren daarna op basis van dit ‘moederplan’ zijn vastgesteld.

1.1

Aanleiding en doel

De op 1 juli 2008 in werking getreden Wet ruimtelijke ordening (Wro) stelt dat bestemmingsplannen om de tien jaar en tijdig vernieuwd dienen te worden. Het huidige bestemmingsplan Buitengebied nadert haar ‘houdbaarheidstermijn’.

Naast een wettelijke noodzaak om het huidige plan te vernieuwen, zijn er verschillende ontwikkelingen in het buitengebied die vragen om nieuw bestemmingsplanbeleid. Met name de schaalvergroting in de agrarische sector is hierbij van belang.

Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied 2013 is gericht op het behoud en de versterking van:

- de ruimtelijke kwaliteit;
- de functionele kwaliteit;
- en daarmee de economische vitaliteit en de beeldkwaliteit van het landelijk gebied.

Het nieuwe bestemmingsplan is in grote lijnen een op beheer gericht plan, bedoeld voor het bieden van een planologisch-juridische basis voor vooral de bestaande functies. Dit betekent dat het plan in de eerste plaats rechtszekerheid biedt aan bestaande functies en dat de op te nemen ontwikkelingsmogelijkheden bedoeld zijn om bestaande functies te kunnen aanpassen, zodat ze de komende 10 jaar weer goed mee kunnen.

1.2

Plangebied

Het bestemmingsplangebied komt in grote mate overeen met het plangebied van het voorgaande bestemmingsplan en wordt gevormd door het landelijk gebied van de gemeente Smallingerland met uitzondering van alle bestemmingsplannen die van kracht zijn voor alle kernen in de gemeente en voor de ver-

schillende bedrijventerreinen. Het plangebied dat tot het provinciaal inpasingsplan 'De Centrale As' behoort, is eveneens van het plangebied uitgezonderd.

1.3

Plan-m.e.r.

Dit bestemmingsplan is kaderstellend voor een aantal m.e.r.-(beoordelings)-plichtige activiteiten. Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan moet derhalve een plan-m.e.r.-procedure worden doorlopen.

Een plan-m.e.r. is een in de Wet milieubeheer vastgelegde procedure waarmee de milieugevolgen worden beoordeeld voor de m.e.r.-(beoordelings)plichtige onderdelen van het plan. De uitkomsten van het planMER, i.c. de milieueffecten van het planvoornemen en alternatieven, moeten bij de vaststelling van het bestemmingsplan worden betrokken.

1.4

Passende beoordeling

Naast de plan-m.e.r.-procedure is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 een passende beoordeling opgesteld. Deze verplichting geldt wanneer niet met wetenschappelijke zekerheid valt uit te sluiten dat het plan significant negatieve effecten zal hebben op Natura 2000 gebieden die voor Smallingerland relevant zijn. Dit betreffen De Alde Feanen en in mindere mate Van Oordt'sMersken. De passende beoordeling is als separaat hoofdstuk in het planMER opgenomen. Het is tevens voor het oordeel van Gedeputeerde Staten aan provincie Fryslân toegestuurd.

1.5

Verantwoording van het onderzoek

Het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) bepaalt in artikel 3.1.6 dat het bestemmingsplan vergezeld gaat van een toelichting, waarin onder meer de uitkomsten van het met toepassing van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht verrichte onderzoek zijn vermeld. Het gaat hier om het onderzoek naar de bestaande situatie in het plangebied.

In het kader van deze onderzoeksplicht is een veldinventarisatie van alle bebouwde percelen in het plangebied uitgevoerd, waarbij gemeente Smallingerland gebruik heeft gemaakt van de digitale bestanden die binnen de gemeentelijke organisatie beschikbaar zijn en voor dit doel gebruikt mogen worden.

Het betreft de gegevens voor zover die in de zomer van 2011 bij de gemeente bekend waren uit:

- de Basisadministratie van gemeente Smallingerland;
- de milieuvergunningen die in het kader van de Wet milieubeheer of de Wabo voor de activiteit milieu zijn verleend en de meldingen op grond van het Besluit landbouw milieubeheer;
- gegevens uit de administratie die in het kader van de Wet onroerende zaakbelasting zijn verzameld;
- het geldende bestemmingsplan;
- de Grootschalige Basiskaart Nederland (GBKN);
- het kadaster;
- de luchtfoto die de situatie van juli 2011 weergeeft.

De gegevens - kortweg veldinventarisatie - zijn verzameld in een Geografisch informatiesysteem, beoordeeld op hun relevantie en geïnterpreteerd voor het nieuwe bestemmingsplan. Deze inventarisatie heeft geleid tot de verschillende bestemmingen, zoals die op de verbeelding van het plan zijn weergegeven en in de regels zijn uitgewerkt. De veldinventarisatie zal bij de uitvoering van dit bestemmingsplan worden gebruikt om de feitelijke situatie te toetsen aan de als gevolg van dit bestemmingsplan legale situatie.

1.6

Procedure tot nu toe

Het bestemmingsplan heeft als voorontwerp ter inzage gelegen in de periode van vrijdag 20 april 2012 tot en met donderdag 31 mei 2012. In die periode zijn 3 informatieavonden gehouden in verschillende delen van het plangebied. Naar aanleiding van de terinzagelegging zijn 42 schriftelijke inspraakreacties ontvangen.

Het plan is tegelijkertijd aan de wettelijke overlegpartners voor overleg aangeboden. Dit heeft geleid tot 6 reacties.

De inspraak- en de overlegreacties zijn voorzien van een gemeentelijk standpunt, dat is weergegeven in de bij dit plan gevoegde nota "Inspraak- en overlegreacties bestemmingsplan Buitengebied 2013". Tegelijkertijd is daarin vastgelegd of het plan op grond van de reacties is aangepast en waar deze aanpassing heeft plaatsgevonden.

Voorafgaand aan de terinzagelegging van het voorontwerpbestemmingsplan is de plan-m.e.r.-procedure gestart door middel van het uitbrengen van de nota Reikwijdte en detailniveau (nota R&D). In deze nota is aangegeven hoe het planMER zou worden opgesteld en tot welke onderwerpen het is beperkt.

De nota R&D heeft terinzage gelegen voor inspraak van 11 november 2011 tot 23 december 2011. Tevens is de nota voor overleg aan de wettelijke partners verzonden. De gemeente heeft twee inspraakreacties ontvangen. Provincie Fryslân heeft in het kader van het overleg gereageerd.

De gemeente heeft de nota R&D tevens voor advies aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Cie m.e.r.) advies voorgelegd. De commissie heeft hierover advies op 8 maart 2012 uitgebracht, waarin de reactie van de provincie is meegenomen. Mede op grond van dit advies is het planMER opgesteld. Het planMER maakt als separate bijlage deel uit van de toelichting bij dit bestemmingsplan.

1.7

Opbouw van deze toelichting

Overeenkomstig het Besluit ruimtelijke ordening dient de toelichting een onderbouwing te vormen voor het feitelijke bestemmingsplan, bestaande uit een verbeelding (ook wel plankaart) en regels. In deze toelichting is daarom in hoofdstuk 2 een overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen in het plangebied gegeven. Het gemeentebestuur is niet geheel vrij om haar eigen beleid te voeren. Daarom zijn in hoofdstuk 3 en 4 de beleidsmatige en wettelijke kaders hiervoor beschreven. Tenslotte is het nieuwe ruimtelijk beleid weergegeven in hoofdstuk 6, voorafgegaan door het hoofdstuk 5, waarin de gemeente haar visie geeft op het nieuwe ruimtelijk beleid. In hoofdstuk 6 zijn de belangrijkste bestemmingen toegelicht. Ten slotte is in hoofdstuk 7 ingegaan op de uitvoerbaarheid van het plan. Daar is tevens ingegaan op de wijze waarop de uitkomsten van het planMER in het bestemmingsplan zijn verwerkt.

Huidige situatie en ontwikkelingen

2.1

Landbouw

Grondgebruik

De agrarische sector is de belangrijkste grondgebruiker in Smallingerland. Het gebruik van de agrarische cultuurgrond in het plangebied bestaat voor ruim 90% uit het gebruik als grasland. Bijna 10% wordt akkerbouwmatig gebruikt, met name voor de teelt van snijmaïs. Deze situatie is ten opzichte van de situatie ten tijde van het opstellen van het vorige bestemmingsplan buitengebied weinig veranderd.

Type bedrijven

In Fryslân bestaat het grootste deel van de agrarische bedrijven uit grondgebonden bedrijven, waarbij de nadruk op de melkveehouderij ligt. Zo ook in Smallingerland. Naast melkveehouderij is er in de gemeente ook sprake van enige intensieve veehouderij, maar deze vorm van veehouderij is evenwel bescheiden in aantal bedrijven en omvang.

Aantal bedrijven

Het aantal agrarische bedrijven neemt al sinds de vijftiger jaren van de vorige eeuw af. Ging dat in het verleden met ca. 1% per jaar, inmiddels is in Smallingerland de afname 2,4% per jaar in de periode 1990 - 2003¹. In 2003 telde het CBS nog 253 bedrijven. In dit aantal zijn agrarische bedrijven betrokken die op grond van de wet verplicht zijn tot het leveren van gegevens in het kader van de Landbouwmeitelling. In 2011 telde het CBS nog 221, een afname van circa 1,6% per jaar sinds 2003.

Op grond van de veldinventarisatie (voorjaar 2011) is vastgesteld dat het aantal agrarische bedrijven op dit moment 176 bedraagt. Daarbij moet worden bedacht dat niet iedere agrarische activiteit in het plangebied wordt aangemerkt als agrarisch bedrijf. Een hobbyist heeft mogelijk wel de plicht om gegevens te leveren in het kader van de Landbouwmeitelling en komt derhalve voor in de cijfers van het CBS, maar wordt niet altijd beschouwd als een agrarisch bedrijf dat in het kader van dit bestemmingsplan de ruimte krijgt om zich als bedrijf verder te ontwikkelen.

---

¹ Bron: Landbouwstructuuronderzoek Fryslân, Schaalvergroting en inrichting, DLG, oktober 2005.

Omvang van de bedrijven

In Fryslân is sprake van een licht afnemende omvang van de oppervlakte cultuurgrond. Als gevolg van natuurontwikkeling en verstedelijking in de vorm van woningbouw, realisatie van bedrijventerreinen en de aanleg/verbetering van wegen is de oppervlakte cultuurgrond enigszins afgenomen. Dat geldt ook voor Smallingerland: denk bijvoorbeeld aan de realisatie van natuurgebied in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) op diverse plaatsen in de gemeente waaronder ten zuiden van De Leijen en de realisatie van het bedrijventerrein Azeven-Noord ten oosten van Drachten. Mede daardoor is het aantal agrarische bedrijven verminderd.

De gemiddelde omvang van de agrarische bedrijven in het plangebied is gemiddeld circa 29 ha.

Functieverbreiding

Naast schaalvergroting speelt ook functieverbreiding een rol bij de ontwikkelingen in de agrarische sector. Verschillende agrarische ondernemers ontwikkelen tegenwoordig nevenactiviteiten in het kader van de verbrede landbouw. Een niet-agrarische nevenactiviteit kan een belangrijke aanvullende inkomstenbron zijn voor een agrariër. In Smallingerland is het aantal bedrijven met nevenactiviteiten beperkt. Belangrijke nevenactiviteiten zijn het kamperen-bij-de-boer, zorgboerderijen en de paardenhouderij.

De paardenhouderij uit zich in paardenpensions, paardenhandelsbedrijven, africhtingsbedrijven van paarden en dergelijke. De ontwikkeling van paardenhouderijen in het buitengebied kan een nieuwe invulling zijn van vrijkomende agrarische bedrijven en daarmee een belangrijke bijdrage leveren aan het behoud van de vitaliteit van het platteland.

Bedrijfsbeëindiging

Een gevolg van de voortgaande schaalvergroting en stedelijke ontwikkelingen is dat een aantal bedrijven met de agrarische bedrijfsactiviteiten stopt. Het zijn met name de middelgrote bedrijven die uiteindelijk te klein blijken voor een rendabele bedrijfsvoering. Deze bedrijven hebben vaak problemen met opvolging en worden - wanneer er geen opvolger is - beëindigd. De kleine bedrijven worden relatief vaker voortgezet als hobbybedrijf of als nevenbedrijf naast een baan. Als gevolg van de bedrijfsbeëindiging groeien de overblijvende bedrijven. Per saldo is sprake van schaalvergroting.

Als gevolg van de agrarische bedrijfsbeëindigingen is er de afgelopen decennia veel agrarische bebouwing vrijgekomen. Uit oogpunt van het behoud van de economische vitaliteit en beeldkwaliteit van het buitengebied is het van belang dat deze vrijkomende bedrijfspanden een functie krijgen die er mede toe leidt dat het agrarisch erf en -indien aanwezig- de karakteristieke bebouwing zoveel mogelijk intact blijven.

2.2

Landschap en cultuurhistorie

2.2.1

Bewoningsgeschiedenis

De eerste bewoners van het gebied waren nomaden. Het waren waarschijnlijk rendierjagers die tijdelijk op de zandgronden leefden.

Latere bewoners vestigden zich permanent en maakten gebruik van de mogelijkheden die de omgeving bood.

Dekzandruggen

Op de hogere gronden, de dekzandruggen, ontstond de eerste bewoning. De hogere dichtbij gelegen gronden werden als bouwland of weiland gebruikt, de natte lager gelegen delen vooral als hooiland. Er ontwikkelde zich een patroon van opstrekken kavel loodrecht op de lange bebouwingslinten. De uitgestrekte hoogveengebieden in het oostelijk deel van Smallingerland zijn vanaf de zestiende eeuw ontgonnen. De eerste vervening vond plaats in het dorpsgebied van Opeinde waarbij Rottevalle is ontstaan. Op grote schaal werd de vervening pas midden van de zestiende eeuw ter hand genomen. Dit geschiedde door de N.V.'s die de naam droegen van de Compagnieën. Voorbeelden zijn de Compagnons van Rottevalle en het Compagnieschap van de Folgeravenen. Bij het vervenen was ontwatering een eerste noodzaak. De compagnonsvaarten die als ontsluiting van het veen werden aangelegd zijn zowel voor de afwatering als voor de afvoer van turf gebruikt. Na het graven van de Drachtstervaart in 1641 werd de vervening intensief ter hand genomen en ontstonden Drachten en Drachtstercompagnie. Langs de vaarten vestigden zich arbeiders en schippers waardoor woonkernen (veenkoloniën) ontstonden. De in cultuur gebrachte grond beschermde men tegen het boezemwater door de aanleg van Leidijken (Leidijk bij De Tike). De enige natte vervening die in het gebied heeft plaatsgevonden is De Leijen, een plas ten noorden van Drachten.

Laagveengebied

Het natte laagveengebied was aanvankelijk niet geschikt voor bewoning en het gebruik beperkte zich tot hooiwinning vanuit de hogere zandgebieden. In de Middeleeuwen werd plaatselijk begonnen met turfwinning. In het laagveengebied won men turf door het baggeren van lange trek of petgaten. De veenspecie werd op stroken nog niet ontveende grond gedeponeerd om te drogen. Later maakte men hiervoor zetwallen. Op sommige plaatsen waar de zetwallen smal en de petgaten diep waren kon het veen wegslaan en konden sommige petgaten uitgroeien tot grotere wateroppervlakten. Op deze wijze ontstonden De Leijen, de Princenhof en de Boornbergumerpetten. Op ondiepe plaatsen trad soms verlanding op en kon een complex ontstaan van al dan niet verlande trek- of petgaten (Princenhof).

Veenpolders

Vanaf 1700 werd in het laagveengebied op grote schaal turf gewonnen, vervolgens begon men aan herontginning. In de 19^e en 20^e eeuw zijn grote gebieden ingepolderd en drooggelegd. Zo is de Grote Veenpolder ontstaan. De veenpolders werden door zware dijken gescheiden van het boezemwater. De bewoning vormde zich langs rechte wegen met haaks daarop een regelmatige opstrekende verkaveling.

Nederzettingen

In het oude cultuurlandschap zijn de nederzettingen van de oude zandgronden te herkennen in de vorm van kerkdorpen: Oudega, Nijega, Opeinde, Noorder-Drachten, Zuider-Drachten, Kortehemmen en Boornbergum. In het westen zijn de nederzettingen op de kleigronden ontstaan: de buurtschappen Goëngahuizen, de Flearbosk en Kloesewier. De jonge ontginningsgebieden in het oosten vallen uiteen in twee opeenvolgende perioden waarin eerst de veenkoloniale nederzettingen zijn ontstaan, namelijk de kerkdorpen Rottevalle, Drachten, Drachtster-compagnie en vervolgens de heidenederzettingen Houtgehage, De Tike en Zuider End.

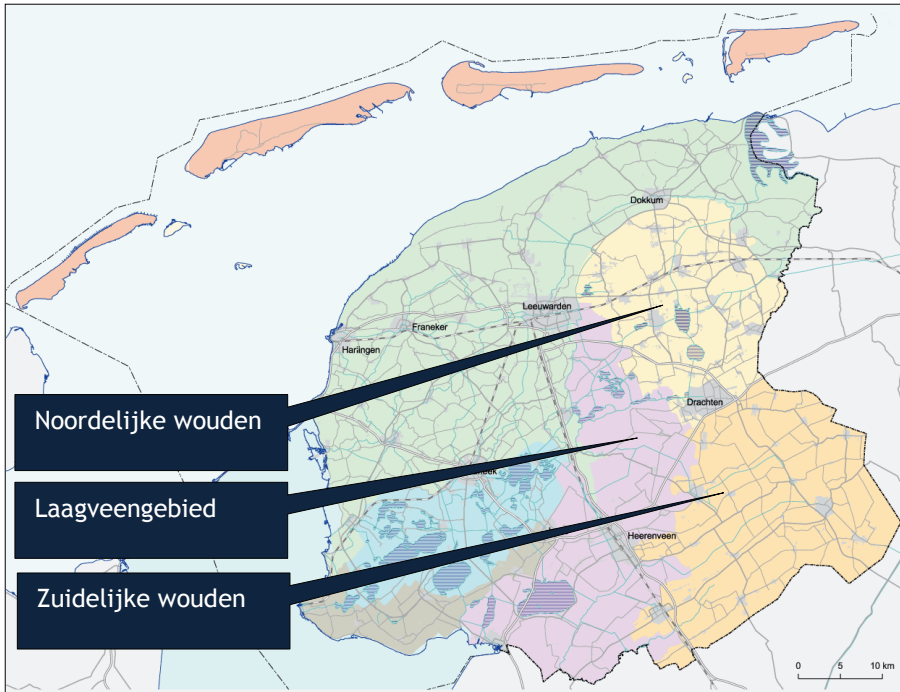
Archeologische waarden

Overblijfselen van de bewonings- en ontginningsgeschiedenis kunnen in het huidige landschap op veel plaatsen nog worden teruggevonden. Dit bodemarchief is kwetsbaar. Bij stadsuitbreidingen, grondwerkzaamheden in het landelijk gebied (zoals wegaanleg en het graven van nieuwe sloten) en talloze agrarische werkzaamheden, kunnen de nog aanwezige archeologische overblijfselen ernstig aangetast of zelfs geheel vernietigd worden. In paragraaf 5.8 wordt nader op de bescherming van archeologische waarden ingegaan.

2 . 2 . 2

Kenmerken van het landschap

In het plangebied kunnen op grond van hun kenmerken meerdere landschapstypen worden onderscheiden. Hieronder zijn deze weergegeven. Op grond van deze kenmerken kunnen twee hoofdgroepen worden onderscheiden: open gebieden (maken overwegend deel uit van het Laagveengebied) en meer besloten gebieden (maken overwegend deel uit van het Zuidelijke woudengebied).

Kaart 1. Hoofdlandschapstypen in Fryslân
(bron: Streekplan Fryslân)

Open gebied

Hooilandgebied

- grootschalig open met verspreide boerderijen;
- onregelmatige blokverkaveling;
- weinig wegen en paden;
- doorsneden door waterlopen.

Hooilandgebied rond Oudega en de Leijen

- grootschalig open;
- strokenverkaveling hier en daar onregelmatige blokverkaveling;
- verspreide bebouwing langs wegen, soms lintvorming;
- enkele wegen, deels doodlopend.

Veenpolders

- grootschalig open, boerderijen en huizen langs wegen;
- strokenverkaveling;
- dijken en wegen oost-west georiënteerd.

Veenweidegebied

- grootschalig open;
- onregelmatige blokverkaveling, soms een strokenverkaveling tot aan het water;
- veel dijken, weinig wegen, geen bebouwing.

Besloten woudengebied

Het besloten woudenlandschap wordt in algemene zin gekenmerkt door de volgende landschappelijke waarden:

- kleinschalig patroon van lintbebouwing, dykswâlen en houtsingels met geleidelijke overgangen naar open enclaves daartussen (mieden en hooilanden, meren) en plaatselijke esgronden;
- de aanwezigheid van beplanting op of langs perceelsscheidingen in de vorm van een relatief dicht netwerk van houtsingels en/of dykswâlen;
- opstreckende verkaveling (strokenverkaveling) met lengte-breedte-verhoudingen variërend van 3:1 tot 5:1;
- plaatselijk (on)regelmatige blokverkaveling;
- veelal een fijnmazig netwerk van wegen en paden (deels onverhard) met laan- en/of singelbeplanting;
- met name in het buitengebied streekeigen bebouwing (boerderijen, wâldhúskes en heidentempels);
- verspreid voorkomende bospartijen, landgoederen, essen, pingoruïnes, poelen en dobben.

In sommige deelgebieden ontbreken bepaalde als kenmerkend voor het woudenlandschap genoemde landschappelijke waarden en/of zijn andere en/of bijzondere vormen van de als kenmerkend voor het Woudenlandschap genoemde landschappelijke waarden aanwezig. Daarom worden binnen het besloten woudenlandschap de volgende landschappelijk deelgebieden onderscheiden:

- het compagniewijkenlandschap;
- hoogveen met wijkenlandschap;
- jonge heideontginningslandschap;
- meren- en kanalenlandschap;
- het singellandschap.

De onderscheiden deellandschappen zullen in het ontwerpbestemmingsplan worden weergegeven op de landschapskaart en hebben de volgende kenmerken:

Compagniewijkenlandschap

- regelmatig patroon van wijken en sloten, haaks staand op ontginningsassen;
- sterk opstreckende verkaveling;
- de aanwezigheid van houtsingels in de oeverlijn van de wijken;
- verspreid voorkomende bebouwing.

Hoogveen met wijkenlandschap

- onregelmatig patroon van wijken en sloten;
- opstreckende verkaveling;
- herkenbare grenzen tussen ontginningsblokken;
- de aanwezigheid van houtsingels langs wijken en sloten;
- verspreid voorkomende bebouwing.

Jonge heideontginningslandschap

- onregelmatige blokverkaveling;
- onregelmatige of ontbrekende verkavelingsrichting;
- relatief kleine percelen;
- de aanwezigheid van een informeel padensysteem, bestaande uit verharde, halfverharde en onverharde paden;
- verspreid voorkomende bosjes;
- relatief veel, verspreid voorkomende, vaak kleinschalige bebouwing.

Meren- en kanalenlandschap

- grote waterpartijen met oeverbegroeiing in de vorm van rietkragen en broekbosjes;
- grootschalige openheid, weinig opgaande beplanting;
- opstreckende verkaveling of onregelmatige verkavelingsrichting;
- perceelsgrenzen worden gevormd door sloten;
- incidenteel voorkomende bebouwing.

Singellandschap

- veelal opstreckende verkaveling;
- herkenbare cultuurhistorische grenzen tussen gebieden met verschillende kavelrichting;
- op perceelsgrenzen meestal houtsingels, incidenteel dykswâlen;
- verspreid voorkomende pingo's;
- verspreid voorkomende dobben, poelen;
- bebouwing voornamelijk gelegen langs wegen in de vorm van lintbebouwing;
- verspreid voorkomende landgoederen en bebouwing.

2.2.3

O n t w i k k e l i n g e n

Vooraf het besloten landschap staat sinds de vijftiger jaren van de vorige eeuw sterk onder druk. Waar de agrarische bedrijven vergroten, neemt de behoefte aan grotere en beter bewerkbare percelen toe. Dit leidt ertoe dat houtsingels soms wijken voor het agrarisch belang. In het kader van het oude bestemmingsplan heeft de gemeente het verwijderen van houtsingels steeds via vergunningverlening begeleid, zodat een verwijderde singel ook zoveel mogelijk elders werd gecompenseerd. Daardoor verandert het landschap enigszins.

In het onderzoeksrapport "Boer én landschap in de NoardlikeFryske Wâlden" (Bosch en Slabbers, 2010) is onderzocht hoe de schaalvergroting in het landschap nog beter kan worden begeleid. Bosch en Slabbers stellen concrete oplossingsmogelijkheden voor. In dit bestemmingsplan wordt gebruik gemaakt van de ideeën die in dat rapport zijn gepresenteerd.

Met het oog op het in beeld brengen van de feitelijke situatie rond de houtsingels en -wallen in de gemeente heeft Stichting Landschapsbeheer Friesland in

opdracht van de gemeente en provincie Fryslân de aanwezige houtsingels en -wallen geïnventariseerd. Deze inventarisatie is verwerkt in een landschapskaart die als bijlage bij de regels van dit plan is gevoegd en die mede toetsingskader vormt voor het uitvoeren van dit bestemmingsplan.

2.3

Natuur

In het rapport Natuurwaarden bestemmingsplan Buitengebied 2013 (BügelHajema Adviseurs 2012) is een uitgebreid overzicht opgenomen van de natuurgebieden en andere natuurwaarden in het plangebied. In paragraaf 4.4 is een samenvatting van dit overzicht weergegeven en is meer uitgebreid ingegaan op de kenmerken en bedreigingen van de natuur in het plangebied.

2.4

Recreatie en toerisme

2.4.1

Bestaande situatie

Verblijfsrecreatie

De gemeente Smallingerland heeft in het buitengebied een betrekkelijk geringe capaciteit waar het gaat om verblijfsrecreatieve voorzieningen.

Binnen het plangebied bieden de campings de grootste capaciteit. Daarnaast is er een hotelaccommodatie aan de Kromme Ee (le-sicht). Net buiten het plangebied ligt jachthaven de Drait, een van de grootste Friese jachthavens.

Camping De Veenhoop is met 125 plekken veruit de grootste camping in de gemeente. Met een 30 tot 40 plekken volgen de campings DeStjelp in Oudega en Kampeerterrein De Hoidammen aan de Wijde Ee. Nabij de Leijen ligt camping De Grinspôle.

Verder zijn er een vijftal kleine campings:

- Twee hiervan zijn niet gekoppeld aan een landbouwbedrijf. Dit zijn de twee kleine reguliere campings De Stjelp in Oudega en LaDure in Rottevalle.
- De andere drie betreffen kleinschalige kampeerterreinen bij de boer. Dit zijn de minicampings De Kobbe en De Pôlle in Goëngahuizen en Boerderijcamping Oan 'tKanael in de Veenhoop.

Naast deze actieve campings zijn er nog een aantal situaties waar rechten voor het exploiteren van een camping zijn vergund, maar waarvan op dit moment door de eigenaar geen gebruik wordt gemaakt.

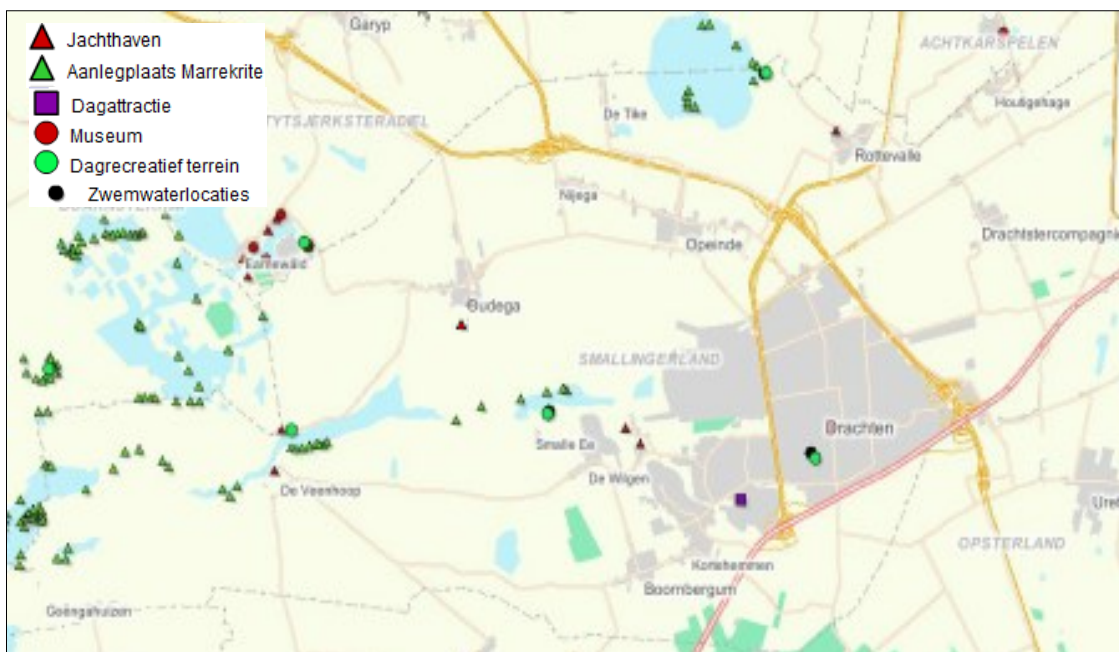
In het aantal kampeervoorzieningen en de omvang ervan is de afgelopen jaren nauwelijks iets veranderd. Van de 300 plekken bestaan ongeveer 44 uit vaste staanplaatsen met stacaravans. De stacaravans zijn in eigendom bij particulieren die de plek doorgaans voor meerdere jaren huren. Verdeeld over de campings zijn er ongeveer 256 toeristische plekken. Deze worden benut door de komende en gaande toerist die voor enkele dagen of weken de omgeving van Smallingerland bezoekt. Tot slot zijn er een 3-tal blokhutten, namelijk op camping De Stjelp in Oudega.

Recreatiewoningen en -arken

De gemeente beschikt niet over een verblijfsrecreatieterrein met vakantiewoningen. Wel zijn er nabij De Alde Feanen - omgeving De Veenhoop een beperkt aantal particuliere zomerhuizen en recreatiearken. Verspreid over de gemeente bevinden zich een beperkt aantal burgerwoningen die in gebruik zijn als recreatiewoning. De verblijven worden echter nauwelijks aangeboden voor de recreatieve verhuur en zijn daarmee maar beperkt van nut voor de toeristische sector. In totaal zijn er 10 recreatiewoningen en 47 recreatiearken.

Dagrecreatieve voorzieningen

Voor de recreatie en het toerisme in het plangebied zijn de fietspaden, plattelandswegen en de voorzieningen voor de watersport van belang.

Kaart2. Dagrecreatieve voorzieningen in Smallingerland

Voor de watersport dienen in dat verband met name de aanlegplaatsen van het gemeentelijke samenwerkingsverband Marrekrite te worden genoemd. Uit kaart 2 blijkt het belang van de dagrecreatieve voorzieningen. Jachthaven de Drait (net buiten het plangebied) vormt een belangrijke haven die mede drager is van de watersport in dit deel van Friesland.

2.4.2

Ontwikkelingen

Het Toeristisch-recreatief Ontwikkelingsplan (2011) en de Notitie Kleinschalige verblijfsrecreatie in de gemeente Smallingerland (2008) zijn opgesteld om adequaat op (vernieuwende) recreatieve plannen vanuit de markt te kunnen reageren. In de laatst genoemde notitie is geconcludeerd dat een aantal trends bijzonder van belang zijn. De behoefte aan meer comfort en luxe vraagt om een breed aanbod van voorzieningen en enige ruimte in de bebouwingsbepalingen. Er is een groeiende behoefte aan gezondheid gerelateerde activiteiten (wandelen, fietsen) en een toenemende belangstelling voor culturele activiteiten. Ook vanuit de groeiende groep senioren worden de nodige eisen gesteld aan recreatieve voorzieningen. Ondernemers zouden ruimte moeten krijgen om op deze ontwikkelingen in te kunnen spelen. Het comfort in combinatie met rust, natuur en ruimte stelt eisen aan de omvang van de recreatieterreinen en de grootte van de standplaatsen. Dit bestemmingsplan komt aan deze wens tegemoet.

2.5

Wonen

2.5.1

Bestaande situatie

Inmiddels zijn er meer woningen in het buitengebied van Smallingerland dan agrarische bedrijven. Uit de inventarisatie blijkt dat er 839 woningen in het plangebied staan. Het gaat daarbij overwegend om woningen bestaande uit één bouwlaag met een bewoonbare kap.

Van de 839 woningen zijn 90 voormalige agrarische bedrijven. Deze hebben het silhouet van een boerderij (kop-hals-romp, kop-romp en stelp) en zijn in meer of mindere mate ten behoeve van het wonen verbouwd.

2.5.2

Ontwikkelingen

Door maatschappelijke ontwikkelingen, onder andere de mogelijkheden van het internet, wordt ook steeds meer gewerkt vanuit de woning. Doordat er meer financiële middelen beschikbaar zijn, wordt de behoefte aan ontspanning nabij de woning vaker gevonden in bijvoorbeeld het realiseren van een grote tuin en het houden van vee zoals paarden. Er is daarom behoefte aan grotere erven, gebouwen en dergelijke.

2.6

Bedrijven en voorzieningen

2.6.1

Bestaande situatie

Uit de inventarisatie van het plangebied blijkt dat er 59 niet-agrarische bedrijven zijn gevestigd, waarvan 26 agrarisch aanverwante bedrijven (zoals loonbedrijven), 6 horecabedrijven, 2 tuincentra en 3 detailhandelsbedrijven. Verder blijken er 6 maatschappelijke voorzieningen te zijn, waaronder het crematorium Wâldhûf.

2.6.2

Ontwikkelingen

Het aantal planologisch relevante bedrijven (dat zijn bedrijven die als bedrijf moeten worden bestemd) is vrij stabiel. Het beleid is vanouds gericht op het beperken van de niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied. Dat beleid leidt er dan ook toe dat er weinig groei zit in het aantal bedrijven.

Toch is er wel degelijk sprake van ontwikkeling van nieuwe bedrijvigheid, maar deze is in veel gevallen planologisch niet relevant: het leidt niet tot een gebruik van gronden die als bedrijfsmatig kan worden beoordeeld. Er is veel sprake van werk aan huis. Verder wonen er diverse ZZP'ers, die vanuit huis hun activiteiten ondernemen.

2.7

Water en waterbeheer

2.7.1

Bestaande situatie

Waterkwaliteit

Een goede waterkwaliteit is van belang voor alle functies van het plangebied; met name voor de natuur- en zwemwaterfuncties is een goede waterkwaliteit vereist. De waterkwaliteit in het landelijk gebied wordt onder meer negatief beïnvloed door:

- overstorten uit het rioolsysteem;
- uit- en afspoeling (meststoffen);
- neerslagkwaliteit;
- ingelaten boezemwater;
- het effluent van de RWZI Drachten dat geloosd wordt op de boezem (Opeinderkanaal).

Het basisniveau voor de waterkwaliteit wordt nog niet overal in het plangebied gehaald: het gehalte aan nutriënten (stikstof/fosfaat) is doorgaans te hoog

hetgeen leidt tot troebelheid, overmatige algengroei en zuurstoftekort. Tevens is er sprake van overschrijdingen van de normen voor koper, zink en bestrijdingsmiddelen.

Als gevolg van de voedselrijke toestand worden in de Alde Feanen hoge concentraties chlorofyl en blauwalgen gemeten. Ook in diverse pingoruïnes en op monsterpunten in onder meer de Jan Durkspolder, het Polderhoofdkanaal, de Boornbergumerpetten worden de grenswaarden voor fosfaat en stikstof overschreden.

Het grondwater van met name de hoger gelegen zandgronden is zeer kwetsbaar voor inspoeling van (verontreinigende) stoffen. Dit is ook van invloed op (bestaande en toekomstige) natuurgebieden in kwelzones, waar mogelijk sprake is van vermistende invloeden op de bestaande en te ontwikkelen natuurwaarden.

Waterkwantiteit

De functie landbouw stelt hoge eisen aan de ontwatering. Met het verlagen van de polderpeilen werd ten tijde van het in cultuur brengen van de gronden, beoogd de draagkracht van de bodem te vergroten en de productie te verhogen. In veengebieden hebben ontwateringen echter een groot aantal negatieve gevolgen gehad:

- Door oxidatie van het veen daalt het maaiveld, waardoor steeds diepere en kostbaardere ontwatering nodig is.
- Door ontwateringen verdrogen aangrenzende natuurgebieden.
- Oxidatie en mineralisatie van het veen leidt tot eutrofiëring van het oppervlaktewater.

Het bovengenoemde probleem van oxidatie van het veen doet zich onder meer voor in de watersystemen Alde Feanen dat wordt bemalen door het gemaal Offerhaus.

De Alde Feanen, It Eilân, de natuurgebieden rond De Leijen en de verschillende petgatengebieden in het westelijke deel van de gemeente worden als verdroogd aangemerkt. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de diepere ontwatering van de omliggende landbouwgronden.

In het hoger gelegen oostelijk zandgebied is in droge perioden wateraanvoer vanuit de boezem (via opmaling) noodzakelijk. Als gevolg van gebrek aan oppervlaktewater wordt op een aantal plaatsen grondwater onttrokken voor beregning en veedrenking.

Met name binnen de watersystemen Alde Feanen en Offerhaus doen zich problemen voor met betrekking tot het peilbeheer; aspecten die hierbij een rol spelen zijn de afgenomen gemaalcapaciteit in combinatie met kleine watergangen en de onvoldoende hoogte en stabiliteit van de kaden. In een aantal polders is de bergingscapaciteit te klein; tevens doen zich met betrekking tot

het peilbeheer conflicten voor tussen de verschillende functies. Het Wetterskip is bezig met verbeterplannen.

In de hoger gelegen delen van de verschillende watersystemen (deels vrij lozende, deels in opmaling liggende gebieden) is de waterbeheersing ten behoeve van de landbouw niet optimaal. Het water kan onvoldoende geborgen en slechts langzaam afgevoerd worden, waardoor peiloverschrijdingen vaak optreden. Dit komt met name door de goede ontwatering waardoor in de lagere delen piekafvoeren optreden. In droge perioden is de aanvoer in opmalingsgebieden veelal niet voldoende.

Veel oevers van boezemwatergangen zijn onnatuurlijk van karakter; een optimale ontwikkeling van oevervegetatie is veelal onmogelijk.

2.7.2

Ontwikkelingen

Waterkwaliteit

In de laatste jaren heeft het Wetterskip Fryslân zich, samen met de gemeente, ingespannen om alle ongezuiverde lozingen te saneren en om de emissie vanuit rioolsystemen met ten minste 50 % te verminderen. Ten aanzien van uit- en afspoeling is met name het mestbeleid en het gemeentelijk RO-vestigingsbeleid (bijvoorbeeld inplaatsing agrarische bedrijven) van belang. Ten aanzien van neerslagkwaliteit en ingelaten boezemwater is met name het rijksmilieubeleid van belang.

In de Alde Feanen en in De Leijen wordt een proefproject in het kader van integrale eutrofiëringbestrijding uitgevoerd. In dat kader zijn de volgende maatregelen uitgevoerd:

- hydrologische isolatie;
- verwijdering van fosfaatrijk slib;
- visstandbeheer: het verwijderen van witvis en stimuleren van de roofvisstand om helder water te creëren.

Waterkwantiteit

Om de hiervoor genoemde knelpunten op te lossen zijn de volgende maatregelen mogelijk en inmiddels deels uitgevoerd:

- om verdroging tegen te gaan wordt via een helofytenfilter water in het petgatengebied van de Boornbergumerpetten gepompt, de waterkwaliteit blijft echter een aandachtspunt;
- scheiding van functies (landbouw/natuur);
- het vergroten van de waterbergingscapaciteit in de polders;
- het beter benutten van de waterbergingsfunctie van de boezemlanden en zomerpolders langs de Wide Ie, Kromme Ie, It Eilân en de Goëngahústersleat;
- vergroten gemaalcapaciteit;
- vergroten waterberging door verbreden waterlopen;

- natuurlijker peilbeheer of op z'n minst het vaststellen van een vast peil, en peilverhoging in natuurgebieden;
- aanleg natuurvriendelijke oevers of vooroevers, in combinatie met een grotere bergingscapaciteit;
- ophogen van kaden;
- in hoger gelegen gebieden conserveren van water (bouwen van stuwen met uitzakpeilen) en automatiseren van opmalingscircuits.

Beleid hogere overheden

3

In dit hoofdstuk is een overzicht gegeven van relevante wetgeving en het beleid van hogere overheden dat mee bepalend is voor het door gemeente Smaltingerland te voeren ruimtelijk beleid in het buitengebied.

3.1

Relevante wetgeving

Wetstitel	Inhoud
Wet en Besluit ruimtelijke ordening (Wro en Bro)	In het Bro is bepaald dat in het bestemmingsplan aandacht dient te worden besteed aan de wijze waarop met de belangen van de waterhuishouding rekening is gehouden (watertoets).
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)	In de Wabo is de omgevingsvergunning geregeld. In de omgevingsvergunning zijn een groot aantal vervallen vergunningsregelingen, ontheffingen en meldingen (toestemmingen) geïntegreerd. De Wabo is per 1 oktober 2010 ingevoerd. Dit heeft geleid tot aanpassing van vele wetten die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving.
Wet milieubeheer (Wm)	Milieuwet- en regelgeving om (milieu)hinder in woongebieden zo veel mogelijk te voorkomen.
Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw)	Bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. De bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijngebieden is vanaf oktober 2005 in deze wet vastgelegd.
Flora- en faunawet (Ffw)	Bescherming van specifiek aangewezen planten- en diersoorten.
Wet ammoniak en veehouderij (Wav)	De Wav vormt een onderdeel van de ammoniakregelgeving voor dierenverblijven van veehouderijen. Deze regelgeving kent een emissiegerichte benadering met aanvullend beleid ter bescherming van kwetsbare gebieden.
Wet geurhinder en veehouderij	Op 1 januari 2007 is de nieuwe Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) van kracht geworden. Doelstelling van de Wgv is dat: <ul style="list-style-type: none"> - deze het kader moet bieden voor de verbetering van een vitaal landelijk gebied; - geurhinder als een lokaal milieuprobleem wordt onderkend, waarvoor indien nodig lokaal beleid moet worden ontwikkeld.

Wetstitel	Inhoud
	De raad heeft in dat verband op 2 december 2008 de Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Smallingerland 2008 (geurverordening) vastgesteld.
Wet luchtkwaliteit²	Beschermen van mens en milieu tegen de negatieve effecten van luchtverontreiniging. De regeling is primair gericht op het voorkomen van effecten op de gezondheid van de mens. Daarnaast zijn er voor zwaveldioxide en stikstofoxiden normen opgenomen ter bescherming van ecosystemen.
Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)	Bevi legt veiligheidsnormen op aan overheden die besluiten nemen over bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein en toetsing aan het Bevi van ruimtelijke besluiten in de (directe) omgeving van een risicovolle inrichting.
Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb)	Het Bevb regelt onder andere welke veiligheidsafstanden moeten worden aangehouden rond buisleidingen met gevaarlijke stoffen. De normstelling is in lijn met het Bevi.
Wet archeologische monumentenzorg (Wamz)	Wettelijke vastlegging van het behouden van archeologische waarden in de bodem, waarbij het uitgangspunt is dat onderzoek naar archeologische waarden wordt uitgevoerd in een plangebied voor het vaststellen van een bestemmingsplan.
Wet geluidhinder (Wgh)	Geluidsnormering voor gevoelige functies ten gevolge van spoorweg-, verkeers- of industrielawaai.
Wet plattelandswoningen	De Wet plattelandswoning zorgt ervoor dat voormalige agrarische bedrijfswoningen worden beschouwd als een onderdeel van het agrarisch bedrijf waarvoor milieuvergunning wordt gevraagd. Het gevolg is dat het milieubeschermingsniveau vanuit de inrichting waartoe de woning behoorde, met name voor geluid- en stankhinder, voor de voormalige agrarische bedrijfswoning wordt verlaagd naar dat voor reguliere agrarische bedrijfswoningen. De wet is nog niet van kracht ³ .
Provinciale Verordening Romte (PVR)	In de verordening is aangegeven welke onderwerpen de provincie van provinciaal belang acht en op welke wijze de provinciale belangen moeten worden vertaald in gemeentelijke ruimtelijke plannen. Provinciale belangen zijn belangen die niet doelmatig of doeltreffend op gemeentelijk niveau kunnen worden afgewogen en behartigd, omdat de effecten het lokale niveau ontstijgen. De PVR is een beleidsneutrale omzetting van ruimtelijke belangen uit het streekplan. Bij de verordening wordt een samenwerkingsagenda opgesteld, waarin provincie en gemeenten afspraken

² Eigenlijk: titel 5.2 van de Wet milieubeheer.

³ Het bestemmingsplan houdt nog geen rekening met de gevolgen van deze wet.

Wetstitel	Inhoud
	vastleggen over onderwerpen die moeilijk in de PVR te borgen zijn. De provincie kan gemotiveerd afwijken van de PVR, waardoor het benodigde maatwerk kan worden verricht.

3.2

Internationaal beleid

	Inhoud
Vogel- en Habitatrichtlijn	Dit betreft richtlijnen van de Europese Unie waarin aangegeven wordt welke soorten en welke typen natuurgebieden beschermd moeten worden door de lidstaten. De gebieden die onder de beide richtlijnen vallen, dienen uit te groeien tot een Europees netwerk van natuurgebieden: Natura 2000. In de gemeente Smalingerland is een deel van het Natura 2000-gebied De Alde Feanen aanwezig.
Verdrag van Malta	Archeologisch erfgoed zoveel mogelijk ter plekke bewaren en beheermaatregelen nemen om dit te bewerkstelligen.
Kaderrichtlijn water	De kwaliteit van watersystemen verbeteren, het duurzame gebruik van water bevorderen en de verontreiniging van grondwater verminderen. Daarnaast het waarborgen van voldoende veiligheid en het zo klein mogelijk houden van de kans op wateroverlast.

3.3

Rijksbeleid

Rijk	Inhoud
Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)	<p>Het Rijk kiest drie doelen om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland. - Het verbeteren en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat. - Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn. <p>Een gezonde en veilige leefomgeving voor burgers en ondernemers, vraagt om een goede milieukwaliteit, waterveiligheid en zoetwatervoorziening, bescherming van cultureel erfgoed en unieke natuurlijke waarden</p>

Rijk	Inhoud
	en locaties voor landsverdediging. Het rijk kiest voor het bieden van ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten. De uitwerking en inrichting daarvan laat zij in grote lijnen aan de provincies over.
Nationale landschappen	In de Nota Ruimte zijn gebieden aangewezen met internationaal zeldzame en nationaal kenmerkende kwaliteiten op landschappelijk, cultuurhistorisch en natuurlijk vlak en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Nationale landschappen moeten behouden, duurzaam beheerd en waar mogelijk versterkt worden. In de gemeente Smalingerland gaat het daarbij om het Nationaal Landschap Noardlikeryske Wâlden.
Agenda voor een vitaal platteland	De vitaliteit van een gebied wordt bepaald door een bloeiende economie, goede woonomstandigheden, een levendige sociale structuur en sterke identiteit, een gezond functionerend ecosysteem en een aantrekkelijk landschap.
Nota Belvédère	Regeling van het behoud van de cultuurhistorische identiteit van een specifiek aangewezen gebied. In de gemeente Smalingerland gaat het daarbij om het Belvédère-gebied 'Noordelijke Wouden en Westerkwartier'. De voorgestelde beleidsstrategie is de instandhouding van de cultuurhistorische identiteit door middel van bestemmingsplannen.
Nationaal Milieubeleidsplan 4	Het vierde strategische milieubeleidsplan van de nationale overheid heeft een reikwijdte tot 2030 en richt zich in hoofdzaak op enkele hardnekkige milieuknelpunten. De aandacht gaat daarbij hoofdzakelijk uit naar de duurzaamheid van de samenleving. In het milieubeleidsplan is de wil uitgesproken om een eind te maken aan het afwentelen van milieulasten op de generaties na ons en op mensen in arme landen. De huidige wijze van produceren en consumeren werkt dit afwentelen in de hand.
Agenda Landschap	De Agenda Landschap betreft de beleidsagenda over het behoud van de intrinsieke waarde van het Nederlandse landschap. De agenda bestaat uit een drietal opgaven, te weten: zorgvuldig omgaan met de schaarse ruimte, het betrekken van burgers en bedrijven en het zorgen voor een duurzame financiering van het landschap. Een mooi Nederland staat of valt met duurzaam ruimtegebruik. Dit vereist duurzame en integrale samenhangende keuzes en het stellen van grenzen door de overheid en de samenleving. De agenda legt de nadruk op die gebieden waar de druk van verstedelijking tot de grootste problemen leidt, te weten bij de stadsranden. Nationale landschappen zijn goed vertegenwoordigd in de Agenda Landschap, zo ook Nationaal Landschap Noordlike Fryske Wâlden.

Rijk	Inhoud
Structuurvisie Buisleidingen	<p>De Structuurvisie Buisleidingen is een visie van het Rijk waarmee het Rijk voor de komende 20 tot 30 jaar ruimte wil reserveren in Nederland voor toekomstige buisleidingen voor gevaarlijke stoffen. Het gaat daarbij om ondergrondse buisleidingen voor het transport van aardgas, olieproducten en chemicaliën, die provinciegrens- en vaak ook landgrensoverschrijdend zijn. In de Structuurvisie is een hoofdstructuur van verbindingen aangegeven waarlangs ruimte moet worden vrijgehouden, om ook in de toekomst een ongehinderde doorgang van buisleidingstransport van nationaal belang mogelijk te maken.</p> <p>De Structuurvisie Buisleidingen is het vervolg op het Structuurschema buisleidingen uit 1985.</p> <p>Omdat de structuurvisie ook een leidingenstrook projecteert binnen het buitengebied van Smallingerland is in paragraaf 6.6.5 een kaartje opgenomen van deze strook. Met het oog op vrijwaren van deze strook van ontwikkelingen die de realisatie van buisleidingen in de weg kunnen staan, zal de gemeente deze ontwikkelingen steeds beoordelen in het licht van de bedoelingen van de structuurvisie.</p>

3.4

Provinciaal beleid

Thema	Inhoud Streekplan
Algemeen	<p>Centraal uitgangspunt is een ondeelbaar Fryslân waarbij stad en platteland elkaar nodig hebben en elkaar ondersteunen. Daarnaast wordt ingezet op een economisch sterk Fryslân met ruimtelijke kwaliteit van het landschap. Ruimtelijke kwaliteit benadrukt het bovenlokale belang bij de instandhouding en verder ontwikkelen van gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde van de ruimte.</p>
Wonen	<p>Concentratie van woningbouw in bundelingsgebieden van de stedelijke centra, waaronder Drachten, met een sterk accent op het stedelijk centrum zelf. Buiten de bundelingsgebieden is de provincie terughoudend met het opvangen van woonmigratie door deze te beperken tot specifiek dorpse en landelijke woonkwaliteiten waar aanvullend vraag naar is.</p> <p>Ter beperking van het toekomstige ruimtebeslag van wonen worden nieuwe woningen zoveel mogelijk in het bestaande bebouwde gebied van kernen opgevangen.</p>
Leefbaarheden socialesamenhang	<p>Het landelijk gebied is primair bestemd voor functies die een ruimtelijk-functionele relatie met het landelijke gebied hebben. Het gaat daarbij vooral om de functies landbouw, recreatie, natuur en waterberging en bestaande woon- en werkfuncties en voorzieningen.</p>

Thema	Inhoud Streekplan
	<p>Er wordt gestreefd naar behoud en versterking van de leefbaarheid en vitaliteit van het platteland, onder meer door zogenoemde kwaliteitsarrangementen, waarbij nieuwe passende vormen van wonen, werken, recreëren, verzorging, cultuur, educatie en/of de wijziging van bestaande functies gelijktijdig worden gecombineerd met een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied. Hiertoe zijn de volgende beleidslijnen als voorbeeld relevant:</p> <p>Ingezet wordt op een passend hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing ten behoeve van het instandhouden van beeldbepalende gebouwen in het landschap, het verwijderen van beeldverstorende bebouwing, het behouden en versterken van de ruimtelijke kwaliteit van bebouwing en omgeving en het behoud van de sociaaleconomische vitaliteit van het platteland.</p> <p>Door het toevoegen van passende, streekeigen woon- en werkfuncties wordt gestreefd naar een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van bestaande bebouwingslinten en -clusters in het landelijke gebied.</p> <p>Bij recreatiebedrijven in de omgeving van natuurgebieden wordt gestreefd naar verbetering van de recreatieve kwaliteit met behoud en ontwikkeling van natuurlijke waarden.</p> <p>Verplaatsing van een agrarisch bedrijf naar een nieuwe passende locatie wordt gestimuleerd, wanneer deze een wezenlijke belemmering vormt voor de realisering van een groot maatschappelijk belang.</p> <p>De provincie staat open voor bijzondere, meer grootschalige functies/kwaliteitsarrangementen in het landelijk gebied in de sfeer van zorg, cultuur, onderwijs of recreatie, die een beduidende sociaaleconomische impuls voor de omgeving kan opleveren.</p>
Werken	<p>Naast mogelijkheden voor bedrijfsvestiging via kwaliteitsarrangementen is vestiging van bedrijven en voorzieningen in het landelijk gebied mogelijk wanneer dat om functionele redenen nodig is.</p> <p>Voor bestaande bedrijven in het landelijk gebied, die daaraan niet zijn gebonden, is in beperkte mate ruimte voor uitbreiding, onder voorwaarde dat de nieuwe (bedrijfs)situatie nog past in de omgeving.</p> <p>Aan agrarische bedrijven verwante (collectieve) voorzieningen, zoals mestverwerking en -bewerking, mestvergisting en houtvergassing kunnen hier een passende plek krijgen wanneer deze voornamelijk ten dienste staan van of verband houden met de bedrijfseigen agrarische activiteiten.</p>
Netwerken	<p>Goederenvervoer over water wordt gestimuleerd, omdat dit minder belastend is voor het leefmilieu. De beschikbaarheid van voldoende natte bedrijventerreinen met overslagvoorzieningen, waaronder bij de zijtakken van het Prinses Margriet-</p>

Thema	Inhoud Streekplan
	<p>kanaal zoals bij Drachten, wordt bevorderd.</p> <p>Voor Zuidoost-Fryslân wordt ingezet op de verbetering van de verbinding met Drenthe en Duitsland door de N381 Drachten-Drentse grens op te waarderen tot stroomweg.</p> <p>Nieuwe en te vervangen tracés van leidingen worden gebundeld met grootschalige infrastructuur en/of met bestaande leidingnetwerken.</p> <p>Bij een goede ruimtelijke en milieukundige inpassing wordt ruimte geboden aan eventueel noodzakelijk uitbreiding en/of verplaatsing van de burgerluchthaven bij Drachten. De luchtvaart legt door aanvliegeroutes, geluidszonering en externe veiligheidseisen beperkingen op aan het omliggende gebied.</p>
<p>Recreatie en toerisme</p>	<p>Nieuwe grootschalige en intensieve recreatieve voorzieningen worden primair geconcentreerd in de stedelijke en regionale centra. Daarnaast kunnen naar aard en schaal passende recreatieve initiatieven ook buiten dergelijke kernen worden gerealiseerd.</p> <p>Er wordt gestreefd naar een verdere verbetering en uitbreiding van de toeristisch-recreatieve netwerken en naar versterking van de onderlinge samenhang. De aantrekkelijkheid wordt vergroot door op logische punten langs en nabij deze netwerken passende voorzieningen voor dag-, verblijfs- en vaarrecreatie mogelijk te maken.</p> <p>Bij verblijfsrecreatie wordt het accent op verbetering van de kwaliteit van het bestaande aanbod gelegd. Er is ruimte voor uitbreiding van bestaande recreatieve bedrijven en nieuwe initiatieven tot en met het middelgrote segment. Nieuwe initiatieven zijn onder meer bij stedelijke centra mogelijk; uitbreiding van bestaande voorzieningen is ook daarbuiten mogelijk. Wanneer aan aanvullende landschappelijke en natuurlijke randvoorwaarden is voldaan, zijn ook initiatieven in het landelijk gebied toegestaan.</p> <p>Kleinschalige verblijfsvoorzieningen, in en bij bestaande gebouwen, en kampeervoorzieningen zijn tot 15 verblijfseenheden buiten de natuurgebieden mogelijk. Door het vervallen van De Wet op de openluchtrecreatie (WOR) is het aantal verblijfseenheden voor kleinschalige kampeervoorzieningen verruimd tot 25, onder meer onder de voorwaarde dat het kampeervoorzieningen bij (voormalige) agrarische gebouwen betreft, de gemeente de openstelling tot het toeristisch seizoen beperkt en vaste kampeermiddelen (zoals stacaravans) uitsluit.</p> <p>Bestemmingswijziging van bestaande recreatiewoningen in permanente woningen is in beginsel ongewenst.</p> <p>Er zijn mogelijkheden voor uitbreiding van bestaande en voor vestiging van nieuwe kleinere tot middelgrote jachthavencomplexen, primair bij onder meer de op de vaargebieden ge-</p>

Thema	Inhoud Streekplan
	<p>richte stedelijke centra. Nieuwe kleinschaligere voorzieningen zijn ook buiten de stedelijk en regionale centra en recreatie-kernen mogelijk. Buiten kernen betreft het voorzieningen van 25 en bij de kernen tot 50 ligplaatsen.</p>
Landbouw	<p>In het veenweidegebied wordt ingezet op behoud en versterking van de landbouwfunctie als belangrijke drager. Er wordt gestreefd naar voldoende ruimte voor de ontwikkeling van agrarische bouwblokken en voor perceelverruiming, zodanig dat efficiënte bedrijfsvoering mogelijk is en rekening gehouden wordt met landschappelijke kernkwaliteiten. Daarbij stelt de provincie dat grootschalige agrarische bedrijven plaatsgebonden moeten zijn en dat de oppervlakte van het bouwvlak in zijn algemeenheid beperkt dient te worden tot 3 ha.</p> <p>Voor de inpassing van grotere agrarische bouwblokken is de landschappelijke situering van belang, met aandacht voor beplanting, erfelementen, nokrichting, dak- en goothoogten van gebouwen en kleur- en materiaalgebruik.</p> <p>Aan agrarische bedrijven wordt ruimte geboden om op het erf (inclusief bebouwing) nevenactiviteiten te ontwikkelen die aan de agrarische activiteiten gebonden zijn.</p> <p>Voor mogelijkheden van onder meer houtteelt, boom- en sier- teeltkwekerijen met bijbehorende teeltondersteunende voorzieningen, zoals schuur-, tussen- en boogkassen wordt gebiedsgericht maatwerk van gemeenten voorgestaan. Kernkwaliteiten per landschapstype zijn hierbij uitgangspunt.</p>
Landschap	<p>De instandhouding en verder ontwikkelen van de belangrijke landschappelijk kwaliteiten en waarden staat voorop waardoor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de Friese landschapstypen en ontwikkelingsgeschiedenis herkenbaar blijven en de ruimtelijke kwaliteit en het identiteitsgevoel worden versterkt; - landschap een inspiratiebron kan zijn voor nieuwe ontwikkelingen en een kernkwaliteit kan zijn voor nieuwe sociaaleconomische impulsen; - waar gewenst en noodzakelijk geheel nieuwe eigentijdse landschappen met veel kwaliteit gerealiseerd worden. <p>Ter verhoging van de ruimtelijke kwaliteit is het van belang dat gemeenten in onder meer bestemmingsplannen voor het buitengebied een ruimtelijke kwaliteitsparagraaf opnemen. Voor Nationale Landschappen wordt uitgegaan van versterking, ontwikkeling en benutting van de bijzondere kwaliteiten. De landschappelijke kernkwaliteiten zijn per landschapstype richtinggevend en medesturend voor ruimtelijke ontwikkelingen. Bij de begrenzing van het Nationaal Landschap rondom Drachten is rekening gehouden met te verwachten (grootschalige) stedelijke ontwikkelingen in de toekomst.</p> <p>Er is in het ruimtelijk beleid geen onderscheid tussen gebie-</p>

Thema	Inhoud Streekplan
	<p>den in of buiten een Nationaal Landschap.</p> <p>De landschappelijke kwaliteiten langs autosnelwegen zijn blijvend herkenbaar en worden met een goede landschappelijke geleiding van nieuwe stedelijke ontwikkelingen verder ontwikkeld. Zichtlocaties langs autosnelwegen bij een stedelijk centrum worden geaccentueerd door een zorgvuldige situering en vormgeving. Reclame-uitingen blijven beperkt en zijn niet te grootschalig.</p> <p>Voor de plaatsing en inpassing van zendmasten wordt in het landelijk gebied aangesloten bij kruispunten van wegen, kunstwerken, openbare nutsgebouwen en/of bouselementen. Er wordt ruimte voor nieuwe landschappen geboden wanneer de maatschappelijke noodzaak aantoonbaar is.</p>
Cultuurhistorie	<p>Gemeenten worden verzocht om rekening te houden met de op de cultuurhistorische kaart aangegeven elementen en structuren. Voor ruimtelijke plannen dient een analyse van de cultuurhistorische gegevens plaats te vinden en een motivering in de afwegingen hoe hier mee is omgegaan.</p> <p>Passend hergebruik van monumenten wordt gestimuleerd. Met de verplichting van een archeologische paragraaf in ruimtelijke plannen wordt gewaarborgd dat de gemeente in de belangenafweging aandacht schenkt aan archeologie. Van gemeenten wordt verwacht dat zij archeologisch beleid met bijbehorend instrumentarium ontwikkelen en dat de bijbehorende planologische bescherming in plannen wordt opgenomen.</p>
Natuur	<p>De algemene zorgplicht geldt voor de instandhouding van kwetsbare soorten. In ruimtelijke planvorming wordt rekening gehouden met de effecten van ingrepen op soorten in en nabij het gebied.</p> <p>Ingezet wordt op de realisering, bescherming en ontwikkeling van een duurzame ecologische hoofdstructuur (EHS). De samenhang van de EHS wordt door ecologische verbindingen (EVZ's), waaronder de robuuste natte verbinding, versterkt. Realisatie van robuuste natte verbindingen vindt plaats binnen de bestaande EHS-afspraken. Werkende weg wordt hier op vrijwillige basis invulling aan gegeven door zoveel mogelijk mee te liften met andere projecten.</p> <p>Gemeenten dragen zorg voor een passende natuurbestemming met een goede planologische gebruiksregeling voor de EHS. Binnen de EHS zijn passende vormen van medegebruik mogelijk. De functie waterhuishouding is daarbij altijd nevenge-schikt en de functie beroepsscheepvaart voor wat betreft ge-classificeerde beroepsvaarwegen. Binnen beheergebieden is normaal agrarisch gebruikt mogelijk, zij het dat de waterhuishouding op de natuurwaarde van het gebied is afgestemd en dat er beperkingen voor ingrepen in de bodemstructuur gelden. Daarnaast geldt voor EHS in Smallerland:</p> <ul style="list-style-type: none"> - natuurfunctie met recreatief medegebruik;

Thema	Inhoud Streekplan
	<ul style="list-style-type: none"> - natuurfunctie met extensief recreatief medegebruik; - vogel- en Habitatrichtlijngebieden, nadere zonering recreatief medegebruik mogelijk op basis van beheerplannen. <p>Voor bestaande natuurgebieden buiten de EHS wordt uitgegaan van een passende bestemming gericht op behoud en ontwikkeling van natuurwaarden. Natuurwaarden in agrarisch gebied dienen planologisch geregeld te worden, waarbij het gaat om de gebruikelijke regelingen voor natuurelementen als houtwallen, singels en pingoruïnes. Weidevogelbeheer vindt op basis van vrijwilligheid plaats en gaat niet gepaard met planologische beperkingen.</p>
Water	Het peilbeleid voor het veenweidegebied blijft gericht op de huidige functies, waaronder landbouw.
Bodem	<p>In het streven naar een duurzame ontwikkeling past een zorgvuldige omgang met de bodem, waardoor verontreiniging en uitputting worden voorkomen en waardevolle bodemelementen niet worden aangetast. Het is daarom van belang dat bodemaspecten vroegtijdig in de ruimtelijke planvorming wordt betrokken en gebruikskansen worden benut waarbij aantasting van de bodem minimaal is.</p> <p>Het gebruik van de ondergrond voor energieopslag door middel van koude-warmte opslagsystemen wordt in principe in de gehele provincie gestimuleerd.</p>
Energievoorziening	Opwekking van windenergie door middel van windturbines is - behoudens een beperkt aantal clusters - in provincie Fryslân beperkt tot de bestaande locaties.

	Inhoud
Verordening Romte	<p>Het Streekplan Fryslân uit 2007 heeft op basis van het overgangsrecht van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) de status van structuurvisie gekregen. Met de invoering van de Wro is de goedkeuringsbevoegdheid van bestemmingsplannen van de gemeente vervallen. De provincie heeft daarentegen wel de mogelijkheid gekregen om een provinciale verordening op te stellen. In 2010 heeft de Provincie Fryslân derhalve het initiatief genomen om te komen tot de Provinciale Verordening Romte (PVR). Deze is op 15 juni 2011 vastgesteld en is per 1 augustus 2011 in werking getreden.</p> <p>In de PVR is aangegeven welk onderwerpen de provincie van provinciaal belang acht en op welke wijze de provinciale belangen moeten worden vertaald in gemeentelijke ruimtelijke plannen. Als daaraan niet wordt voldaan, zal de provincie een zienswijze indienen en eventueel een aanwijzing geven als onvoldoende aan die zienswijze tegemoet wordt gekomen.</p>

	Het streekplanbeleid, zoals dat hiervoor is aangegeven, is in het kader van de verordening voorzien van concrete beleidsregels. Deze beleidsregels zijn betrokken bij het opstellen van dit bestemmingsplan.
--	--

3.5

Beleid Wetterskip Fryslân

	Inhoud
Waterbeheerplan	Op strategisch niveau zijn door watersysteembeheerder Wetterskip Fryslân maatregelen geformuleerd die nodig zijn om beleidsdoelen ten aanzien van de thema's 'waterveiligheid', 'voldoende water' en 'schoon water' te realiseren.

3.6

Eigen gemeentelijk beleid

Hieronder is ingegaan op het gemeentelijk beleid voor zover dat geen deel uitmaakt van het voorgaande bestemmingsplan.

	Inhoud
Toeristisch-recreatief ontwikkelingsplan	<p>Het toeristisch recreatief ontwikkelingsplan heeft als doel richting te geven aan de toeristische ontwikkeling van Smaltingerland in de komende 20 jaar. Hierbij wordt ingezet op het uitspelen van de ligging van de gemeente Smaltingerland, dat de verbindende schakel tussen water en wouden (Wâlden) vormt.</p> <p>In de Wâlden wordt ingezet op de ontwikkeling van meer fiets-, wandel- en ruiterroutes en ook op het opzetten van toeristische opstappunten. Wat betreft verblijfsrecreatie worden (kleinschalige) kampeerterreinen, Bed & Breakfast accommodaties en recreatieve appartementen gestimuleerd. Initiatieven op het gebied van recreatiebungalows worden beoordeeld op hun unieke karakter, (ruimtelijke) kwaliteit, duurzaamheid en planologische inpasbaarheid. Daarnaast worden kansen gezien voor agrotourisme in het Nationaal Landschap NoardlikeFryske Wâlden.</p> <p>Op het gebied van watersport en waterrecreatie wil de gemeente de komende jaren vooral inzetten op verbeteren en uitbreiden van vaarverbindingen. Daarnaast is er aandacht voor het realiseren van meer passantenplekken in aansluiting op toeristische opstappunten en 'kleine' waterrecreatie zoals kano- en (stille)sloepvaren.</p>
Notitie Kleinschalige verblijfsrecreatie	- De gemeente wil haar gasten een gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig aanbod bieden van verblijfs- en overnachtingsmogelijkheden.

	Inhoud
in Smallingerland (2008)	<ul style="list-style-type: none"> - De bestaande toeristische bedrijven in de gemeente voorzien in een behoefte. Behoud van deze bedrijven staat dan ook voorop. Uitbreidingen van de bedrijven worden op dit moment niet voorzien, maar ook niet bij voorbaat uitgesloten. - De gemeente wil een verdere ontwikkeling van het (agri)toerisme stimuleren en de agrarische sector mogelijkheden bieden voor het ontwikkelen van nevenfuncties ter ondersteuning van de bedrijfsvoering. Daarnaast verliezen tal van boerderijen hun functie door de toenemende schaalvergroting in de landbouw. Met een herbestemming naar een recreatieve functie van de voormalige agrarische bedrijfsgebouwen kan het waardevol cultuurhistorisch erfgoed behouden blijven. - De gemeente wil Bêd en Brochje in zijn oorspronkelijke formule als kleinschalige gelegenheid voor logies en ontbijt stimuleren. - De gemeente streeft naar vermindering van regels en bureaucratie en terughoudendheid bij het stellen van nieuwe regels. Waar dit mogelijk is wil de gemeente de ondernemer ruimte bieden om flexibel in te kunnen spelen op veranderende marktomstandigheden.
Waterplan Smallingerland	<p>In december 2012 heeft de gemeenteraad het Gemeentelijk Waterplan 2013-2016 vastgesteld, dat in samenwerking met Wetterskip Fryslân is opgesteld. De pijlers van het waterplan zijn: leefbaarheid, beleving, ecologie en voorlichting. De doelstelling van het Gemeentelijk Waterplan 2013-2016 is het afgeronde waterplan actualiseren (zowel visie als maatregelenprogramma), een grondwaterplan schrijven en daarnaast afstemming zoeken met andere beleidsplannen. Het waterplan dient een basis te zijn voor de voortzetting van het beleid op het gebied van duurzaam waterbeheer tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. Het waterplan bestaat uit een watervisie, een grondwaterplan en een maatregelenprogramma, bestaande uit een projectenlijst met bijbehorende planning.</p>
Gemeentelijke geurverordening	<p>Deze verordening, die in 2008 is vastgesteld, is gebaseerd op de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). De Wgv is het kader voor geur en geeft de mogelijkheid om in verband met een vitaal landelijk gebied lokaal beleid te ontwikkelen. In de gemeente Smallingerland is daar invulling aan gegeven. De voor de Wgv op basis van milieuregelgeving bestaande uitbreidingsmogelijkheden van de bedrijfsvoering van een aantal bestaande intensieve veehouderijbedrijven is veilig gesteld. Tevens zijn de afstandseisen voor een aantal vormen van (bestaande) veehouderijen, paardenhouderijen en zorgboerderijen aangepast. Uitgangspunt van de verordening is het behoud van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.</p>

3.7

Consequenties

De in voorgaande paragrafen geschetste beleidskaders zijn voor dit bestemmingsplan leidend voor het bepalen van het eigen gemeentelijk ruimtelijk beleid. Daar waar het beleid rechtstreeks in het plan zou moeten worden vertaald, heeft dat plaatsgevonden.

Planologisch beperkingen

4

In dit hoofdstuk zijn de beperkingen weergegeven die voortvloeien uit wetgeving en richtlijnen.

4.1

Water

Kader

Op grond van artikel 3.1.1 Bro geldt de verplichting om in het bestemmingsplan rekening te houden met de belangen van het waterbeheer en de waterhuishouding. In een hierover op te nemen paragraaf dient te worden aangegeven op welke wijze rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie. In die paragraaf dient uiteengezet te worden of en in welke mate het plan in kwestie gevolgen heeft voor de waterhuishouding, dat wil zeggen het grondwater en het oppervlaktewater. Het is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets: ‘het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren (door de waterbeheerder), afwegen en beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten in ruimtelijke plannen en besluiten’.

Ontwikkeling en consequenties in het plangebied

In z'n algemeenheid toetst Wetterskip Fryslân aanpassingen in het watersysteem aan het Waterhuishoudingsplan. In het vorige hoofdstuk is hieraan reeds aandacht besteed. Daarbij is uitgangspunt dat er zowel kwalitatief als kwantitatief geen verslechtering optreedt als gevolg van noodzakelijk geachte aanpassingen. Tevens geldt dat de kwaliteit van zowel oppervlakte- als grondwater op zijn minst niet mag verslechteren. Bovendien moet voor schoon water worden gezorgd door bij de inrichting zoveel mogelijk uit te gaan van maatregelen die natuurlijke processen bevorderen zoals sloten met voldoende diepte, goede doorstroming, plas-dras bermen en oevers met een flauw talud.

Het bestemmingsplan maakt het mogelijk om in beperkte mate te bouwen en verhardingstoename te realiseren. Een toename van bebouwing en/of het verhard oppervlak kan leiden tot versnelde afvoer van het hemelwater en ongewenste peilstijgingen in het nabijgelegen oppervlaktewater. Om ongewenste peilstijgingen als gevolg van versnelde afstroming van toegenomen verhard oppervlak te compenseren verlangt het Wetterskip Fryslân dat compenserende maatregelen worden getroffen in de vorm van het graven van additioneel oppervlaktewater. Het Wetterskip bepaalt de omvang van de compensatie. De verplichting om voor dergelijke compensatie is vastgelegd in de Keur van het Wetterskip.

In relatie tot het nieuwe watersysteem is ook het in het plangebied aanwezige rioleringsstelsel van belang. Belangrijk uitgangspunt in het rioleringsbeleid van het Wetterskip is dat een gescheiden rioolstelsel wordt aangelegd. Voor de eventuele nieuwe inrichtingen adviseert het Wetterskip om de afvoer van hemelwater zoveel mogelijk af te koppelen van de riolering en deze rechtstreeks op de polder (en liever nog op de boezem) te lozen. Hierbij dient in de nieuwe bebouwing onder andere kritisch te worden gekeken naar de toepassing van uitloogbare materialen.

4.2

Hinder van bedrijven

Kader

Op grond van de Wm zijn bedrijven en instellingen verplicht te voldoen aan de eisen van een AMvB, dan wel een 'milieuvergunning' te hebben voor de exploitatie van het bedrijf, waarbij rekening gehouden dient te worden met de omliggende woonbebouwing. Door middel van de milieuwet- en regelgeving wordt (milieu)hinder in woongebieden zo veel mogelijk voorkomen.

Verder dient op basis van de Wet ruimtelijke ordening te worden gestreefd naar een 'goede ruimtelijke ordening', waarbij hinder van functies over en weer zoveel mogelijk moet worden vermeden. In de publicatie 'Bedrijven en milieuzonering' (2009) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) wordt in dat verband de richtafstandenlijst voor milieubelastende activiteiten gehanteerd, zowel voor bedrijven als maatschappelijke instellingen zoals scholen en sportvoorzieningen. Per bedrijfstype zijn voor elk van de aspecten geur, stof, geluid en gevaar de minimale afstanden aangegeven die in de meeste gevallen kunnen worden aangehouden tussen een bedrijf en woningen om hinder en schade aan mensen binnen aanvaardbare normen te houden. De grootste afstand is bepalend. De genoemde maten zijn richtinggevend, maar met een goede motivering kan en mag hiervan worden afgeweken.

Verder is in januari 2007 voor de agrarische sector de nieuwe Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) van kracht geworden. Doelstelling van de Wgv is dat:

- deze het kader moet bieden voor de verbetering van een vitaal landelijk gebied;
- geurhinder als een lokaal milieuprobleem wordt onderkend, waarvoor indien nodig lokaal beleid moet worden ontwikkeld.

In de Wgv zijn voor de vergunningplichtige veehouderijbedrijven grenswaarden opgenomen:

- voor een aantal bedrijfstypen zoals melkveehouderij- en paardenbedrijven betreft dat afstandseisen;
- voor de intensieve veehouderijbedrijven zijn geurnormen vastgesteld (odeur units) die leiden tot het bewaren van afstand.

Het afwijken van deze grenswaarden is alleen mogelijk als daarvoor een gemeentelijke Verordening is vastgesteld. De gewenste ruimtelijke inrichting van een gebied is volgens de wet het belangrijkste uitgangspunt voor de onderbouwing van afwijkende normwaarden. Wat wil je als gemeente en welke geurbelasting is aanvaardbaar en passend bij dat gebied. Op deze manier kan een gemeente invulling geven aan het zogenaamde gebiedsgerichte geurbeleid op basis van de Wet geurhinder en veehouderij. Het vaststellen van een Verordening is een bevoegdheid van de raad.

De raad heeft in dat verband op 2 december 2008 de Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Smalingerland 2008 (geurverordening) vastgesteld. Daarin is bepaald welke afstanden in de gemeente gelden tussen veehouderijbedrijven en gevoelige functies. Ook is opgenomen dat bij twee dorpen (Drachtstercompagnie en Opeinde) een hogere geurbelasting op geurgevoelige objecten in de bebouwde kom mag worden veroorzaakt dan 2,0 odeurunits. Daarnaast zijn voor 'afstand'-eis bedrijven de afstanden tot geurgevoelige objecten in de bebouwde kom verlaagd, ongeacht of er sprake is van bestaande of nieuwe bedrijven. Verder zijn de afstanden voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom verlaagd voor op 31 december 2006 bestaande veehouderijen, waarbij o.a. de toen vergunde aanwezige afstand niet mag afnemen.

Voor het bestemmingsplan zijn deze afstanden en geurbelastingen van minder groot belang; de geurverordening werkt aanvullend aan het bestemmingsplan: bedrijven moeten zowel voldoen aan de regels die zijn opgenomen in het bestemmingsplan als aan de regels die zijn opgenomen in de geurverordening. Daarnaast is de Verordening ook juist vastgesteld om ruimtelijk gewenste zaken ook qua milieuwetgeving mogelijk te maken (onder andere de zorgboerderijen, de paardenhouderijen in voormalige agrarische bedrijven; het vitaal houden van het buitengebied).

De Wgvis per 1-7-2012 ook gaan gelden voor de AMvB Bedrijven, waarmee een deel van de intensieve veehouderijen onder een AMvB komt te vallen. Op 1 januari 2013 zal de Verordening ook gaan gelden voor AMvB-bedrijven. Op die datum komen ook de kleinere intensieve veehouderijen onder een AMvB te vallen.

Situatie in het plangebied

De aanwezige bedrijven voldoen aan de normen die gelden voor de afstand tot gevoelige functies. Daar waar sprake kan zijn van hinderlijke situaties, zijn bedrijven via een milieuvergunning of via het Besluit landbouw beperkt in hun activiteiten zodat deze situaties niet leiden tot overlast.

Het bestemmingsplan maakt geen nieuwe bedrijven of andere milieuhinderlijke functies mogelijk. Wel biedt het plan de mogelijkheid om het agrarisch bedrijf uit te breiden. Bij het vergroten van het erf dient rekening te worden gehouden met gevoelige functies.

Consequenties voor het plan

In het plan zijn afstandsnormen opgenomen voor het geval bedrijven uitbreiden waarbij ook het erf wordt vergroot. Deze normen zijn afdoende om milieuhinder te voorkomen. Vanuit het oogpunt van hinder van bedrijven mag het plan uitvoerbaar worden geacht.

4.3

Ecologie

Ten behoeve van het opstellen van dit bestemmingsplan en het planMER is het rapport Natuurwaarden bestemmingsplan Buitengebied 2013 (BügelHajema Adviseurs 2012), kortom het natuurwaardenrapport, opgesteld. In dit rapport wordt uitgebreid aandacht besteed aan de natuurwaarden in en nabij het plangebied. In deze paragraaf zijn de hoofdzaken uit dit natuurwaardenrapport overgenomen. Het kaartmateriaal is in deze toelichting verkleind afgedrukt. Voor een beter beeld en voor de complete tekst wordt verwezen naar het natuurwaardenrapport.

4.3.1

Beschermde soorten

Wettelijk kader

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12). Tevens moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat enkele van deze verboden indirect worden overtreden door aantasting van bijvoorbeeld het foerageergebied en migratieroutes.

Uitkomsten van het onderzoek

Uit het Natuurwaardenrapport komt naar voren dat het plangebied grote natuurwaarden kent. In de soortengroepen vleermuizen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, libellen en overige ongewervelden komen binnen het plangebied één of meer soorten voor die direct of indirect gevoelig zijn voor verzuring en/of eutrofiëring van de bodem en het oppervlaktewater. Bij de uitvoering van het bestemmingsplan zal er steeds op moeten worden gelet dat de ontwikkelingen die het plan toestaat, niet leiden tot extra verzuring of extra eutrofiëring van bodem en water. Ook het verdwijnen van broedplekken, kraamkolonies en overnachtingsplekken op erven als gevolg van sloop van gebouwen verdient aandacht. Eén en ander betekent dat bij het verlenen van vergunningen op basis van het bestemmingsplan steeds moet worden bedacht of de te vergunnen ontwikkeling tot ongewenste effecten op beschermde soorten kan leiden. Zo nodig dient een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Uit het onderzoek blijkt dat het bestemmingsplan uitvoerbaar is. De activiteiten die in het kader van dit plan mogelijk worden gemaakt en die mogelijk tot een conflict kunnen leiden met de Flora- en faunawet kunnen vaak zo worden aangepast dat er niet langer sprake is van een conflict of kunnen met ontheffing van de wet toch doorgang vinden.

4.3.2

Beschermde gebieden

Wettelijk kader

De Natuurbeschermingswet 1998 bundelt de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden. In de Natuurbeschermingswet zijn ook de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. Onder de Natuurbeschermingswet 1998 zijn drie typen gebieden aangewezen en beschermd:

- Natura 2000-gebieden;
- beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

NATUURBESCHERMINGS-
WET 1998

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangend netwerk van bestaande, nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden en beheergebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. De Ecologische Hoofdstructuur is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur is uitgewerkt in het Streekplan Fryslân 2007 en Verordening Romte Fryslân.

ECOLOGISCHE
HOOFDSTRUCTUUR

Vanuit het Streekplan Fryslân 2007 en Verordening Romte Fryslân wordt buiten de EHS-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied. Ten behoeve van de bescherming van weidevogelgebieden is aanvullend het Werkplan Weidevogels Fryslân 2007-2013 (8) opgesteld. Op zich zijn de weidevogelge-

NATUURWAARDEN
BUITEN DE EHS

bieden niet beschermd tegen agrarische bedrijfsontwikkeling. Schade moet echter in hectares worden gecompenseerd.

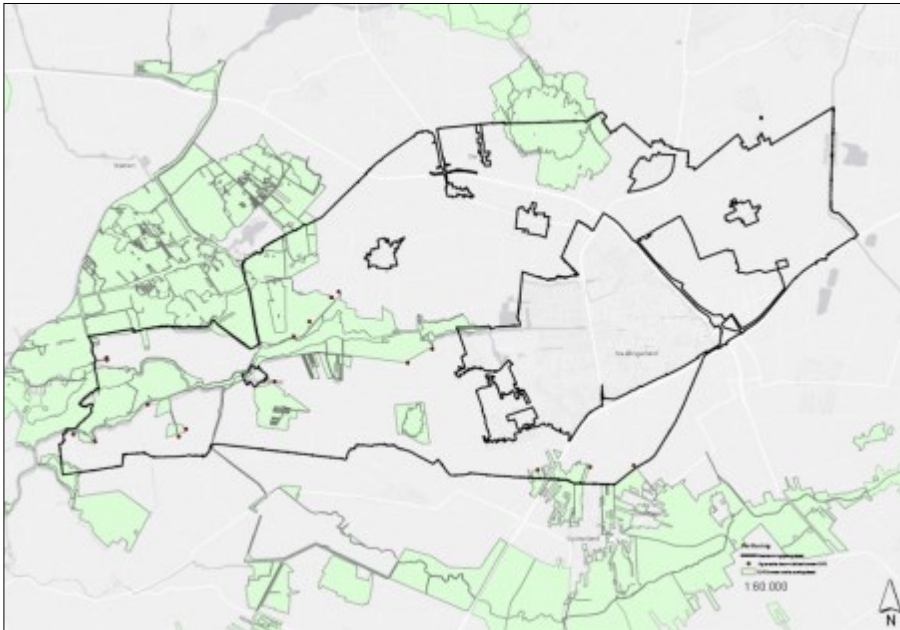
Uitkomsten van het onderzoek

In het plangebied ligt een deel van Natura 2000-gebied Alde Feanen. In de nabijheid van het plangebied liggen diverse andere Natura 2000-gebieden. Op onderstaand kaartje is hiervan een beeld gegeven.

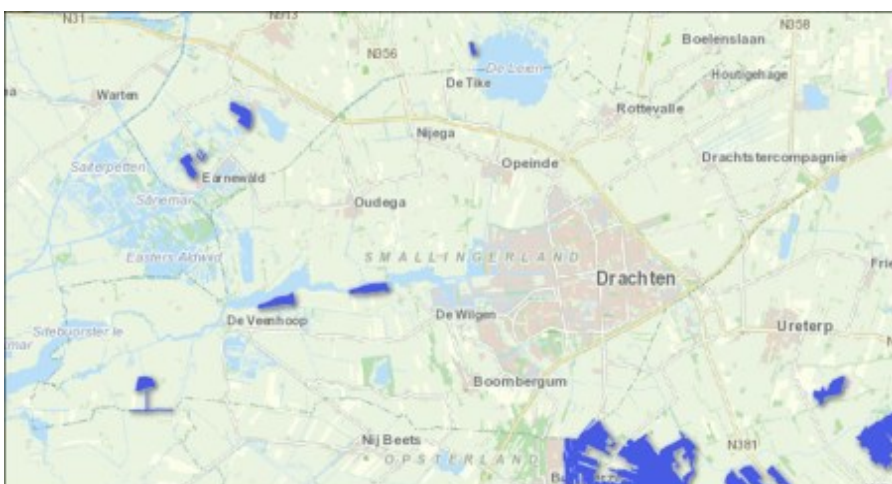
Kaart 3. Ligging beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 in en rond het plangebied

Op kaart 4 is een overzicht gegeven van de gebieden binnen en grenzend aan het plangebied, die deel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur.

Kaart 4. Ecologische Hoofdstructuur in en rond de gemeente Smaltingerland, met daarin aangegeven de agrarische bedrijven die in het Voornemen ruimtebeslag geven op de EHS

Een deel van de gebieden die deel uitmaken van de EHS is gevoelig voor verzuring als gevolg van de depositie van stikstof. De betreffende gebieden worden in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) beschermd, in die zin dat agrarische ontwikkeling binnen een zone van 250 m rond deze gebieden onder voorwaarden is toegestaan. Op kaart 5 zijn deze gebieden weergegeven. In het bestemmingsplan is voor deze gebieden geen nadere regeling opgenomen. De Wav stelt voldoende voorwaarden die in het kader van een Wabovergunning (een omgevingsvergunning) en/of AMvB worden meegenomen.

Kaart5. Natuurgebieden binnen de Ecologische Hoofdstructuur die gevoelig zijn voor verzuring als gevolg van stikstofdepositie en beschermd worden in het kader van de Wavin en nabij de gemeente Smaltingerland (bron: provincie Fryslân)

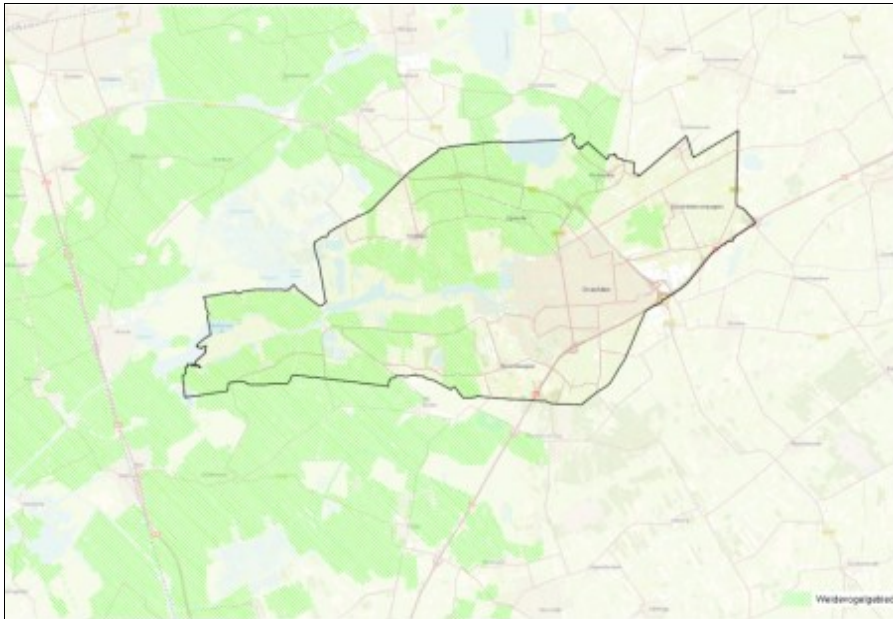
NB. Een deel van de tochtsloot richting het zuiden bij het Unlân fan Jelsma en een klein deel van Swette is nu als zuurgevoelig aangemerkt, maar vanwege recente herinrichting Swette-De Burd zal deze begrenzing worden aangepast.

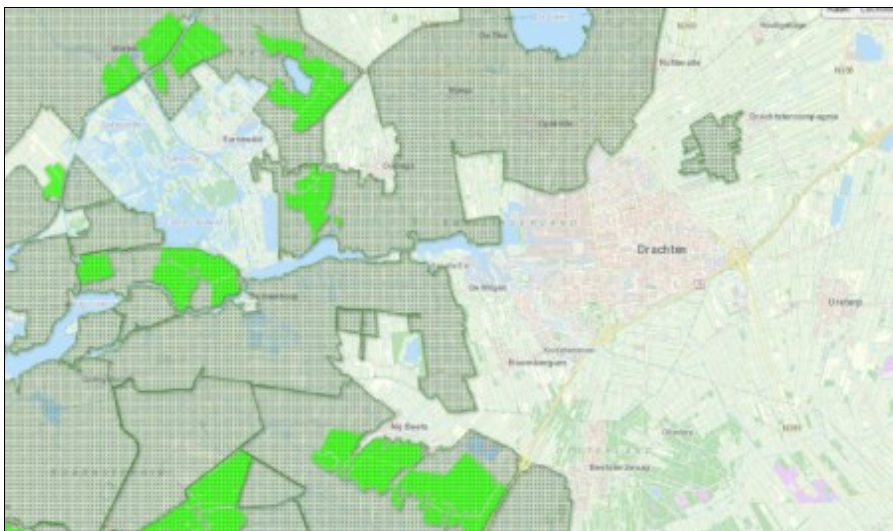
Kaart 6. Natuurgebieden buiten de Ecologische Hoofdstructuur in en rond de gemeente Smallingerland (bron: provincie Fryslân)

Op kaart 6 zijn de natuurgebieden buiten de EHS binnen en nabij het plangebied weergegeven die op grond van het Streekplan Fryslân een op de bestaande situatie gerichte bescherming behoeven.

Op kaart 7 en 8 zijn respectievelijk de weidevogelgebieden en de ganzenfoerageergebieden binnen en nabij het plangebied weergegeven waar met name de openheid en rust in deze gebieden bescherming behoeven. In het plan is dit geborgd door geen nieuwe erven toe te staan.

Kaart 7. Weidevogelgebied in en rond de gemeente Smallingerland (bron: provincie Fryslân)

Kaart8. Ganzenfoerageergebied in en rond de gemeente Smallingerland (bron: provincie Fryslân)

4.3.3

Verzuring en eutrofiëring

De natuur in Nederland staat onder druk. Vanaf 1900 is sprake van een aanzienlijke achteruitgang van de biodiversiteit. Als gevolg van de toenemende intensivering van het ruimtegebruik zijn ook de gebieden die geschikt zijn om als leefgebied voor bepaalde soorten te dienen in omvang verminderd. Om verdere achteruitgang te voorkomen heeft natuur in Nederland voorrang in aangegeven natuurgebieden en wordt zij ook wettelijk beschermd als natuurgebieden behoren tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) of Natura 2000. De al gerealiseerde gebieden worden in dit bestemmingsplan dan ook bestemd voor na-

tuur. Gebiedsbescherming sec is niet voldoende. Er zal ook aandacht moeten zijn voor de externe invloed van diverse activiteiten op beschermd natuurgebied.

Op dit moment is de feitelijke stikstofdepositie binnen en in de nabijheid van het plangebied aanwezig en voor verzuring en eutrofiëring gevoelige de Natura 2000-gebieden reeds hoger dan de kritische depositiewaarde. Dat betekent dat er sprake is van een ‘overspannen’ situatie. Hetzelfde geldt voor EHS-gebied dat in het kader van de Wet ammoniak en veehouderij is aangewezen. Iedere mol extra zuur leidt tot een verdere verslechtering van de omstandigheden voor de gevoelige natuurwaarden.

In het planMER dat ten behoeve van dit bestemmingsplan is opgesteld, is uitgebreid aandacht besteed aan deze problematiek. Uit het planMER blijkt dat de invloed van de veehouderij op voor verzuring en eutrofiëring gevoelig natuurgebied groot is en dat het verder ontwikkelen van de veehouderij gevolgen kan hebben voor de verzurings- en eutrofiëringssituatie.

Conclusie

In het kader van dit bestemmingsplan dient voor uitbreiding van veehouderij steeds te worden beoordeeld of deze uitbreiding niet leidt tot extra ammoniakemissie vanuit een bedrijf. Is dit wel het geval, dan dient te worden bezien of een Natuurbeschermingswetvergunning is of kan worden verleend of mogelijk niet nodig is.

4.4

Luchtkwaliteit

“Wet milieubeheer”

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer. De in deze wet gehanteerde normen gelden overall, met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing) en locaties waar normaal gesproken geen mensen komen (weilanden bijvoorbeeld).

Op 15 november 2007 is het onderdeel luchtkwaliteit van de Wet milieubeheer in werking getreden. Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Hierin staat wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Het programma houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals bouwprojecten of de aanleg van infrastructuur. Projecten die passen in dit programma, hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit. De ministerraad heeft op voorstel van de minister van VROM ingestemd met het NSL. Het NSL is op 1 augustus 2009 in werking getreden.

Ook projecten die ‘niet in betekenende mate’ (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven niet meer te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit. De criteria om te kunnen beoordelen of er voor een project sprake is van nibm, zijn vastgelegd in de AMvB-nibm. In de AMvB-nibm is vastgelegd dat na vaststelling van het NSL of een regionaal programma een grens van 3% verslechtering van de luchtkwaliteit (een toename van maximaal 1,2 µg/m³ NO₂ of PM₁₀) als ‘niet in betekenende mate’ wordt beschouwd.

Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij vormt het kader voor de beoordeling van geurhinder van veehouderijbedrijven en geeft de mogelijkheid om in verband met een vitaal landelijk gebied lokaal beleid te ontwikkelen. In de gemeente Smalingerland is daar invulling aan gegeven door het vaststellen van de gemeentelijke geurverordening (2008). De voor de Wet geurhinder en veehouderij op basis van milieuregelgeving bestaande uitbreidingsmogelijkheden van de bedrijfsvoering van een aantal bestaande intensieve veehouderijbedrijven is daarin veilig gesteld. Tevens zijn de afstandseisen voor een aantal vormen van (bestaande) veehouderijen, paardenhouderijen en zorgboerderijen aangepast. Uitgangspunt van de verordening is het behoud van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Consequenties voor het plan

Wet Milieubeheer: Het bestemmingsplan maakt geen projecten mogelijk die zonder nadere afweging kunnen worden gerealiseerd en die in betekenende mate van invloed zijn op de luchtkwaliteit. Het verrichten van een onderzoek naar de luchtkwaliteit kan in het kader van de afweging noodzakelijk zijn. Het plan voldoet hiermee aan het gestelde in de Wet milieubeheer.

Wet geurhinder en veehouderij: Het plan maakt geen nieuwe veehouderijontwikkelingen mogelijk.

4.5

Geluid

Kader

De Wet geluidhinder dateert van 16 februari 1979 en is sindsdien middels verschillende wetten diverse keren gewijzigd. In 2007 is de wet geheel herzien.

Wegverkeerslawaa i

In de Wet geluidhinder is bepaald dat elke weg een zone heeft, waarbinnen onderzoek moet plaatsvinden naar de geluidbelasting aan de gevels van nieuw te bouwen woningen en gebouwen ten behoeve van andere geluidgevoelige functies. Een uitzondering geldt voor:

- wegen die zijn gelegen binnen een als woonerf aangeduid gebied;
- wegen waarvoor een maximum snelheid van 30 km/uur geldt.

De breedte van de geluidszone hangt samen met het aantal rijstroken dat de weg telt en met de aard van de omgeving (stedelijk of buitenstedelijk). Bij een weg met een oftwee rijstroken strekt de zone zich in stedelijk gebied uit tot 200 m en in buitenstedelijk gebied tot 250 m vanuit de buitenrand van de buitenste rijstrook van de weg.

Het plangebied kent diverse wegen met een geluidzone. Voor ontwikkelingen binnen deze zones, waarbij geluidsgevoelige functies worden aangepast of gerealiseerd, dient een akoestisch onderzoek te worden uitgevoerd. Op onderstaand kaartje is voor de belangrijkste wegen in het plangebied de gemiddelde geluidsproductie gemiddeld gedurende 24 uur in 2012 weergegeven.

Kaart 9. Gemiddelde geluidsbelasting gedurende 24 uur in 2012 (bron: Min. I&M)

Voorliggend bestemmingsplan betreft een actualisatie van het bestaande bestemmingsplan waarin de huidige situatie opnieuw wordt vastgelegd. Binnen de zones van wegen worden geen nieuwe geluidsgevoelige functies mogelijk gemaakt. In het kader van wegverkeerslawaai hoeft geen akoestisch onderzoek verricht te worden.

Industrielawaai

Het bedrijventerrein De Haven en de grasdrogerij van Opeinde hebben een geluidszone als bedoeld in de Wet geluidhinder. Het gaat hier om bedrijventerreinen waar bedrijven zijn toegestaan die als zoneplichtig worden aangemerkt. Dit betekent dat rond het terrein een zone dient te zijn vastgesteld waarbinnen de bedrijven de benodigde geluidruimte krijgen toebedeeld en waarbinnen geen nieuwe woningen of andere gevoelige functies mogen worden gebouwd, tenzij een hogere waarde is vastgesteld. In dit plan worden geen nieuwe woningen of andere geluidgevoelige bestemmingen binnen de geluidzones mogelijk gemaakt. Wel is de gewijzigde geluidszone rond de grasdrogerij in Opeinde in dit plan verwerkt.

Consequenties voor het plan

Voorliggend bestemmingsplan betreft een actualisatie van het bestaande bestemmingsplan waarin de huidige situatie opnieuw wordt vastgelegd. Nieuwe geluidgevoelige ontwikkelingen worden niet mogelijk gemaakt. Akoestisch onderzoek hiernaar kan dan ook achterwege blijven.

Zoals gezegd, is de zone rond de grasdrogerij in Opeinde aangepast. Deze nieuwe zone is (voor zover deze binnen het plangebied ligt) in het plan verwerkt. Voor De Haven moet het noodzakelijk onderzoek nog worden uitgevoerd. Deze zal te zijner tijd in het bestemmingsplan worden verwerkt.

4.6

Externe veiligheid

4.6.1

Wettelijk kader

Externe veiligheid gaat om het beperken van de kans op en het effect van een ernstig ongeval voor de omgeving door onder andere:

- het gebruik, de opslag en productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen);
- het transport van gevaarlijke stoffen (buisleidingen, wegen);
- gebruik van een luchthaven.

Het externe veiligheidsbeleid richt zich op het beperken van de risico's voor de burger door bovengenoemde activiteiten. De volgende normen worden onderscheiden:

- **Plaatsgebonden risico (PR)**
Het PR is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft. De normen voor het PR betreffen grenswaarden waarvan niet kan worden afgeweken.
- **Groepsrisico (GR)**
Dit is de kans dat een groep mensen overlijdt door een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het GR moet worden gezien als een maat voor maatschappelijke ontwrichting. De norm voor het GR betreft een oriëntatiewaarde. Hiervoor bestaat een verantwoordingsplicht.

Relevante normstelling is uitgewerkt in de volgende besluiten en wetgeving:

- Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi);
- Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb);
- Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (cRNVGS);
- Wet Luchtvaart (Regelgeving burgerluchthavens en militaire luchthavens (Rbml)).

Gebaseerd op bovenstaande wet- en regelgeving is het plan om advies voorgelegd aan de regionale brandweer. Het advies van de brandweer is bij de toetsing betrokken.

4.6.2

Onderzoek

In het onderstaande is een samenvatting van de toetsing aan externe veiligheid opgenomen. Een uitgebreide toelichting en het advies van de regionale brandweer Fryslân is opgenomen in bijlage 1 bij deze toelichting.

De relevante risicobronnen voor het plangebied zijn vier LPG-tankstations, negen mijnbouwlocaties, een vliegveld, vijftientig hogedruk aardgastransportleidingen en twee wegen waarover transport van gevaarlijke stoffen plaatsvindt.

LPG-tankstation

In het plangebied zijn twee LPG-tankstations aanwezig. Dit betreft de stations aan beide zijden van de Suderleijen (N31). Het plangebied ligt deels binnen het invloedsgebied van twee stations die net buiten het plangebied zijn gevestigd. Dit betreft een station aan de Kommisjeweï te Opeinde en een station aan de Scheiding te Opende. Voor LPG-tankstations zijn in het Bevi normen voor het PR opgenomen als aan te houden afstanden. Deze afstandseisen betreffen grenswaarden waarvan niet kan worden afgeweken. Dit wordt aangeduid als de PR 10^{-6} -contour. Daarnaast zijn voor het GR bepalingen opgenomen voor de bevolkingsdichtheid rondom een risicovolle inrichting. De norm ten aanzien van de bevolkingsdichtheid betreft geen harde norm, maar een oriëntatiewaarde. Hiervoor bestaat een verantwoordingsplicht. Bij de beoordeling is ook het gebruik van de objecten binnen het invloedsgebied van een risicovolle activiteit van belang. Er worden kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten onderscheiden. Kwetsbare objecten hebben een hoger beschermingsniveau dan beperkt kwetsbare objecten.

Voor alle tankstations geldt dat geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen de PR 10^{-6} -contour zijn gelegen.

Het invloedsgebied bedraagt 150 meter vanaf het vulpunt en de ondergrondse tank. Het plangebied is deels binnen het invloedsgebied van de LPG-tankstations gelegen.

Voor de tankstations aan de Suderleijen geldt dat geen (beperkt) kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied zijn gelegen. Een verantwoording van het GR kan om deze reden achterwege blijven. Voor de tankstations aan de Kommisjeweï en Scheiding geldt dat wel objecten binnen het invloedsgebied zijn gelegen. Uit berekeningen kan worden geconcludeerd dat het GR lager is dan de oriëntatiewaarde.

Aangezien het bestemmingsplan geen nieuwe ontwikkelingen binnen de invloedsgebieden van de tankstations mogelijk maakt, kan geconcludeerd worden dat de LPG tankstations geen belemmering vormen.

Mijnbouwlocaties

Verspreid in het plangebied liggen negen gaswin- en gasbehandeling locaties van diverse maatschappijen. Op deze locaties is het Bevi (nog) niet van toepassing. Het is wel de verwachting dat het Bevi op deze locaties van toepassing wordt. Om deze reden hebben wij een toetsing opgenomen. Voor al de locaties in het plangebied geldt dat binnen de PR 10^{-6} -contour geen bebouwing aanwezig is. Het GR is voor alle mijnbouwlocaties nihil. Dit heeft te maken met het feit dat geen of zeer weinig personen in de nabijheid van de mijnbouwlocaties wonen of werken. Het bestemmingsplan voorziet niet in nieuwe ontwikkelingen in de nabijheid van de mijnbouwlocaties. Het GR zal daarom niet wijzigen.

Geconcludeerd kan worden dat de mijnbouwlocaties geen belemmering vormen voor dit plan.

Vliegveld

Aan de Knobben in Drachten ligt vliegveld Drachten. Voor dit vliegveld zijn Provinciale Staten van de provincie Fryslân bevoegd. Dit betekent dat Provinciale Staten van de provincie besluit over de milieugebruiksruimte (o.a. over het aspect externe veiligheid) van een luchthaven. Gemeenteraden moeten op grond van de Wet luchtvaart de ruimtelijke beperkingen uit een luchthavenbesluit die betrekking hebben op hun grondgebied in hun bestemmingsplannen opnemen. Op dit moment is nog geen luchthavenbesluit door Provinciale Staten vastgesteld. Voor vliegveld Drachten is bekend dat een Luchthavenbesluit noodzakelijk is. Zodra dat wordt vastgesteld, moet dat binnen een jaar in het bestemmingsplan worden opgenomen.

De overgangsbepalingen in de wijziging van de Wet luchtvaart, die per 1 november 2009 in werking is getreden, zijn op dit moment van toepassing. Voor Externe Veiligheid zijn in de Omzettingsregeling voor het Vliegveld Drachten - in werking sinds 1 januari 2011 - geen normen opgenomen omdat de betreffende Omzettingsregeling een "één op één" omzetting is van de tot dat moment geldende aanwijzingsbesluiten voor het vliegveld. Om te voorkomen dat nieuwe bestemmingen ontstaan in gebieden waar dit vanwege Externe veiligheid ongewenst is, moet bij planologische procedures wel rekening met de externe veiligheid van het vliegveld worden gehouden. Daarbij is ook van belang dat op grond van de Wet luchtvaart andere regels gelden voor wat wordt verstaan onder (beperk) kwetsbare objecten en wanneer die wel of niet zijn toegestaan dan bij het Bevi.

Het betreft een actualisatie van het bestemmingsplan waarin geen belangrijke ontwikkelingen plaatsvinden. Binnen het invloedsgebied van het vliegveld vinden geen wijzigingen plaats. De luchthaven geeft geen belemmering voor dit plan.

Transport van gevaarlijke stoffen door buisleidingen

In en in de nabijheid van het plangebied lopen diverse hogedruk aardgastransportleidingen van Gasunie, Vermilion Oil & Gas en NAM. Omdat sprake is van hogedruk aardgastransportleidingen is het Bevb van toepassing. Het Bevb stelt dat geen kwetsbare objecten mogen voorkomen binnen de PR 10^{-6} -contouren van leidingen waarin gevaarlijke stoffen worden getransporteerd. Als dat toch het geval is dan is er sprake van een zogenaamd knelpunt.

Het invloedsgebied van de transportleidingen valt over het plangebied. De objecten in het plangebied liggen voor wat betreft de transportleidingen (deels) binnen de 100% letaliteitszone. Dit houdt in dat een volledige verantwoording van het GR dient plaats te vinden. Met behulp van een rekenprogramma kan worden bepaald of voldaan wordt aan de risiconormen voor de externe veiligheid. Het resultaat van de berekening bestaat uit een PR-contour en een FN-curve voor het GR.

Uit het rekenprogramma is gebleken dat in vijf gevallen sprake is van een PR-contour. Binnen de PR 10^{-6} -contouren zijn verspreid liggende woningen, woonboerderijen en/of delen van schuren/loodsen gerealiseerd. Volgens het Bevb jo Bevi gaat het hier om beperkt kwetsbare objecten. Er is derhalve geen sprake van knelpunten.

Het bestemmingsplan dient de ligging weer te geven van de in het plangebied aanwezige buisleidingen alsmede de daarbij behorende belemmeringenstrook ten behoeve van het onderhoud van de buisleiding. De belemmeringenstrook bedraagt tenminste 5 meter aan weerszijden van een buisleiding, gemeten vanuit het hart van de buisleiding.

Voor alle aardgastransportleidingen is het GR berekend. Uit de FN-curven kan worden opgemaakt dat in vier situaties sprake is van een GR binnen het invloedsgebied van de transportleidingen. Het GR is echter ruim onder de oriëntatiewaarde gelegen.

Dit plan betreft een conserverend bestemmingsplan, waar planologisch geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt. Het aantal personen binnen het invloedsgebied van de transportleidingen neemt conform dit bestemmingsplan niet toe.

Geconcludeerd kan worden dat de hogedruk aardgastransportleidingen geen belemmeringen vormen voor het GR van het plan.

Structuurvisie buisleidingen

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu werkt aan een Structuurvisie buisleidingen. Het doel van deze visie is om ruimte te reserveren voor de aanleg van toekomstige buisleidingen van nationaal en internationaal belang, voor het transport van gevaarlijke stoffen. Daarmee wil de overheid duidelijkheid verschaffen aan zowel het bedrijfsleven, als aan provincies en gemeenten die hierop hun ruimtelijke plannen kunnen afstemmen. Een belangrijk uitgangspunt

punt hierbij is de bundeling van nieuwe leidingstroken met bestaande leidingstroken en leidingen. Dit voorkomt onnodige versnippering van de ruimte en maakt het makkelijker om gezamenlijk beheer door leidingexploitanten uit te voeren. Voor de leidingstroken geldt: breed waar het kan, smal waar het moet. Waar het kan zullen de stroken maximaal 70 meter breed zijn. Soms is die ruimte niet beschikbaar. In dat geval wordt een smallere strook vastgelegd waar leidingen dicht bij elkaar liggen. In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) zal de verplichting worden opgenomen voor gemeenten om bij de opstelling van bestemmingsplannen de voor buisleidingtransport vrij te houden stroken in acht te nemen. Het gaat hierbij om vrijwaren en niet om bestemmen. De buisleidingenstrook zal in de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening worden opgenomen in de vorm van een voorkeurstracé. Naast de strook zal, indien mogelijk, aan weerszijden een zoekgebied buisleidingen ingesteld worden.

Uit de visiekaart bij de ontwerp-structuurvisie is op te maken dat een voorkeurstracé met een breedte van 70 meter door het plangebied loopt. Dit tracé heeft mogelijk consequenties voor uitbreidingsmogelijkheden van woningen, bedrijven of andere ontwikkelingen. Om die reden heeft de gemeente een zienswijze ingediend. Hierop is door het ministerie van IenM nog geen reactie gegeven.

Op dit moment is de structuurvisie nog niet van kracht. Geconcludeerd kan worden dat na het in werking treden van de structuurvisie rekening gehouden moet worden met de bestaande bestemmingen binnen de beoogde buisleidingenstrook. Dit is mee afhankelijk van de wijze waarop het ministerie van IenM op de door ons ingediende zienswijze gaat reageren.

Transport van gevaarlijke stoffen over wegen

Door het plangebied lopen de Rijkswegen A7 en N31. Over deze wegen vindt transport van gevaarlijke stoffen plaats.

In de cRNVGS staat beschreven dat bij de vaststelling van een bestemmingsplan welke ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk maken langs wegen die deel uitmaken van het Basisnet Weg, de berekening van het PR achterwege kan blijven. Zowel de A7 als N31 maken deel uit van het Basisnet Weg zodat een PR-berekening niet hoeft te worden gemaakt.

Bij het Basisnet Weg gelden de veiligheidsafstanden die in de cRNVGS zijn opgenomen. In bijlage 5 van de cRNVGS staat dat voor zowel de A7 als de N31 geen veiligheidszone geldt.

Het toekomstige Plasbrand Aandacht Gebied (PAG) kan uit een zone van maximaal 30 meter bestaan waarbinnen niet zonder meer gebouwd mag worden. Op basis van het concept Basisnet Weg is langs de A7/N31 geen PAG aanwezig.

Het GR wordt bepaald door de combinatie van de maximale transportintensiteit van gevaarlijke stoffen over de weg en het aantal aanwezige personen aan weerszijden van de transportroute. Het GR wordt weergegeven in een grafiek. Voor de GR berekening is gebruik gemaakt van een rekenprogramma. Daarbij is rekening gehouden met de aanwezige personen in een zone van 200 meter tussen de Rijkswegen en bebouwing. Voor de verkeerscijfers is gerekend met de uitgangspunten genoemd in bijlage 5 van de cRNVGS (vervoershoeveelheid in 2020).

Het bestemmingsplan voorziet niet in nieuwe ontwikkelingen in de nabijheid van transportroutes van gevaarlijke stoffen over de weg. Uit de berekening blijkt dat het GR binnen het invloedsgebied van autosnelweg A7 lager is dan de oriëntatiewaarde. Het GR binnen het invloedsgebied van autoweg N31 is zo laag dat deze niet getoond wordt.

Het transport over de A7 en N31 vormt daarom geen belemmering voor het bestemmingsplan.

Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat het aspect externe veiligheid geen belemmering geeft voor de vaststelling van dit bestemmingsplan.

4.7

Archeologie

Kader

Ter implementatie van het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving is op 1 september 2007 de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) in werking getreden. Op grond van deze wet zijn de Monumentenwet 1998, de Woningwet, de Wet milieubeheer en de Ontgrondingenwet gewijzigd. De kern van de Wamz is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven. De Wamz verplicht gemeenten bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met de in hun bodem aanwezige waarden. Naast het inventariseren van de te verwachten archeologische waarde, zal het bestemmingsplan uiteindelijk, indien nodig (en mogelijk), een bescherming moeten bieden voor waardevolle gebieden. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een aanlegvergunningstelsel.

Gemeente Smallingerland heeft geen specifiek archeologiebeleid vastgesteld. De beleidskeuzen worden in het kader van dit bestemmingsplan voor het plangebied vastgelegd.

Situatie in het plangebied

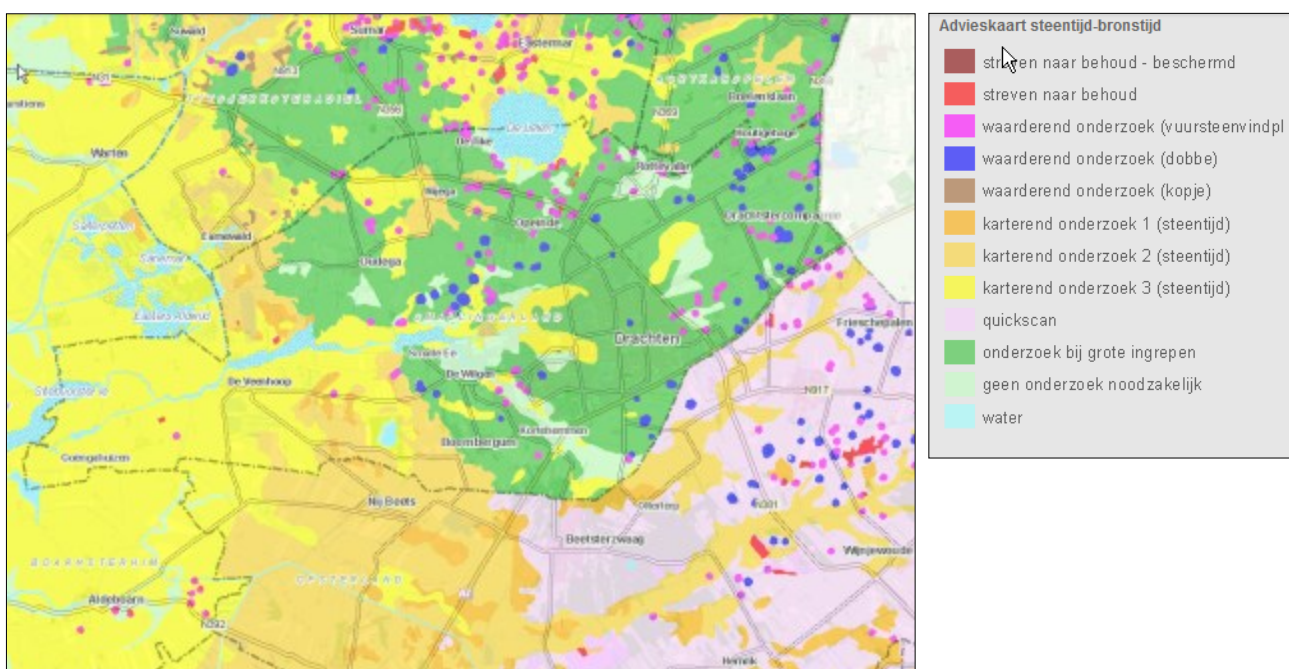
Provincie Fryslân heeft archeologisch onderzoek uitgevoerd dat heeft geleid tot de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE). Daarbij is on-

derscheid gemaakt tussen de periode steentijd-bronstijd en ijzertijd-middeleeuwen. Uit deze kaart blijkt voor Smallingerland het volgende.

Uit kaart 10 blijkt dat de steentijd-bronstijd voor de gemeente een interessante periode is. Het gaat dan met name om vuursteenvindplaatsen en om pingoruïnes en dobbes. De provincie geeft hiervoor de volgende adviezen:

Vuursteenvindplaatsen

Het gaat hier om reeds bekende vuursteenvindplaatsen. Een gedeelte hiervan is mogelijk al verstoord. De provincie beveelt aan om bij ingrepen van meer dan 50m² deze vindplaatsen middels een waarderend archeologisch onderzoek te onderzoeken. De resultaten van dit onderzoek, dat zich vooral moet richten op de waarde en de begrenzing van de vindplaats, kunnen inzicht geven in de behoudenswaardigheid van de vindplaats. Tevens kunnen zij inzicht geven in de noodzaak om de vindplaatsen te bestempelen als 'archeologisch waardevol', door de vindplaatsen op te nemen in het bestemmingsplan als: archeologisch waardevol terrein, waarbij in de doeleindenomschrijving wordt gestreefd naar behoud van archeologische waarden op dat terrein. De resultaten van het onderzoek kunnen ook uitwijzen dat de voorgenomen ingreep niet bezwaarlijk is, of met welke randvoorwaarden in het plan rekening dient te worden gehouden.

Kaart 10. Advieskaart steentijd-bronstijd

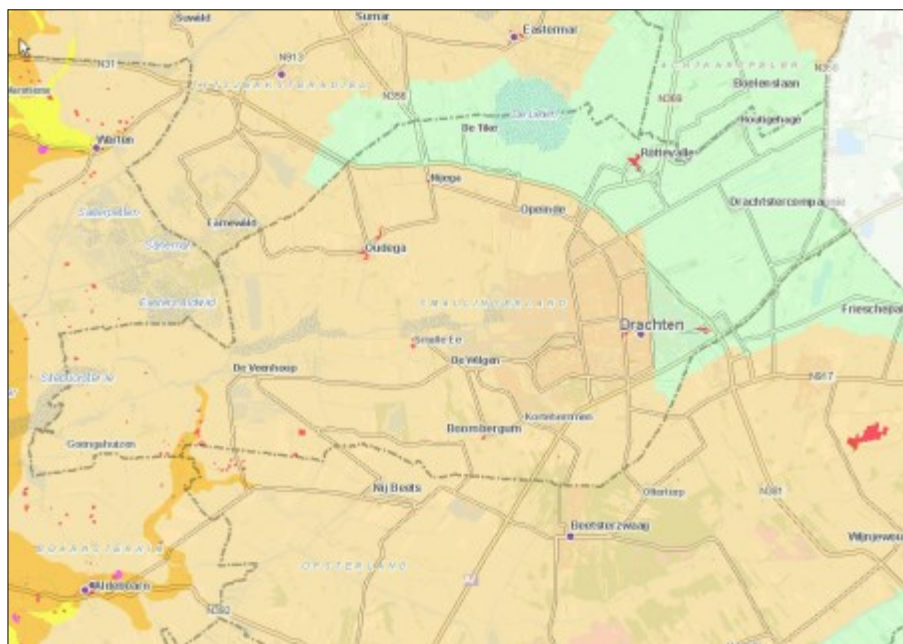
Dobbes en pingoruïnes

Deze aanduiding wordt op de steentijdkaart gegeven aan de nu bekende dobbes en de directe zone daaromheen. Dobben (pingoruïnes en soms ook vennen) en de directe omgeving daarvan kunnen namelijk belangrijke archeologisch en paleobotanische resten herbergen. Niet alle dobbes zijn echter pingoruïnes of

vennen. Daarbij komt dat niet alle pingoruïnes of vennen en/of hun nabije omgeving in vroeger tijden bewoond. De provincie beveelt daarom aan om bij ingrepen van meer dan 500m² deze dobbe te laten onderzoeken door middel van een archeologisch waarderend onderzoek. Dit waarderend onderzoek kan inzicht geven in de aard van de dobbe en de behoudenswaardigheid van eventueel aangetroffen archeologische resten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen van het uitgevoerde onderzoek kunnen dan eventueel maatregelen genomen worden om de dobbe te behouden, of de ingrepen in de dobbe of directe omgeving archeologisch te laten begeleiden.

Gebieden aangeduid met “Karterend onderzoek 3”

In deze gebieden kunnen zich op enige diepte archeologische lagen bevinden uit de steentijd, die zijn afgedekt door een veen- of kleidek. Mochten zich hier archeologisch resten bevinden, dan zijn deze waarschijnlijk goed van kwaliteit. De provincie beveelt daarom aan om bij ingrepen van meer dan 5000m² een karterend (boor)onderzoek uit te laten voeren, waarbij minimaal drie boringen per hectare worden gezet, met een minimum van drie boringen voor gebieden kleiner dan een hectare. De resultaten van een dergelijk karterend booronderzoek kunnen inzicht geven aanwezigheid en diepte van een eventueel aanwezige podzobodem, waarin zich archeologisch resten kunnen bevinden. Het booronderzoek dient zich vooral te richten op de aanwezigheid van podzol, de diepte en het reliëf van de zandlagen in de bodem. Bij aanwezigheid van een podzobodem, bevelen wij aan het boorgrid te verdichten tot zes boringen per hectare (zie advies “Karterend onderzoek 2”). De resultaten kunnen ook uitwijzen dat de voorgenomen ingreep niet bezwaarlijk is, of met welke randvoorwaarden in het plan rekening dient te worden gehouden.

Kaart 11. Advieskaart ijzertijd-middeleeuwen

De periode ijzertijd-middeleeuwen heeft voor Smallerland tot weinig archeologische waarde geleid. Op enkele plaatsen is sprake van behoudenswaardige locaties. Hiervan zegt de provincie het volgende:

Gebieden aangegeven met “streven naar behoud”

Van deze terreinen is bekend dat zij waardevolle archeologische resten uit de periode bronstijd en later bevatten. In veel gevallen betreft het AMK-terreinen, maar het kunnen ook terreinen zijn die bij gemeente of provincie bekend staan als archeologisch waardevol. Vaak zijn deze gebieden in het bestemmingsplan opgenomen als ‘archeologisch waardevol gebied’, met daaraan gekoppeld een aanlegvergunningstelsel. Wanneer dit nog niet het geval is, adviseren wij om dat, bijvoorbeeld wanneer een nieuw bestemmingsplan wordt opgesteld, zo spoedig mogelijk te doen. Wij raden af om in deze gebieden ingrepen te verrichten, die het bodemarchief kunnen schaden.

Soms hebben deze terreinen nu reeds een bestemming waarbij het oprichten van bouwwerken is toegestaan, zoals bijvoorbeeld een woonbestemming. In deze gevallen adviseert de provincie voor ingrepen van minder dan 50m² geen consequenties te verbinden aan de aanduiding “streven naar behoud”. Mochten er bij het realiseren van deze kleine plannen bodemvondsten worden gedaan, dan dienen die gemeld te worden bij de provinciaal archeoloog.

Het gebied dat is aangeduid met “Karterend onderzoek 3” is weliswaar groot, maar de archeologische verwachtingswaarde is beperkt. De provincie beveelt het volgende aan:

Gebieden aangeduid met “Karterend onderzoek 3”

In deze gebieden kunnen zich archeologische resten bevinden uit de periode ijzertijd-middeleeuwen. Het gaat hier dan met name om vroeg en vol-middeleeuwse veenontginningen. Daarbij bestaat de kans dat er zich huis-terpjes uit deze tijd in het plangebied bevinden. Ook de wat oudere boerderijen kunnen archeologische sporen of resten afdekken, hoewel de veengronden eromheen al afgegraven zijn. De provincie beveelt aan om bij ingrepen van meer 5000m² een historisch en karterend onderzoek te verrichten, waarbij speciale aandacht moet worden besteed aan eventuele Romeinse sporen en/of vroeg-middeleeuwse ontginningen.

Mochten er, als gevolg van het karterend archeologisch onderzoek, een of meerdere vindplaatsen worden aangetroffen, dan zal uit nader (waarderend) onderzoek moeten blijken hoe waardevol deze vindplaatsen zijn. De aard van dit waarderend (vervolg)onderzoek hangt af van het type aangetroffen vindplaats, en de strategie van onderzoek dient te worden bepaald door het desbetreffende onderzoeksbureau. Indien de vindplaats een nieuw aangetroffen terp betreft, geldt het advies: “waarderend onderzoek op terpen”. De resultaten van het karterend onderzoek kunnen ook uitwijzen dat de voorgenomen ingreep niet bezwaarlijk is, of met welke randvoorwaarden in het plan rekening dient te worden gehouden. Mocht het plangebied een bebouwde kom be-

treffen, dan dient in de onderzoeksstrategie rekening te worden gehouden met recente verstoringen die zich kunnen hebben voorgedaan.

4.8

Militaire belangen

Laagvliegroute

In het oostelijke deel van Smallingerland loopt een laagvliegroute waar de vliegtuigen op een hoogte van 75 meter mogen vliegen. De strook heeft een breedte van circa 3700 meter. Op basis van artikel 2.6.10 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) gelden onder de route beperkingen voor de bouw van obstakels. Bestemmingen waarbij bouwwerken van meer dan 40 meter kunnen worden opgericht zijn in de laagvliegroute niet toelaatbaar. In de artikelen 30.2.1 en 30.2.2 van de regels van dit bestemmingsplan zijn de noodzakelijke bouwhoogtebeperkingen opgenomen.

Aandachtsgebied radarverstoring

In verband met het voorkomen van radarverstoring van de radar van de vliegbasis Leeuwarden zijn er binnen het verstoringgebied beperkingen aan de bouwhoogte van gebouwen of andere bouwwerken met een maximum van 45 meter. Het belang hiervan is vastgelegd in artikel 2.6.9 van het Barro. In het plan worden evenwel geen gebouwen toegestaan met een hoogte van 45 m. Het plan is derhalve niet in strijd met het defensiebeleid.

5.1

Evaluatie voorgaande plan

Het voorgaande bestemmingsplan Buitengebied van Smallingerland was vooral gericht op het realiseren van een goed functionerend en vooral agrarisch buitengebied: de aanwezige agrarische bedrijven moesten binnen de toenmalige context voldoende ruimte hebben om zich te kunnen ontwikkelen. Dat heeft goed gewerkt: het plan is tegemoetgekomen aan het merendeel van de wensen van bedrijven en heeft ruimte geboden om te kunnen bouwen.

Het voorgaande plan had echter niet op alle nieuwe ontwikkelingen antwoord en belemmerde daarmee bepaalde maatschappelijk aanvaardbaar geachte ontwikkelingen. Er waren bijvoorbeeld weinig mogelijkheden tot aanvaardbaar geachte niet-agrarische ontwikkelingen in het huidige bestemmingsplan opgenomen. Dit is één van de redenen om het plan te herzien.

Verder was voor de agrarische sector de keuze gemaakt om de ruimte waarbinnen ten behoeve van agrarische bedrijven kon worden gebouwd, niet op de plankaart te begrenzen. Dat werkte als volgt. Een agrarisch bedrijf had de beschikking over een bouwvlak met een oppervlakte van 1 ha. Dit bouwvlak was niet op de plankaart ingetekend, maar in de voorschriften was bepaald dat het bedrijf binnen een denkbeeldig vlak van 1 ha kon bouwen. Het idee achter deze regeling was dat het er in het buitengebied vooral om ging om compacte erven te realiseren, waarbij de begrenzing van het erf op basis van praktische overwegingen van de ondernemer werkenderwijs kon worden bepaald. Het voordeel was dat een ondernemer grotendeels naar eigen inzicht de plaats van bebouwing kon bepalen, mits een en ander paste binnen de toegemeten oppervlakte en de afstand tot gevoelige functies voldoende groot was.

De aanpak had ook nadelen. Omdat het plan nauwelijks de plaats van bebouwing en opslag van veevoer e.d. bepaalde, bieden sommige erven inmiddels een minder fraaie aanblik. Bovendien konden in het geldende plan geen eisen worden gesteld aan de 'afwerking' van een erf bijvoorbeeld door middel van erfbeplanting. De oude Wet op de Ruimtelijk Ordening (WRO) liet dat ook niet toe. Mede als gevolg hiervan zijn veel agrarische erven uitgedijd, zonder dat daarna de inrichting van het erf hierop is afgestemd en afgerond. Dit geldt niet alleen voor agrarische bedrijven, maar geldt in het algemeen voor erfvorming in het buitengebied.

Verder bood het plan mogelijkheden voor aanpassing van de verkaveling, maar zo'n aanpassing moest dan wel via een planologische procedure worden gerealiseerd. Inmiddels is duidelijk dat in omvang beperkte aanpassingen ook best zonder procedure kunnen.

5.2

Wenselijke aanpassingen

Meer nadruk op ruimtelijke kwaliteit

Het nieuwe bestemmingsplan wil vooral de voordelen van het voorgaande plan behouden, maar de nadelen zoveel mogelijk inperken. De nadruk komt dan ook meer dan in het verleden te liggen op het realiseren van ruimtelijke kwaliteit.

Bij het realiseren van de gewenste ruimtelijke kwaliteit hoeft voor het hantieren van een wat royalere maatvoering voor een bebouwd erf dan in het verleden niet te worden gevreesd. Uit recent onderzoek van de provincie in het kader van 'De Nije Pleats' is gebleken dat het Friese landschap best wat kan verdragen: waar we in het verleden bang waren om een agrarisch bedrijf alle benodigde ruimte te geven voor gewenste ontwikkelingen, blijkt dat de moderne stallen van het huidige agrarisch bedrijf, de moderne vormen van voeropslag etc. vaak goed in het landschap zijn in te passen. Van belang is dat er meer aandacht is voor de plaats van het gebouw en de opslag, de dakvorm, de richting en de hoogte van de nok, de kleurstelling en dat soort zaken. Bovendien is in dat onderzoek aangetoond dat het de moeite loont om eerst met een agrarisch ondernemer om de tafel te gaan en te luisteren naar wensen en toekomstplannen. Op voorhand (stevige) richtlijnen en grenzen bepalen waarbinnen een agrarisch bedrijf zich kan ontwikkelen, werkt vaak averechts: een ondernemer probeert z'n wensen binnen de regeling in te passen terwijl dat dan vaak tot een minder fraai resultaat leidt.

Wat beter werkt is om ruimte te bieden aan ontwikkelingen plus daarbij de voorwaarde te stellen dat het geheel er netjes uit moet komen te zien. De gemeente heeft daarom een aantal algemene spelregels bepaald van wat voor soort ontwikkelingen acceptabel zijn. Verder wordt in dit plan duidelijk gemaakt wat onder 'netjes' wordt verstaan.

Wat hiervoor over de ontwikkeling van de agrarische bedrijven is geschreven geldt ook voor andere ontwikkelingen; de gemeente stelt in het nieuwe bestemmingsplan naast globale spelregels over functionele ontwikkelingen ook eisen aan de uitstraling van erven en bebouwing in ruil voor een eenvoudiger procedure.

Faciliteren agrarische ontwikkelingen

Ook in dit plan wordt het opnieuw mogelijk gemaakt voor de bestaande agrarische bedrijven om uit te breiden. Uitbreiding kan echter niet langer zonder nadere afweging van het belang van de kwetsbare voor verzuring gevoelige na-

tuurwaarden in beschermde natuurgebieden. Waar in het verleden werd geleund op flankerende wetgeving en beleid, zal de gemeente nu via dit bestemmingsplan een verdere aantasting van kwetsbare natuur moeten meewegen. De gemeente heeft daarin een eigen verantwoordelijkheid. Dit betekent dat de gemeente niet alleen eisen zal stellen met betrekking tot de ruimtelijke kwaliteit van de erven van agrarische bedrijven, maar ook de wijze waarop de ontwikkeling van het bedrijf past binnen aanvaard natuurbeleid in haar beoordeling van de plannen zal betrekken. Deze nieuwe visie vloeit voort uit het planMER dat in het kader van dit bestemmingsplan is opgesteld. In paragraaf 7.1 is nader op de uitkomsten van het planMER ingegaan en op de consequenties die dat voor het bestemmingsplan heeft.

Wat goed werkt wordt behouden

Ten aanzien van het te voeren ruimtelijk beleid wordt zoveel als mogelijk aangesloten op de mogelijkheden zoals die reeds zijn geboden in het voorgaande bestemmingsplan Buitengebied en de partiële herzieningen daarvan. Op een aantal onderwerpen is dit niet mogelijk of wenselijk, door bijvoorbeeld gewijzigd beleid en eisen die tegenwoordig vanuit wetgeving worden gesteld. Daar zal het beleid dus zijn aangepast op de wet- en regelgeving.

Nieuwe systematiek van bestemmen

Het voorgaande bestemmingsplan maakte gebruik van zogenaamde gebiedsbestemmingen en was globaal van aard. De per 1 juli 2008 in werking getreden Wet ruimtelijke ordening stuurt aan op een meer functionele manier van bestemmen. Voor de actualisatie wordt daarom het toekennen van bestemmingen per hoofdfunctie gehanteerd (zoals 'Agrarisch', 'Wonen', 'Bedrijf', etc.) met een nadere differentiatie door middel van aanduidingen. Het op maat toekennen van bestemmingsvlakken is uitgangspunt.

Gevolgen van de Wabo

Op 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en het Besluit omgevingsrecht (Bor) in werking getreden, waarin onder meer nieuw regelgeving is opgenomen voor vergunningvrij bouwen. Dit bestemmingsplan houdt rekening met de gevolg van de Wabo door bouwregels zo op te stellen dat een rommelig beeld zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Een ander belangrijk gevolg van de Wabo is dat bij de verlening van een omgevingsvergunning wordt gecheckt welke (andere) sectorwetgeving bij de vergunningverlening moet worden betrokken (aangehaakt of gecoördineerd wordt behandeld). Dit leidt ertoe dat nog slechts één vergunning - omgevingsvergunning - wordt verleend, waarin alle gevolgen van relevante sectorwetgeving worden betrokken. Zo kan geen toestemming voor het bouwen worden verleend, wanneer geen toestemming vanuit bijvoorbeeld de Natuurbeschermingswet of de Wet ammoniak en veehouderij niet kan worden verleend.

Provinciale Verordening Romte Fryslân

Een belangrijk verschil met het voorgaande bestemmingsplan Buitengebied is dat de provincie Fryslân de Provinciale Verordening Romte Fryslân heeft opgesteld. Deze verordening kent strakke regels ten behoeve van de borging van ruimtelijke kwaliteit. De provincie heeft onder meer bepaald dat gemeenten in plannen voor het landelijk gebied duidelijkheid moeten geven over hoe de ruimtelijke kwaliteit van het landschap gewaarborgd wordt.

Planbeschrijving

6

6.1

Landschap en cultuurhistorie

6.1.1

Uitgangspunten

Ingezet wordt op een versterking van de ruimtelijke kwaliteit. In dat kader is in dit plan een beter handhaafbaar stelsel van regels met betrekking tot het beheer en de bescherming van het landschap opgenomen, dat:

- a. recht doet aan de cultuurhistorische waarden in dit gebied;
- b. goed op de praktijk aansluit van de agrarische sector als belangrijkste gebruiker, en;
- c. dat goed handhaafbaar is.

Er is met betrekking tot de bescherming van landschappelijke waarden onderscheid gemaakt tussen open en besloten gebied in de vorm van twee bestemmingen:

- 'Agrarisch gebied met waarden - besloten gebied';
- 'Agrarisch gebied met waarden - open gebied'.

Het onderscheid tussen beide bestemmingen is gericht op de bescherming van de landschappelijke kenmerken in het betreffende gebied. Binnen de beide bestemmingen zijn meerdere landschapstypen te onderscheiden, maar er is geen aanleiding om dit onderscheid ook planologisch te vertalen.

In het besloten gebied gaat het met name om landschapskenmerken als:

- coulissenlandschap;
- de waardevolle hoofdstructuur van houtsingels en houtwallen die voor het landschap belangrijke grenzen markeren (bijvoorbeeld overgangen tussen verschillende verkavelingstypen of -richtingen);
- dobben;
- pingoruïnes;
- petgaten.

In het open gebied gaat het om landschapskenmerken als:

- de openheid;
- watergangen en perceelrichtingen die sterk bepalend zijn voor de ruimtelijke structuur.

6.1.2

Uitwerking besloten gebied

In verband met de bescherming van de landschapskenmerken in de diverse gebieden dient bij schaalvergroting op de agrarische bedrijven rekening te worden gehouden met deze kenmerken. De bescherming van landschapswaarden in het besloten gebied richt zich op:

a. Behoud opgaande beplanting

Alle houtsingels en -wallen zijn ten behoeve van het bestemmingsplan geïnventariseerd. De uitkomsten van deze inventarisatie zijn verwerkt in debij de regels behorende bijlagekaart en in de verbeelding:

1. Alle houtsingels en houtwallen zijn op de landschapskaart (bijlagekaart bij de planregels) gezet. Daarmee ligt vast waar in het plangebied houtsingels en -wallen aanwezig zijn.
2. De singels die beeldbepalend zijn, zijn op de verbeelding aangeduid. Deze singels markeren een bepaalde occupatiegrens, ze begeleiden een pad of een weg, ze zijn bepalend zijn voor de begrenzing van het landschap of ze zijn op die plaats bijzonder karakteristiek voor het betreffende gebied.
3. Alle houtwallen zijn op de verbeelding aangeduid. Deze hebben een landschappelijke betekenis, maar daarnaast vaak ook een belangrijke ecologische betekenis.

b. Behoud verkavelingsstructuur

Voor wat betreft het onderscheiden van de landschappelijke deelgebieden in besloten gebied is de oppervlakte en lengte-/breedteverhoudingen leidend. Per deelgebied wordt de gemiddelde oppervlakte en de gemiddelde lengte-breedteverhouding van de percelen vastgelegd.

Hiermee kan de landschapsstructuur worden bepaald. Aan de hand van beide getallen kan de acceptabel geachte verandering in het landschap worden beoordeeld.

Behoud opgaande beplanting

Het beleid voor houtsingels en -wallen is er primair op gericht om het besloten karakter van het gebied te behouden. Wat als waardevolle houtsingel of houtwal wordt beschouwd, blijkt uit een landschapskaart. De in dit bestemmingsplan opgenomen beschermingsregeling is uitsluitend gericht op de elementen die op de landschapskaart zijn weergegeven. In de regeling wordt nadrukkelijk bepaald welke aanpassingen mogelijk zijn en of een procedure moet worden gevolgd om een aanpassing te kunnen realiseren. De landschapskaart bevordert hierdoor in hoge mate de rechtszekerheid en geeft een initiatiefnemer duidelijk houvast omtrent de haalbaarheid van een in te dienen inrichtingsplan dat bij een aanvraag voor een omgevingsvergunning kan worden gebruikt om de noodzakelijke landschappelijke inpassing te verbeelden.

Voor houtsingels die niet op de verbeelding zijn aangeduid biedt het plan twee mogelijkheden:

- De mogelijkheid om dammen te realiseren.
- De mogelijkheid om percelen geheel samen te voegen.

Het realiseren van dammen

Om beter bewerkbare percelen te kunnen realiseren, is in het bestemmingsplan geregeld dat buurpercelen kunnen worden verbonden door middel van twee dammen (doorgangen, bestaande uit een fysieke verbinding tussen beide percelen, waarbij een deel van de houtsingel of houtwal is verwijderd). Door het verbinden van buurpercelen op het 'hoofd- en het voeteneind', kan een agrariër beide percelen bewerken als ware het één perceel. Hierdoor kunnen bij de agrarische bedrijfsvoering twee of meerdere naast elkaar gelegen percelen worden bereikt. Houtsingels of -wallen vormen daardoor nauwelijks een belemmering om het op deze wijze gevormde 'dubbelperceel' te bewerken. Met deze regeling wordt een alternatief geboden voor het verwijderen van complete houtsingels of houtwallen.

Daarbij worden de volgende eisen gesteld:

- Er mogen maximaal twee dammen tussen twee percelen worden gerealiseerd, mits daarmee tenminste 75% van de doorsneden singel of houtwal blijft bestaan (geldt zowel voor singels of houtwallen op de koppen van percelen als langs de lange zijden van percelen).
- Dammen en dus ook het te verwijderen deel van de houtsingel/-wal mogen niet breder zijn dan 10 meter.
- Dammen moeten zo worden gesitueerd dat er niet 'dwars door' een besloten gebied kan worden gekeken.
- In overleg en per aanvraag wordt beoordeeld of boscompensatie vereist is.
- Indien houtsingels of houtwallen geheel of grotendeels worden verwijderd (en ze dus behoren tot categorie 2-elementen), dient gecompenseerd te worden. Compensatie vindt plaats overeenkomstig de provinciale norm in de door Gedeputeerde Staten op 27 oktober 1997 vastgestelde notitie Uitvoering van de Boswet. De norm voor boscompensatie is expliciet in het bestemmingsplan opgenomen.

De mogelijkheid om percelen geheel samen te voegen

Percelen kunnen ook worden samengevoegd door de tussenliggende houtsingel of houtwal in haar geheel te verwijderen, mits de houtsingel of de houtwal wordt gecompenseerd. De compensatie vindt plaats overeenkomstig het daarvoor door de provincie ontwikkelde compensatiebeleid.

Naast de verplichting tot compensatie van te verwijderen houtsingels of houtwallen is eveneens de randvoorwaarde gesteld dat er geen ecologische beletselen mogen zijn. Over het algemeen is de ecologische waarde van een houtwal hoger dan van een houtsingel.

Behoud verkavelingsstructuur

Bij het samenvoegen van percelen geldt ook dat de verkavelingsstructuur niet onevenredig mag worden aangetast. Om dit te voorkomen geldt voor een nieuw perceel, dat door samenvoeging van twee of meer bestaande percelen ontstaat, de volgende twee bepalingen:

- a. De oppervlakte van het nieuwe perceel mag niet groter worden dan de gemiddelde grootte van de percelen in het betreffende landschappelijk deelgebied, hetgeen blijkt uit de oppervlakte die voor het betreffende deelgebied op de landschapskaart is aangegeven.
- b. De lengte-breedte-verhouding dient in overeenstemming te zijn met de gemiddelde lengte-breedte-verhouding van het betreffende deelgebied en mag daar beperkt van afwijken. Wanneer de gemiddelde verhouding 1:4 bedraagt, dan mag de lengte-breedteverhouding van het nieuwe perceel ten hoogste 1:3 of 1:5 bedragen.

6.1.3

Uitwerking open gebied

In het open gebied wordt de openheid bewaard door geen bebouwing toe te staan buiten de bestaande erven. De perceel-/slotenstructuur wordt niet specifiek beschermd.

6.1.4

Kerk-, voet- en jaagpaden

Er is een inventarisatie gedaan naar de oude kerk-, voet- en jaagpaden in de gemeente, uitgaande van een aansluiting op deze paden in de omliggende gemeenten. De komende jaren zullen een aantal van deze paden met elkaar worden verbonden en zo nodig opnieuw worden opengesteld (project Oude paden, nieuwe wegen).

6.1.5

Historische molens

Historische molens zijn aangeduid als "molen". De bescherming is gericht op de bescherming van het gebouw als molen en op het open houden van de omgeving in verband met de windvang (molenbiotoop).

6.1.6

Inrichting van de erven

De handleiding Erfinrichting buitengebied 2013, die als bijlage bij de regels is opgenomen, geeft aanwijzingen hoe de goede landschappelijke inpassing van erven kan plaatsvinden. De handleiding geeft aan dat, wanneer de regels uit dit plan vragen om een goede landschappelijke inpassing (zoals bijvoorbeeld bij het vergroten van een agrarisch erf) bij voorkeur een inrichtingsplan wordt opgesteld, waarin aandacht wordt besteed aan de in de handleiding genoemde thema's. Bovendien biedt het een beoordelingskader aan de hand waarvan het

inrichtingsplan wordt beoordeeld. Iedere belanghebbende kan dit boekje kosteloos bij het gemeentehuis afhalen of via de gemeentelijke website downloaden. Voordat een inrichtingsplan wordt opgesteld is het raadzaam om eerst in gesprek met de gemeente de bedoeling van de gemeente en van dit bestemmingsplan door te spreken.

6.2

Agrarische bedrijven en cultuurgrond

Alle gronden die in agrarisch gebruik zijn, hebbende hoofdbestemming 'Agrarisch' gekregen met een nadere specificatie voor wat betreft de landschappelijke waarde van het gebied waar de gronden gelegen zijn (zie ook paragraaf 6.1.1). In het bestemmingsplan is voorts onderscheid gemaakt tussen de ontwikkelingsmogelijkheden voor grondgebonden agrarische activiteiten (zoals de melkveehouderij) en niet-grondgebonden agrarische activiteiten (intensieve veehouderij).

Alle paardenbedrijven, zoals paardenhouderijen, paardenfokkerijen en maneges vallen niet onder de agrarische bedrijven. Paardenhouderijen en -fokkerijen zijn in de bestemming 'Bedrijven - Paardenbedrijf' meegenomen; maneges zijn meegenomen in de bestemming 'Sport - Manege'. Zie ook paragraaf 6.2.6.

6.2.1

Bestaande grondgebonden bedrijven

Mate van grondgebondenheid

Dit bestemmingsplan is gericht op het bieden van een goede planologisch-juridische regeling voor grondgebonden en niet-grondgebonden bedrijven. Om onduidelijkheid te voorkomen wat wordt bedoeld met grondgebondenheid bij veehouderij, volgt hier een nadere uitleg.

De definitie voor grondgebonden veehouderij heeft als essentie dat naast de houderij van vee de teelt van voedergewassen de basis is voor de bedrijfsvoering. Het voor het vee benodigde ruwvoer is in hoofdzaak afkomstig van de bij het bedrijf behorende agrarische cultuurgrond. Het is wel van belang dat de agrarische cultuurgrond in de directe omgeving van de bedrijfsgebouwen ligt, omdat alleen dan sprake is van een functionele eenheid. In dat verband is een afstand tot 15 kilometer tussen deze grond en het bedrijf een redelijke maatstaf. Maar ook grotere afstanden zijn niet uitgesloten.

Een structurele beschikbaarheid van de bij het bedrijf behorende grond is het beste vast te stellen op basis van eigendom of langdurige pacht. Daarmee is niet uitgesloten dat gronden ook via andere exploitatievormen beschikbaar zijn.

Bij vergunningaanvragen wordt op basis van actuele gemiddelde verhoudingsgetallen van aantal stuks grootvee per ha of gemiddelde grondoppervlak per bedrijfsomvang beoordeeld of een bedrijf grondgebonden is. Daarnaast is een individuele benadering per bedrijf denkbaar aan de hand van bedrijfsspecifieke gegevens over productie en samenstelling van melk, mest en ruwvoer.

Bouwmogelijkheden

Grondgebonden agrarische bedrijven zijn voorzien van een bouwvlak voor het huidige/bestaande erf. Voor dit bouwvlak is de ligging van het erf als uitgangspunt genomen. De bebouwing dient binnen het bouwvlak te worden gebouwd.

Buiten het bouwvlak bouwen is mogelijk, mits een afwijkingsprocedure is doorlopen. De afwijkingsvergunning kan worden verleend indien aan de volgende voorwaarden kan worden voldaan:

- De oppervlakte van een rechthoek die alle bebouwing (dus binnen en buiten het bouwvlak⁴) omsluit wordt beperkt tot ten hoogste 2,5 ha. Dat is exclusief erfbeplantingen, scheidingsloot e.d.
- De nieuwe situatie moet goed landschappelijk worden ingepast. Daarvoor kan een inrichtingsplan worden opgesteld dat, nadat de bouwplannen zijn uitgevoerd en het erf is aangepast, binnen een redelijke in het kader van de vergunningverlening af te spreken termijn dient te zijn uitgevoerd. De landschappelijke inpassing dient ook in stand te worden gehouden.
- De afstand tot gevoelige functies (zoals woningen) tussen de rand van het agrarisch erf en de grens van de gevoelige bestemming dient ten minste 50 m te bedragen dan wel in overeenstemming te zijn met de gemeentelijke geurverordening.
- Er mag geen sprake zijn van een vergroting van de ammoniakemissie van het betreffende bedrijf. Indien wel sprake is van een vergroting van de ammoniakemissie van het bedrijf dan moet blijken dat een vergunning als bedoeld in artikel 19d van de Natuurbeschermingswet kan worden verkregen, dan wel dient er uit onderzoek of middels een verklaring van het bevoegd gezag in zake de Natuurbeschermingswetvergunning te blijken dat deze vergunning niet nodig is.
- Uiteraard dient ook aan andere milieubeperkingen te worden voldaan, zoals de beperkingen die voortvloeien uit de Wgv en de gemeentelijke geurverordening.

In het bestemmingsplan is geregeld dat alle bedrijfsgebouwen en andere bouwwerken binnen het bouwvlak moeten worden gebouwd (dus ook mestlo's en met wanden opgezette voersilo's, maar ook de opslag van gestapeld veevoer etc. dient binnen het bouwvlak te worden gerealiseerd).

---

⁴ De ruimte buiten het bouwvlak die mag worden bebouwd, wordt in de regels het 'ontwikkelingsvlak' genoemd. Dit is de imaginaire rechthoek die aansluitend aan het bouwvlak kan worden gedacht en waarvan de gezamenlijke oppervlakte met het al op de verbeelding aangegeven bouwvlak ten hoogste 2,5 ha bedraagt.

Ten aanzien van agrarische bedrijfsgebouwen geldt een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3,5 m en 12 m.

Nieuwe stalvormen

Naast de traditionele stallen komen tegenwoordig nieuwere stalvormen voor die een afwijkende vorm hebben en/of worden gebouwd van afwijkende materialen (zoals kunststoffolie). In voorkomende gevallen draagt de bouw van nieuwe stalvormen bij aan een gunstiger bedrijfsvoering voor de agrariër. Het in de "4e Partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied" opgenomen beleid ten aanzien van serre- en boogstallen is gehandhaafd. De nieuwe stalvormen zal worden getoetst aan een aantal criteria, waaronder landschappelijke inpassing.

De volgende voorwaarden worden aan nieuwe stalvormen gesteld:

- De goot- en bouwhoogte bedraagt ten hoogste 6 m respectievelijk 12 m.
- De stal mag geen lichthinder voor de omgeving opleveren (door de gemeente kunnen aanvullende voorwaarden worden gesteld om dergelijke hinder te beperken).

6.2.2

Bestaande intensieve veehouderij

Uitgangspunt voor het beleid voor de intensieve veehouderij vormt de derde herziening van het bestemmingsplan Buitengebied (regeling intensieve veehouderij 1998).

Dit houdt het volgende in:

Intensieve veehouderij als nevenactiviteit

- Bij alle bestaande (grondgebonden) agrarische bedrijven is bij recht (dus zonder nadere planologische afwegingsprocedure) maximaal 1.500 m² aan stalruimte ten behoeve van een intensieve veehouderij toegestaan, dan wel de bestaande oppervlakte vermeerderd met 10% indien de bestaande oppervlakte aan stalruimte meer dan 1.370 m² bedraagt.
- Onder voorwaarden kan door middel van een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid extra ruimte worden geboden tot een oppervlakte tot 2.500 m² stalruimte, mits de intensieve veehouderijactiviteit ondergeschikt blijft bij de overige agrarische activiteiten op het betreffende perceel.

Intensieve veehouderij als hoofdactiviteit

- Bestaande intensieve veehouderijen (dus bedrijven die als hoofdtak de intensieve veehouderij uitoefenen) met meer dan 2.500 m² zijn als zodanig op de plankaart aangeduid.
- De intensieve veehouderijbedrijven hebben allemaal een bouwvlak dat uitgaat van het bestaande erf.

- Voor de intensieve veehouderijactiviteiten van deze bedrijven is een binnenplanse afwijkingsmogelijkheid opgenomen om zo nodig buiten het bouwvlak te bouwen tot een gezamenlijke oppervlakte van 1,5 ha (voor de grondgebonden activiteiten van deze bedrijven geldt uiteraard dat de gezamenlijke oppervlakte 2,5 ha mag bedragen).
- In het plan is ten slotte een wijzigingsbevoegdheid opgenomen die het mogelijk maakt om de hiervoor genoemde 1,5 ha tot ten hoogste 2 ha uit te breiden. Deze uitbreiding is alleen mogelijk wanneer als gevolg van wet- of regelgeving (bijvoorbeeld op het gebied van dierenwelzijn) de oppervlakte per dier moet worden vergroot. In dat geval mogen stallen worden vergroot zonder dat het aantal dierplaatsen toeneemt.

6.2.3

Nevenactiviteiten bij bestaande bedrijven

Middels een afwijkingsprocedure kan (niet-agrarische) bedrijvigheid limitatief worden toegestaan bij het agrarisch bedrijf. Hiertoe wordt een selectie van bedrijfsactiviteiten uit de bedrijvenlijst met milieucategorie 1 en 2 gemaakt.

Daarnaast worden de volgende nevenactiviteiten bij een agrarisch bedrijf toegestaan (dus zonder nadere afweging in het kader van een afwijkingsprocedure):

- paardenbedrijven, geen manegeactiviteiten, wel een rijhal;
- productiegebonden detailhandel met een netto vloeroppervlakte van ten hoogste 50 m²;
- overdekte stalling van voertuigen of kampeermiddelen;
- lichte horeca-activiteiten, zoals een theeschenkerij;
- ten hoogste 15 recreatieappartementen (in pandig);
- groepsaccommodatie;
- maatschappelijke en zorgactiviteiten;
- internetwinkel.

Voor het ontplooiën van nevenactiviteiten worden wel voorwaarden gesteld. Eén van die voorwaarden is bijvoorbeeld dat naastgelegen agrarische bedrijven niet in hun bedrijvigheid worden beperkt.

6.2.4

Functiewijziging van bestaande bedrijven

Door de beëindiging van agrarische bedrijven kunnen agrarische bedrijfsgebouwen leeg komen te staan of een andere functie krijgen. Voor vrijkomende agrarische bedrijven vormt het bestaande beleid de basis. Het bestemmingsplan maakt enkele kleinschalige ontwikkelingen mogelijk.

Een agrarisch bedrijf kan wanneer de bedrijfsmatige agrarische hoofdfunctie geheel is beëindigd, worden aangepast (middels een binnenplanse procedure) in de volgende functies:

- woonfunctie;
- woonfunctie met recreatieve nevenfunctie, zoals verblijfsrecreatie in ten hoogste 15 recreatieappartementen (inpandig) en/of groepsaccommodatie;
- bedrijfsfunctie uit de milieucategorieën 1 en 2, die nader wordt vastgelegd in een bij de planregels op te nemen Staat van bedrijven, waarbij de reeds bestaande woning als bedrijfswoning mag worden gebruikt;
- maatschappelijke functie, waarbij de reeds bestaande woning als bedrijfswoning mag worden gebruikt.

Ten behoeve van de nieuwe functie kan de oppervlakte van bestaande gebouwen niet worden vergroot.

Activiteiten dienen binnen de gebouwen plaats te vinden. Buitenopslag is niet toegestaan, tenzij dit landschappelijk goed wordt ingepast hetgeen kan blijken uit een inrichtingsplan.

Niet in voorgaande opsomming passende (grootschaligere) ontwikkelingen worden per geval beoordeeld en desgewenst met een afzonderlijke bestemmingsplanprocedure geregeld. Voor deze ontwikkelingen gelden regels voor landschappelijke inpassing, bouwmassa en verkeersafwikkeling.

Zorgboerderijen

Op zorgboerderijen vindt landbouw en zorg gecombineerd plaats. In veel gevallen gebeurt dit als nevenactiviteit bij de agrarische hoofdfunctie. In toenemende mate worden daarentegen ook zorgboerderijen opgericht waar juist de zorg de primaire functie is en agrarische dagbesteding als nevenactiviteit kan worden beschouwd.

Het bestemmingsplan maakt onderscheid tussen zorg als nevenactiviteit bij een volwaardig agrarisch bedrijf en zorg als hoofdfunctie.

In het eerste geval behoudt het agrarisch bedrijf de agrarische bestemming. De oppervlakte ten behoeve van de uitoefening van een zorgboerderij als nevenactiviteit bij het agrarisch bedrijf is een derde deel van de oppervlakte aan bedrijfsbebouwing met een maximum van 400 m². In het tweede geval is een zorgboerderij specifiek bestemd als 'Maatschappelijk - Zorgboerderij', waarbij agrarische nevenactiviteiten in de regels zijn opgenomen.

Ruimte voor ruimte-regeling

De provinciale 'ruimte voor ruimte-regeling' is bedoeld voor een landschappelijke verbetering voor beëindigde agrarische bedrijven. Indien overtollige en landschap ontsierende bedrijfsgebouwen bij een voormalig agrarisch (maar ook bij een niet-agrarisch) bedrijf worden gesloopt, dan kan de sloper in aanmer-

king komen voor een bijdrage in de sloopkosten in natura en kan dan het recht verwerven om een nieuwe woning te bouwen.

De 'ruimte voor ruimte-regeling' houdt ten aanzien van beeldverstorende bebouwing in dat:

- de bouw van één extra nieuwe woning in het landelijk gebied kan worden toegestaan, mits minimaal 1.000 m² aan beeldverstorende bebouwing of minimaal 3.000 m² aan kassen in het landelijk gebied wordt gesloopt, en de nieuwe woning wordt gebouwd in of aansluitend op een bestaand bebouwingslint of een bestaande bebouwingscluster;
- op een bestaand solitair bouwperceel maximaal één nieuwe woning worden toegestaan, mits minimaal 1.500 m² beeldverstorende bebouwing of minimaal 5.000 m² kassen in het landelijk gebied wordt gesloopt, en in de plantoelichting is onderbouwd dat de ruimtelijke kwaliteit op en rond het perceel aanzienlijk zal verbeteren en dat geen beperkingen ontstaan voor de ontwikkeling van agrarische bedrijven in de omgeving.

Hierbij is tevens voorwaarde dat de gemeente het noodzakelijke woningcontingent beschikbaar heeft en voor dit doel beschikbaar wil stellen en dat de woning ruimtelijk en milieutechnisch inpasbaar is. Daarnaast zal de gemeente hoge eisen stellen aan de beeldkwaliteit van de nieuwe woning. Daartoe zullen afzonderlijke beeldkwaliteitseisen worden opgesteld. De beeldkwaliteitseisen richten zich niet alleen op de bebouwing; er zullen tevens richtlijnen voor de erfinrichting en -beplanting worden gegeven.

Voor de toepassing van de 'ruimte voor ruimte-regeling' moet een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld.

6.2.5

Nieuwe agrarische bedrijven

Hoewel het aantal agrarische bedrijven in de toekomst vermoedelijk verder zal afnemen, moet er rekening mee worden gehouden dat in incidentele gevallen de noodzaak zal ontstaan om een grondgebonden agrarisch bedrijf te verplaatsen, bijvoorbeeld in het kader van landinrichting. Bij de beoordeling van de noodzaak tot het realiseren van een nieuw agrarisch erf zal steeds rekening worden gehouden met de volgende zaken:

- Er dient bij verplaatsing van een bestaand agrarisch bedrijf sprake van te zijn dat het bedrijf zich op de huidige locatie niet verder kan ontwikkelen als gevolg van wettelijke beperkingen dan wel als gevolg van fysieke beperkingen.
- Bij verplaatsing dient het bestaande te verlaten erf te worden ontdaan van overtollige en ontsierende bebouwing en dient het een nieuwe bestemming te krijgen die past in het door de gemeente te voeren beleid voor voormalige agrarische bedrijven; de agrarische bestemming moet er dus af.

- Het te verplaatsen agrarisch bedrijf dient volwaardig te zijn en te beschikken over voldoende toekomstperspectief.
- De nieuwe locatie dient op voldoende afstand van gevoelige functies zoals woningen te worden gesitueerd. Daarbij dient ernaar te worden gestreefd dat ook in de toekomst geen conflicten ontstaan tussen het agrarische bedrijf en gevoelige functies. Dit is mogelijk door meer afstand aan te houden dan de (wettelijke) minimumafstand.
- De nieuwe locatie dient te passen binnen de bestaande landschappelijke structuur. Dat betekent dat wanneer in een bepaald gebied de bebouwing vooral in linten langs de weg staat, het nieuwe erf op een soortgelijke wijze aan de weg moet worden gesitueerd.
- Bij het realiseren van het nieuwe erf dient aandacht te worden geschonken aan de erfinrichting en de erfbeplanting. Deze dienen aan te sluiten bij de bestaande landschappelijke kenmerken.
- Het nieuwe erf dient van dusdanige omvang te zijn dat het ook in de toekomst ruimte biedt voor verdere ontwikkeling.

Verplaatsing en vestiging van nieuwe grondgebonden agrarische bedrijven kan uitsluitend middels een herziening van het bestemmingsplan plaatsvinden. Iedere situatie wordt daarmee afzonderlijk beoordeeld.

6.2.6

Paardenbedrijven

Specifiek beleid voor paardenbedrijven wordt noodzakelijk geacht. De paardenbedrijven vormen een bedrijfstak die in opkomst is. De regeling in het voorafgaande bestemmingsplan sloot onvoldoende aan bij de praktijk.

De insteek voor het bestemmingsplan is om alle paardenbedrijvigheid, dus paardenhouderijen, merriemelkerijen en paardenfokkerijen en alle vormen van paardenbedrijvigheid gelijk te schakelen. Voor paardenbedrijven geldt een specifieke bestemming, namelijk 'Bedrijf - Paardenbedrijf'.

Voor maneges zijn specifieke regels opgenomen via een bestemming 'Sport - Manege', die recht doen aan het afwijkende bedrijfsprofiel van dergelijke paardenbedrijven. Deze bedrijven zijn met name gericht op het bieden van paardrijdmogelijkheden voor derden en waarbij de horeca- en detailhandelsfunctie vaak een belangrijke rol speelt.

Nieuwe paardenbedrijven

Nieuwe paardenbedrijven worden uitsluitend mogelijk geacht op bestaande (voormalige) agrarische erven in het landelijk gebied. Wanneer het paardenbedrijf als nevenactiviteit wordt uitgeoefend, kan dit zonder nadere afweging plaatsvinden. Wanneer een bedrijf geheel wil omschakelen naar een paardenbedrijf, dan zal het plan hiervoor moeten worden gewijzigd. In dat geval zullen eisen worden gesteld aan de landschappelijke inpassing van het erf, plaat-

sing van eventuele buitenbakken en bebouwing, hetgeen in een inrichtingsplan kan worden verbeeld.

6.2.7

Agrarische bedrijfswoningen

Bij een volwaardig agrarisch bedrijf bedraagt het aantal bedrijfswoningen niet meer dan één zelfstandige agrarische bedrijfswoning per agrarisch bedrijf, dan wel het bestaande aantal indien er inmiddels meer staan. De oppervlakte van vrijstaande of aangebouwde bedrijfswoningen bedraagt ten hoogste 150 m².

Tweede agrarische bedrijfswoningen worden met het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt. In bijzondere omstandigheden kan de gemeente tweede bedrijfswoningen via een buitenplanse procedure mogelijk maken. Er dient in die gevallen altijd sprake te zijn van het volgende:

- een noodzaak om met een tweede bedrijfswoning bij het bedrijf te wonen (bijvoorbeeld jaarrond permanent toezicht gedurende 24 uur per dag vanwege de aanwezigheid van levende have);
- een blijvende duurzame en doelmatige voortzetting van het bedrijf, waarbij de ondernemers aannemelijk moeten maken dat het bedrijf beschikt over een toekomstperspectief van ten minste 10 jaar;
- minimaal twee arbeidskrachten die fulltime werkzaam zijn op het bedrijf, waarbij de hoofdbewoners van de bedrijfswoningen een volwaardig hoofdinkomen uit op het perceel gevestigde bedrijf ontvangen;
- een door de gemeente goedgekeurd inrichtingsplan is opgesteld, waarbij de tweede bedrijfswoning in samenhang met de bestaande bebouwing binnen het bouwvlak op hetzelfde erf wordt gebouwd en via dezelfde uitrit van de bestaande bedrijfswoning wordt ontsloten;
- de tweede bedrijfswoning is passend in de gemeentelijke woningbouwcontingentering.

6.3

Wonen en woonboerderij

Gewone woningen hebben een eigen zelfstandige bestemming 'Wonen'. Voormalige boerderijen zijn bestemd als 'Wonen - Woonboerderij'. Dat geldt dus voor zowel boerderijen die recent zijn vrijgekomen als voor boerderijen die in het verleden hun agrarische functie hebben verloren en als woning in gebruik zijn.

De erven van de woning en de woonboerderij zijn voorzien van een bestemmingsvlak. De grenzen van dit vlak sluiten in het algemeen aan bij de feitelijke kadastrale erf grenzen. Soms is gekozen voor de topografische grenzen. Dat geldt met name wanneer het erf deel uitmaakt van een (vrij aanzienlijk) kadastraal perceel waarvan het slechts een deel uitmaakt. Binnen dit vlak mogen

in beginsel de woning/woonboerderij en eventuele bijgebouwen worden gebouwd.

6.3.1

Gewone woning

Bouwmogelijkheden

Per bestemmingsvlak is niet meer dan 1 woning toegestaan, dan wel niet meer dan in het bestemmingsvlak specifiek aangegeven aantal.

Voor de oppervlakte van de bebouwing wordt geen onderscheid gemaakt in oppervlakten van hoofd- en bijgebouwen. De maximale oppervlakte is 250 m² voor de totale bebouwing.

Maatvoering gebouwen

Voor woningen is maximale goot- en bouwhoogte van het hoofdgebouw van respectievelijk 3,5 m en 9 m, dan wel ten hoogste de bestaande goot- en bouwhoogte indien deze meer is, waarbij de dakhelling minimaal 40° bedraagt, dan wel de bestaande dakhelling indien deze minder is.

De maatvoering van vrijstaande bijgebouwen is als volgt: goothoogte maximaal 3 m en bouwhoogte maximaal 6 m.

De bouwhoogte van bouwwerken, geen gebouwen zijnde, en van overkappingen is gelimiteerd op 3 m, dan wel de bestaande bouwhoogte indien deze meer is.

Beroep aan huis

In toenemende mate bestaat de behoefte om beroepshalve in huis ook activiteiten te ontplooiën. In dat verband is een regeling opgenomen die voorziet in het toelaten van aan de woonfunctie verbonden nevenactiviteiten, zoals aan-huis-verbonden beroepen en bedrijven. Activiteiten zoals kantoor, atelier, internetwinkel, beperkte hobbymatige dierhouderij, Bêd & Brochje en dergelijke, worden daarbij toegestaan.

Voorwaarde hiervoor is dat de woonfunctie voorop blijft staan. Daarom wordt de oppervlakte van dergelijke activiteiten beperkt tot ten hoogste 50 m².

6.3.2

Woonboerderij

Iedere voormalige boerderij die wordt bewoond, geen bedrijfsbestemming kent en die in het veld wordt herkend als traditionele boerderij (stelp, kop-hals-rompboerderij of kop-rompboerderij) en alle in het huidige bestemmingsplan als zodanig aangeduide woonboerderijen, hebben de bestemming 'Wonen - Woonboerderij' gekregen. In bijzondere gevallen is de bestemming ook gege-

ven aan situaties die niet geheel aan deze kenmerken voldoen. De bouw- en gebruiksmogelijkheden wijken af van een gewone woning.

Bouwregels

Voor de bestemming 'Wonen - Woonboerderij' gelden enigszins afwijkende bouwregels ten opzichte van 'gewone' woningen.

Voor woonboerderijen is het uitgangspunt om de bestaande bebouwing te handhaven, waarbij de bestaande bouwmaten tevens uitgangspunt zijn. Om die reden is zoveel mogelijk aangesloten bij de maatvoering die voor agrarische bedrijven geldt.

Bij de meeste woonboerderijen is sprake van grotere en meerdere bijgebouwen als gevolg van het voormalige agrarische bedrijf, waardoor er vaak meer dan 100 m² aan bijgebouwen aanwezig is die op basis van de bestemmingsregels zullen worden toegestaan.

Nevenactiviteiten

Naast de reeds bij de 'gewone' woonfunctie toegestane nevenactiviteiten kunnen bij woonboerderijen dezelfde nevenactiviteiten worden ontplooid als bij agrarische bedrijven.

Voorwaarde is daarbij steeds dat de activiteiten binnen gebouwen plaatsvinden en dat parkeren op eigen erf moet plaatsvinden. De woonfunctie dient door het toestaan van nevenactiviteiten niet in het gedrang te komen. Daarom is ook voor woonboerderijen de voorwaarde gesteld dat niet meer dan een derde deel van de bebouwing voor nevenactiviteiten mag worden gebruikt.

Functiewijziging

In het bestemmingsplan is een wijzigingsbevoegdheid naar 'Bedrijf' opgenomen, voor de situaties waarin het wenselijk is om een groter deel dan het hiervoor aangegeven derde deel van de bebouwing voor niet-agrarische bedrijvigheid te gebruiken. Voorwaarde is dat het betreffende bedrijf niet thuishoort op een bedrijventerrein en dat de activiteit in milieucategorie 1 of 2 past, of naar aard en invloed op de omgeving vergelijkbare bedrijven, mits ruimtelijk en functioneel passend in de karakteristiek van de omgeving.

Aan hergebruik, verbouw of vervanging van vrijkomende gebouwen geldt, dat:

- a. bestaande karakteristieke en monumentale gebouwen behouden moeten blijven;
- b. de plaatsing, omvang, vorm en het gebruik van gebouwen moet passen in de karakteristiek van de omgeving;
- c. geen beperkingen ontstaan voor de ontwikkeling van agrarische bedrijven in de omgeving.

6.3.3

Uitbreiding van erven

Indien het erf van een woning of woonboerderij te klein is, kan uitbreiding van het erf worden toegestaan. Daarvoor moet het deel dat aan het erf wordt toegevoegd, worden bestemd voor 'Wonen' of 'Wonen - Woonboerderij'. Veelal gaat het hierbij om gronden met een agrarische bestemming. Hiertoe is in het bestemmingsplan een wijzigingsbevoegdheid worden opgenomen.

Voorwaarde voor de uitbreiding van het erf is dat het nieuwe deel fysiek bij het oude erf wordt getrokken door:

- bijvoorbeeld een sloot of houtwal rondom het nieuwe deel aan te leggen;
- de eerdere erfgrans van het oude erf te verwijderen;
- en/of het nieuwe deel van het erf te voorzien van een erfbeplanting.

Ten behoeve van deze wijzigingsbevoegdheid wordt bepaald dat de herinrichting goed landschappelijk moet zijn ingepast, hetgeen uit een inrichtingsplan kan blijken (zie ook paragraaf 6.1.6).

Een erf mag maximaal worden vergroot met de eigen oppervlakte, waarbij de nieuwe perceelsoppervlakte maximaal 2.500 m² mag bedragen.

Indien een planvoornemen tot uitbreiding van een erf leidt tot een perceelsoppervlakte groter dan 2.500 m² dient een afzonderlijke bestemmingsplanprocedure te worden doorlopen. De gemeente kan hierin meegaan, wanneer uit een inrichtingsplan blijkt dat daarmee een uitzonderlijke ruimtelijke kwaliteit kan worden gerealiseerd.

6.3.4

Paardenbakken

Paardenbakken, longecirkels, trainingsmolens, paddocks en dergelijke buiten de bebouwde erven leiden al snel tot een rommelig beeld. In dat verband is het gewenst dat dergelijke, hobbymatige en aan de hoofdfunctie ongeschikte inrichtingen binnen een erf en bij voorkeur achter de bebouwing (en dus minder goed zichtbaar vanaf de openbare weg) worden gerealiseerd.

De regeling voor paardenbakken die in de bestemmingsplannen voor de dorpen wordt gehanteerd, wordt eveneens in het buitengebied toegepast. Dit betekent dat paardenbakken uitsluitend kunnen worden aangelegd, indien hiertoe omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde of van werkzaamheden, is verkregen. Bij inrichtingen in de zin van de Wabo is ook een omgevingsvergunning voor de activiteit milieu nodig dan wel een melding op grond van de Wm.

Omgevingsvergunning ('aanleg') kan worden verkregen indien:

- er geen onevenredige licht-, stof- en geluidhinder optreedt voor woningen van derden;
- er geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan het straat- en bebouwingsbeeld, de milieusituatie, de woonsituatie, de landschappelijke waarden, de archeologische waarden, de natuurwaarden, de verkeersveiligheid en de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden;
- de paardenbak goed landschappelijk is ingepast (zie ook paragraaf 6.1.6).

6.3.5

Agrarische hobbyactiviteiten

Wonen in combinatie met een agrarische hobby of beperkte agrarische bedrijfsmatige activiteiten past uitstekend in een kleinschalig landschap. In de praktijk blijkt het landschap er, als gevolg van de geringe marktoriëntatie, wel bij te varen. Er is bij hobbymatige landbouw en/of agrarisch kleinbedrijf minder behoefte om de opbrengst per hectare te maximaliseren, waardoor de behoefte om de verkavelingssituatie aan te passen gering is. Dergelijke bedrijvigheid kan dan ook worden gestimuleerd door de behoefte aan eventuele 'bedrijfsbebouwing' te honoreren. Beleidsmatig worden dergelijke activiteiten als agrarische hobbyactiviteit (bijvoorbeeld in de vorm van schapenhouderij of paardenhouderij) of agrarisch kleinbedrijf beschouwd.

In dit plan is geregeld dat bij de woonfunctie ten behoeve van een agrarische (neven)activiteit bij vrijstelling nog eens 50 m² aan aan- en uitbouwen en bijgebouwen kan worden gerealiseerd (bovenop de bij recht toegestane totale oppervlakte van 250 m²). Voorwaarden hiertoe zijn dat de aanvrager ten minste 2 ha grond in duurzaam bezit of pacht heeft en deze gronden binnen een afstand van 1 km tot het woonperceel zijn gelegen.

6.4

Niet-agrarische bedrijven

6.4.1

Bestaand bedrijf

Ieder bestaand niet-agrarisch bedrijf wordt bestemd voor 'Bedrijf' en wordt zo nodig aangeduid voor de huidige activiteit. Uitgangspunt is dat bedrijvigheid uit de milieucategorieën 1 en 2 mogelijk is. De milieuzones tot aan hindergevoelige bebouwing zijn bij deze bedrijven respectievelijk 10 en 30 m. Dergelijke bedrijven kunnen worden toegestaan mits:

- het kleinschalige, ambachtelijke en/of dienstverlenende bedrijven zijn;
- de bedrijven geen grote verkeersaantrekkende werking hebben;
- de bedrijvigheid niet gepaard gaat met opslag en/of stalling buiten de bedrijfsgebouwen;

- er geen detailhandel plaatsvindt.

Een lijst met bedrijven in de verschillende milieucategorieën is als bijlage bij de regels opgenomen, de zogeheten Staat van Bedrijven. Bedrijven die passend zijn in de milieucategorieën 1 en 2 van deze lijst krijgen geen nadere aanduiding. Van de bestaande bedrijven, waarvan de activiteiten in een hogere categorie vallen dan milieucategorie 1 of 2, zal de bestaande bedrijfsactiviteit op de verbeelding specifiek worden aangeduid en benoemd in de regels. Dergelijke bedrijven hebben de mogelijkheid om naast de bestaande activiteit tevens de activiteiten die thuishoren in milieucategorie 1 of 2 uit te oefenen.

Bovendien geldt dat bedrijven, die niet zijn genoemd in de Staat van Bedrijven, in de bedrijfsbestemming zijn toegestaan wanneer deze naar aard en/of effecten op het woon- en leefklimaat, al dan niet onder te stellen voorwaarden, voor wat betreft geur, stof, gevaar en geluid, kunnen worden gelijkgesteld met de bedrijven uit de categorieën 1 en 2.

Bouwregels

Bij een niet-agrarisch bedrijf bedraagt het aantal bedrijfswoningen niet meer dan één, dan wel het bestaande aantal indien er inmiddels (legaal)meer staan. Voor het toestaan van een bedrijfswoning geldt dat er een duidelijke relatie tussen het bedrijf en de bedrijfswoning dient te bestaan. De oppervlakte van een vrijstaande of aangebouwde bedrijfswoning bedraagt ten hoogste 150 m².

Er is een mogelijkheid tot uitbreiding met 10% van de bestaande bebouwingsoppervlakte van niet-agrarische bedrijven opgenomen. Indien sprake is van agrarische aanverwante bedrijvigheid als hoofdtak, kan de bestaande bebouwingsoppervlakte met 20% worden vermeerderd.

Maatvoering gebouwen

Wat betreft de maatvoering van bebouwing ten behoeve van niet-agrarische bedrijven is een maximale goot- en bouwhoogte van respectievelijk 3 m en 8 m toegestaan en geldt een minimale dakhelling van 15°, dan wel de bestaande maatvoering van de bebouwing indien deze afwijkt.

6.4.2

Nieuwe bedrijven

Nieuwvestiging van niet-agrarische bedrijven op onbebouwde percelen wordt uitgesloten. Niet-agrarische bedrijven kunnen middels wijziging in woonboerderijen worden gevestigd. Daarnaast kunnen nieuwe niet-agrarische bedrijven, met inbegrip van bovengenoemde regels, in vrijkomende agrarische bebouwing mogelijk worden gemaakt onder de voorwaarden dat:

- alle bedrijfsactiviteiten in de bestaande gebouwen plaatsvinden;
- onnodige agrarische bedrijfsbebouwing (zoals sleuf- en mestsilo's) van het perceel verwijderd worden;
- er geen sprake is van een onevenredige belasting van de infrastructuur;

- het erf landschappelijk goed wordt ingepast, wat kan blijken uit een inrichtingsplan;
- er een koppeling bestaat met de aan de niet-agrarische bedrijvigheid ondergeschikte woonfunctie (maximaal 1 bedrijfswoning toegestaan) op het perceel.

Aanloopgebieden

Aanloopgebieden zijn de gebieden die aansluiten bij de bebouwing van de verschillende kernen en bebouwingslinten in de gemeente. Op grond van het voorgaande bestemmingsplan zijn voor aanloopgebieden ruimere ontwikkelingsmogelijkheden voor werken (niet-agrarische bedrijvigheid) en wonen aanwezig, zonder dat het karakter van het buitengebied en de dorpsranden daardoor wezenlijk wordt aangetast. Het beleid uit het voorgaande plan wordt op dit punt geheel voortgezet.

Inmiddels zijn enkele aanloopgebieden gerealiseerd/ingevuld. Gerealiseerde aanloopgebieden zijn zo mogelijk bij de plangebieden van de kernen opgenomen. De overige in het bestemmingsplan opgenomen aanloopgebieden die nog niet tot ontwikkeling zijn gekomen en waarvan is gemeend dat deze wel in een behoefte voorzien, zijn in dit bestemmingsplan meegenomen.

6.5

Recreëren

6.5.1

Verblijfsrecreatie

Bestaande recreatiebedrijven

Alle recreatiebedrijven zijn voorzien van de bestemming 'Recreatie'. Onder deze bestemming worden onder meer campings (geen kamperen bij de boer), groepsaccommodaties en andere verblijfsrecreatieve accommodaties geschaard. Met behulp van specifieke bestemmingen is voorzien in een differentiatie tussen de verschillende recreatiebedrijven.

Wat betreft de maximaal toegestane oppervlakte aan dienstgebouwen van recreatiebedrijven wordt de mogelijkheid geboden om de bestaande oppervlakte van dienstgebouwen met ten hoogste 20% bij recht gedurende de planperiode te vergroten. Hiermee is aangesloten bij de regeling zoals die ook voor de uitbreiding van agrarisch aanverwante bedrijvigheid in het buitengebied geldt. Een verruiming van de regeling biedt recreatieondernemers meer mogelijkheden om de kwaliteit van het verblijfsrecreatieve aanbod te verhogen.

Er wordt een positieve grondhouding ingenomen ten aanzien van grotere uitbreidingen bij recreatiebedrijven. Om gemeentelijk maatwerk te kunnen verrichten, wordt dit echter niet met het bestemmingsplan geregeld. Grotere uitbreidingen worden per geval beoordeeld en zijn bespreekbaar wanneer omlig-

gende functies niet worden belemmerd, de uitbreiding passend is in het landschap, infrastructuur niet onevenredig wordt belast en dergelijke.

Voor de maatvoeringseisen wordt aangesloten bij het voorgaande bestemmingsplan Buitengebied.

Reguliere kampeerterreinen

De mogelijkheden met betrekking tot kamperen op reguliere kampeerterreinen is vastgelegd voor de bestaande oppervlakte van het kampeertrein.

In tegenstelling tot de “4e Partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied” is er van afgezien om het aantal standplaatsen voor kampeermiddelen bij een regulier kampeertrein in de planregels aan te geven. Uitsluitend het aantal vaste kampeermiddelen (een stacaravan of trekkershut) is vastgelegd. Onder voorwaarden van minimale onderlinge afstandsmaten voor plaatsing van kampeermiddelen (vanwege brandveiligheid) kan het kampeertrein door de eigenaar desgewenst naar eigen inzicht worden ingevuld met maximaal 200 standplaatsen.

Ten aanzien van vaste kampeermiddelen is de maatvoering een maximaal toegestane oppervlakte van 40 m² voor stacaravans en trekkershutten en een maximale hoogte van 3,8 m. Daarnaast is bij vaste kampeermiddelen een berging met een maximale oppervlakte van 6 m² toegestaan.

Met uitzondering van de vier reeds vergunde chalets, voorziet het bestemmingsplan niet in de mogelijkheid tot plaatsing van chalets.

Natuurkampeertrein

Nabij de gemeentegrens met Tytsjerksteradiel bevindt zich aan De Leijen het natuurkampeertrein De Grinspôle. Voor dit kampeertrein geldt de regeling van Stichting Natuurkampeertreinen, wat inhoudt dat:

- het terrein is gelegen in een aangesloten gebied van ten minste 25 ha, waarvan in ieder geval de helft bestaat uit bos, natuurgebied en/of waardevol cultuurlandschap;
- er uitsluitend mobiele kampeermiddelen zoals tent, toercaravan, camper, vouwwagen of huifkar mogen worden gebruikt (dus geen stacaravans of chalets);
- er niet meer dan 30 standplaatsen per ha mogen worden gerealiseerd;
- het kampeertrein niet groter mag zijn dan 3 ha met daarop maximaal 90 standplaatsen;
- de maximale verblijfsduur 28 nachten bedraagt.

Terreinen voor kleinschalig kamperen

Bestaande terreinen voor kleinschalig kamperen worden op de verbeelding aangeduid. De volgende regeling blijft hiervoor van kracht:

- Maximaal 25 standplaatsen.
- Kamperen is mogelijk in de periode 15 maart tot 31 oktober.

- Trekkershutten, chalets en stacaravans zijn niet toegestaan.

Nieuwe terreinen voor kleinschalig kamperen zijn middels afwijking met omgevingsvergunning mogelijk bij agrarische bedrijven, voormalige agrarische bedrijven, niet-agrarische bedrijven en bij woningen onder de volgende voorwaarden:

- Er is minimaal 200 m afstand tot het dichtstbijzijnde bestaande (reguliere of natuur)kampeerterrein of terrein voor kleinschalig kamperen.
- Er is minimaal 50 m afstand tot de erfgrans van de dichtstbijzijnde woning van derden.
- Het kleinschalig kampeerterrein dient aansluitend aan de bebouwing op het perceel te worden ingericht, achter de naar de weg gekeerde gevel van de (woon)bebouwing.
- Het perceel waarop het terrein wordt gerealiseerd dient tenminste 0,5 ha te zijn.
- Het terrein dient landschappelijk te worden ingepast met inheemse beplanting.
- Het maximum aantal standplaatsen bij niet-agrarische bedrijven en woningen is beperkt tot 15.

Marrekrite-ligplaatsen

Op andere dan in voorgenoemde paragrafen aangewezen plaatsen is kamperen niet toegestaan, met uitzondering van de aangewezen Marrekrite-ligplaatsen voor het vrij kamperen. Op grond van de bestaande regeling in het bestemmingsplan buitengebied is het eveneens toegestaan om vrij te kamperen bij een drietal hiertoe aangewezen ligplaatsen van Recreatieschap De Marrekrite, te weten:

- het eiland Okselân bij de Oude Monnikegreppel;
- het eiland Gealân bij de Nieuwe Monnikegreppel;
- ligplaats de Poelskrite ten zuiden van de Modderige Bol.

Deze aangewezen Marrekrite-ligplaatsen mogen uitsluitend worden gebruikt voor vrij kamperen onder voorwaarde dat per ligplaats maximaal drie tenten voor niet langer dan drie aansluitende etmalen tussen 17:00 en 10:00 uur zijn toegestaan. Deze voorwaarden zijn bij verordening geregeld en niet nader in dit plan opgenomen.

Recreatiewoningen

In het bestemmingsplan Buitengebied (2002) is een regeling opgenomen ten behoeve van recreatiewoningen. Bij recht konden deze (vaak kleine) woningen met 10% worden vergroot. In de “4e Partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied” is deze regeling aangepast in die zin dat een maximale oppervlakte van 70 m² voor recreatiewoningen (inclusief bijgebouwen) is opgenomen (dan wel de bestaande oppervlakte indien deze meer is). Dit beleid is in dit plan voortgezet.

Recreatiearken

Het huidige beleid wat betreft innemen van ligplaatsen door recreatiearken wordt voortgezet. Het reeds toegestane aantal ligplaatsen voor recreatiearken blijft daarbij gelijk.

De maximale oppervlaktemaat van een recreatieark is 100 m². Onder deze oppervlakte wordt de boot zelf verstaan exclusief damwanden. Met betrekking tot steigers, oppervlakteverharding etc. is de bestaande oppervlakte uitgangspunt. De maximaal toegestane hoogte van een recreatieark is 3,50 m, gemeten vanaf de waterlijn.

Voor wat betreft de mogelijkheden tot het plaatsen van bijgebouwen bij een recreatieark wordt de koers gevolgd die in de "4e Partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied" is uitgezet. Voor ieder recreatieark wordt een maximale oppervlakte aan bijgebouwen gehanteerd van maximaal 7 m² (dan wel de bestaande oppervlakte indien deze meer bedroeg ten tijde van de inwerkingtreding van deze beleidslijn) en een bouwhoogte van ten hoogste 3 m.

Groepsaccommodaties

De in het plangebied aanwezige bedrijven die verblijfsaccommodatie bieden aan groepen krijgen een recreatieve verblijfsbestemming.

Als nevenfunctie bij het agrarische bedrijf is onder voorwaarden een groepsaccommodatie mogelijk.

Het geldende gemeentelijke beleid ten aanzien van het omzetten van een (voormalig) agrarisch bedrijf naar een recreatieve groepsaccommodatie blijft gehandhaafd. Een dergelijke omzetting is mogelijk onder voorwaarde dat:

- tot agrarische bedrijven een afstand van minimaal 100 m in acht moet worden genomen;
- de afstand tot de erfgrans van naastgelegen individuele woningen minimaal 50 m dient te zijn;
- het parkeren op eigen erf plaatsvindt.

Recreatieappartementen

In lijn met het geldende gemeentelijke beleid biedt dit bestemmingsplan ook de mogelijkheid om met omgevingsvergunning één recreatieappartement per woning mogelijk te maken. Hiervoor blijven de volgende voorwaarden van kracht:

- Wonen blijft de hoofdfunctie van de woning.
- Het recreatieappartement wordt gerealiseerd in een deel van de woning of een bijgebouw.
- Bij een recreatief appartement in een bijgebouw moet een afstand van minimaal 10 m tot de naastgelegen woning in acht worden genomen.

Daarnaast is in lijn met de Notitie Kleinschalige verblijfsrecreatie in de gemeente Smalingerland realisatie van recreatieappartementen binnen de

(voormalige) bedrijfsbebouwing van een (vrijgekomen) agrarisch bedrijf mogelijk. Het aantal recreatieappartementen is beperkt tot 15. Dit komt overeen met het provinciaal beleid.

Bêd & Brochje

Bêd & Brochje-gelegenheden zijn als verblijfsrecreatieve voorziening niet apart bestemd. Dergelijke overnachtingaccommodatie(s) zijn als ondergeschikte functie in of bij iedere (bedrijfs)woning mogelijk, met dien verstande dat deze voor maximaal 4 personen, verdeeld over ten hoogste 2 kamers, per adres mogen worden geëxploiteerd. Het beleid biedt voor dergelijke accommodatievormen geen extra bebouwingsruimte.

Verschil tussen recreatieappartement en Bêd & Brochje

Een recreatieappartement is in alle gevallen een zelfstandige woonruimte, die door een huishouden kan worden bewoond ten behoeve van de verblijfsrecreatie, zonder dat dit daarbij afhankelijk is van wezenlijke voorzieningen buiten die woonruimte. De zelfstandigheid blijkt uit een keukenvoorziening en sanitair die nadrukkelijk voor het betreffende appartement zijn bedoeld. Het kan ook blijken uit een “eigen” opgang, maar in het geval van meerdere recreatieappartementen kunnen deze appartementen de opgang ook delen.

Een Bêd & Brochje-accommodatie is in alle gevallen een onzelfstandige woonruimte, die door een huishouden kan worden bewoond ten behoeve van de verblijfsrecreatie, waarbij de bewoning afhankelijk is van wezenlijke voorzieningen buiten die woonruimte. De onzelfstandigheid blijkt in ieder geval uit het ontbreken van keukenvoorzieningen en meestal ook uit het ontbreken van een eigen opgang.

6.5.2

D a g r e c r e a t i e

D a g r e c r e a t i e v e v o o r z i e n i n g e n

Voorzieningen voor dagrecreatief medegebruik zijn via de bestemmingsomschrijving meegenomen en mogelijk gemaakt binnen de relevante bestemmingen van de hoofdfunctie (zoals de agrarische en natuurbestemming). Het gaat hierbij om dagrecreatief medegebruik in een kleinschalige vorm.

Nieuwe dagrecreatieve voorzieningen kunnen worden gerealiseerd nadat daarvoor een omgevingsvergunning is verleend. Hierbij kan worden gedacht aan de aanleg van dagrecreatieve voorzieningen in de vorm van picknickplaatsen, aanlegplaatsen, parkeervoorzieningen, visoevers, vaarwateren en dergelijke naar aard daarmee gelijk te stellen voorzieningen. Bij de beoordeling voor het verstrekken van een omgevingsvergunning zal de landschappelijke kwaliteit en de inbreuk op natuurwaarden worden betrokken.

Routegebonden recreatie

De ten behoeve van de routegebonden recreatie in het buitengebied aanwezige voet-, fiets- en ruiterspaden maken deel uit van de bestemming 'Verkeer - Wegverkeer' of de agrarische of natuurbestemming van de hoofdfunctie en zijn niet op de verbeelding aangeduid. Aanpassing van een bestaand tracé van een pad of het realiseren van een nieuw pad kan worden gerealiseerd door middel van een omgevingsvergunning. Hierbij dient aantasting van de landschappelijke kwaliteit en mogelijk aanwezige natuurwaarden in overweging genomen te worden.

Varen als routegebonden recreatievorm is als ondergeschikte functie in de bestemming 'Water' of 'Natuur' mogelijk.

6.6

Overig

6.6.1

Infrastructuur

De droge infrastructuur in de gemeente heeft een bestemming 'Verkeer - Wegverkeer' gekregen. Binnen deze bestemming zijn de verschillende functies opgenomen die de infrastructuur in de gemeente vervult. Ondergeschikte functies, zoals voor de routegebonden recreatie, is hier in begrepen.

6.6.2

Vaarwater

De route Kruiswater/Prinses Margrietkanaal - Hooidamsloot - Smalle Ee - Drachten is binnen de bestemming 'Water' aangeduid voor vaarwater. Deze route is specifiek bedoeld voor het gebruik door het beroepsmatige scheepvaartverkeer.

6.6.3

Energieopwekking

Windturbines

De gemeente wil met het bestemmingsplan Buitengebied geen medewerking verlenen aan het realiseren van solitaire of clusters van grootschalige windturbines. Gemeentelijk windenergiebeleid is hierbij leidend. Wel wil de gemeente overwegen om een innovatieve pilot te faciliteren. De gemeente zal concrete verzoeken dienaangaande beoordelen en zo mogelijk planologisch-juridisch mogelijk maken.

Mestvergistingsinstallaties

Mestvergisting wordt beschouwd als een reguliere agrarische activiteit. In lijn met de "4e Partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied" worden mestvergistingsinstallaties, waarin mest wordt vergist die gedeeltelijk van andere

bedrijven afkomstig is, toegestaan. Indien naastgelegen agrarische buurbedrijven op dit punt willen samenwerken, dan is dit toegestaan.

6.6.4

Kabels en leidingen

Kabels en leidingen krijgen - voor zover planologisch relevant - een op behoud gerichte regeling. Het gaat hierbij om hogedrukaardgastransportleidingen (dubbelbestemming 'Leiding - Gas'), hoogspanningsleidingen (dubbelbestemming 'Leiding - Hoogspanning'). De regeling voorziet erin dat de ligging van de leidingen planologisch is beschermd. Tevens voorziet de regeling zo nodig in het bieden van bescherming met het oog op de externe veiligheid.

6.6.5

Externe veiligheid

Op basis van landelijke en provinciale beleidlijnen zijn daar waar nodig beschermingszones in het kader van de externe veiligheid op de verbeelding opgenomen.

Met betrekking tot de vrijwaring van een zone voor ontwikkelingen die de aanleg van nieuwe leidingen in de nationale leidingstrook (zie ook kaart 12) kunnen frustreren, zal de gemeente nieuwe ontwikkelingen in deze strook steeds toetsen aan het rijksbeleid. De in dit bestemmingsplan toegelaten ontwikkelingen passen binnen het rijksbeleid i.c. de structuurvisie buisleidingen 2012 - 2035.

Kaart 12. Globale ligging vrijwaringszone buisleidingen

6.6.6

Geluidhinder

De geluidszone rond het bedrijventerrein De Haven (Drachten-Noordwest) en rond de grasdrogerij (Opeinde) zijn op de verbeelding weergegeven. Binnen

deze zones mogen geen geluidsgevoelige bestemmingen worden gerealiseerd, tenzij hiervoor een hogere grenswaarde is verleend.

6.6.7

Waterhuishouding en waterkering

Sloten, vaarten, waterkeringen en andere waterhuishoudkundige werken die van belang zijn voor het waterbeheer in het plangebied, zijn niet voorzien van een specifieke bestemming, nog van een specifieke bescherming. De waterhuishouding maakt als functie deel uit van vrijwel iedere bestemming in dit plan. Van belang is dat er bij het realiseren van de “hoofdbestemming” rekening wordt gehouden met het belang van de waterhuishouding en de waterkering. Daarbij zijn twee aspecten die met name vanuit het bestemmingsplan in de gaten moeten worden gehouden:

- De beperking van de infiltratiecapaciteit van de bodem.
- De bescherming van de waterkeringen.

Het onttrekken van infiltratiecapaciteit van de bodem en het dempen van sloten leidt tot minder bergingscapaciteit binnen een peilgebied en als gevolg daarvan tot een hogere oppervlaktewaterstand in (resterende) sloten in regenrijke perioden. Dat druist in tegen het beleid van Wetterskip Fryslân. Het Wetterskip heeft in de leidraad Stedelijk Waterbeheer dan ook verplicht gesteld dat bij het realiseren van bebouwing of (dichte) verhardingen met een oppervlakte van meer dan 200 m², compensatie van het verlies aan infiltratiecapaciteit van de bodem dient plaats te vinden⁵. Dit kan bijvoorbeeld door het realiseren van extra oppervlaktewater. Het Wetterskip hanteert hier de norm van 10% van de oppervlakte van het grondvlak dat voor de infiltratie verloren gaat en 100% van de oppervlakte van sloten die worden gedempt. Bij het vergunnen/realiseren van bouwwerken en verhardingen zal de gemeente hiermee rekening houden.

Hetzelfde geldt voor het belang van waterkeringen in het plangebied: kades en dijken zijn ervoor om te zorgen voor droge voeten. Het uitvoeren van werken of het realiseren van bouwwerken op of nabij waterkeringen dient steeds te worden overlegd met het Wetterskip. Met het oog daarop is het belang van de waterkering nog eens expliciet in de relevante bestemmingen opgenomen. Ook op dit punt zal de gemeente het belang van het Wetterskip in de gaten houden.

In de regels is geen bijzondere regeling opgenomen ten einde deze belangen te beschermen. De feitelijke bescherming vindt plaats vanuit de Waterwet en de Keur. De gemeente zal zo nodig het Wetterskip betrekken bij de vergunningverlening.

---

⁵ Dit beleid zal binnenkort worden uitgewerkt in de Keur van het Wetterskip.

Uitvoerbaarheid

7

7.1

Consequenties van het planMER

In het kader van het planMER is onderzoek verricht naar de effecten die bij de uitvoering van het bestemmingsplan op het milieu binnen en in de nabijheid van het plangebied verwacht kunnen worden. Uit dit onderzoek en de opgestelde passende beoordeling blijkt dat het beleidsvoornemen zou kunnen leiden tot onaanvaardbare effecten op beschermde en voor verzuring gevoelige Natura 2000-gebieden Alde Feanen en in mindere mate gebieden buiten het plangebied zoals Van Oordt's Mersken en de Wav-gebieden zoals het Unlân fan Jelsma, wanneer de ontwikkeling van veehouderijactiviteiten niet aan voorwaarden wordt gebonden. De ruime ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische bedrijven zijn hieraan debet.

In het voorontwerpbestemmingsplan was voorgesteld om alle agrarische bedrijven de mogelijkheid te bieden om bij recht te kunnen uitbreiden binnen een imaginaire rechthoek van ten hoogste 2,5 ha. Wanneer de agrarische ontwikkelingsmogelijkheden die in het voorontwerpbestemmingsplan zijn opgenomen, alle zouden worden benut, dan leidt dat tot een zodanig negatieve invloed op de instandhoudingsdoelen van de Alde Feanen (Natura 2000-gebied) en op de kwaliteit van - deels in Natura 2000 gelegen - Wav-gebieden, dat deze doelen en kwaliteiten in gevaar komen. Dat is op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Wet ammoniak en veehouderij niet toegestaan. Dit betekent dat bijzondere aandacht nodig is voor de regeling van de uitbreiding van veehouderijen (bouw van veestallen).

In het planMER is geadviseerd om de ongewenste effecten als gevolg van de uitbreiding van veehouderij te voorkomen door te bepalen dat veehouderij alleen kan uitbreiden nadat daarvoor een afwijkingsprocedure of wijzigingsprocedure is doorlopen. De keuze is gemaakt om dit advies over te nemen, mede naar aanleiding van de uitspraak van ABRvS inzake het bestemmingsplan buitengebied van gemeente Geertruidenberg (201107891/1/R3, 24 oktober 2012).

De oplossing is in het bestemmingsplan gevonden door de oppervlakte stalruimte ten behoeve van veehouderij te beperken tot de bestaande oppervlakte: veehouderij kan slechts groeien indien hiervoor een afwijkingsprocedure of een wijzigingsprocedure is doorlopen. In dat kader dient dan te worden onderzocht of als gevolg van de ontwikkeling geen sprake is van extra ammoniakemissie. Wanneer er sprake is van een extra ammoniakemissie, dan dient te worden bezien of een vergunning als bedoeld in artikel 19d van de Natuurbe-

schermingswet is verleend of kan worden verleend of niet nodig blijkt te zijn. Verder gelden nog een aantal andere voorwaarden zoals voorwaarden op het gebied van landschappelijke inpassing.

Eén en ander betekent dat in tegenstelling tot de regeling in het voorontwerp-bestemmingsplan de ruime ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven voor het aspect veehouderij flink is ingeperkt: uitbreiding van veehouderijactiviteiten is zowel binnen als buiten het bouwvlak alleen mogelijk wanneer uit de berekening van de ammoniakemissie dan wel een toets aan de Natuurbeschermingswet blijkt dat een vergunning is of kan worden verleend of niet noodzakelijk blijkt te zijn. Daarmee sluit het bestemmingsplan aan op het vereiste zoals bepaald in artikel 19j van de Natuurbeschermingswet. Daarin is namelijk het volgende bepaald:

Een bestuursorgaan houdt bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, ongeacht de beperkingen die terzake in het wettelijk voorschrift waarop het berust, zijn gesteld, rekening met:

- a. de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied, en;*
- b. het op grond van artikel 19a of artikel 19b voor dat gebied vastgestelde beheerplan voor zover dat betrekking heeft op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen bedoeld in artikel 10a, derde lid.*

In de passende beoordeling, die als hoofdstuk 7 bij het planMER is gevoegd, blijkt dat het bestemmingsplan als gevolg van de hiervoor besproken aanpassing uitvoerbaar is.

7.2

Economische uitvoerbaarheid

Op 1 juli 2008 is de Wet ruimtelijke ordening (hierna: Wro) inwerking getreden met daarin opgenomen een afdeling omtrent grondexploitatie, afdeling 6.4. Het doel van deze afdeling is om de mogelijkheden voor gemeentebesturen om kosten te verhalen, eisen te stellen aan de inrichting, de kwaliteit of de realisatie van bouwlocaties te verbeteren. Dit brengt met zich mee dat de gemeente bij de vaststelling van het bestemmingsplan, een wijziging als bedoeld in artikel 3.6 lid 1 Wro, een projectbesluit of een beheersverordening kosten moet verhalen. Deze verplichting is vastgelegd in artikel 6.12 Wro.

Bouwplan

In artikel 6.12 Wro is bepaald dat een exploitatieplan vastgesteld dient te worden voor gronden waarvoor men voornemens is een bouwplan op te stellen. In artikel 6.2.1 Besluit ruimtelijke ordening (hierna: Bro) is het bouwplan gedefinieerd. De nieuwbouw of uitbreiding van een woning of een hoofdgebouw zijn onder meer bouwplannen.

In het Bestemmingsplan Buitengebied worden dergelijke bouwmogelijkheden mogelijk gemaakt. De vraag rijst of voor deze bouwmogelijkheden een verplichting geldt om een exploitatieplan op te stellen of zijn de kosten anderszins verzekerd?

Nieuwe hoofdgebouwen

In het Bestemmingsplan Buitengebied worden mogelijkheden geboden om agrarische bouwvlakken te vergroten. Door het vergroten van deze bouwvlakken kunnen nieuwe hoofdgebouwen gerealiseerd worden. Gezien het voorgaande zijn ook hoofdgebouwen bouwplannen in de zin van artikel 6.2.1 Bro. In de Nota van toelichting bij het Besluit ruimtelijke ordening wordt gesteld dat de eerste bouwaanvraag, die tot gevolg heeft dat het perceel in gebruik wordt genomen, wordt aangemerkt als de aanvraag voor een hoofdgebouw. Dat er in een later stadium op hetzelfde perceel nog een gebouw wordt gebouwd dat zal fungeren als hoofdgebouw doet niet ter zake. De exploitatiebijdrage voor het kostenverhaal dient te worden verbonden aan de eerste bouwaanvraag, dus als het agrarisch bouwperceel in gebruik wordt genomen. Dit heeft tot gevolg dat voor bouwmogelijkheden die ontstaan doordat bouwpercelen vergroot worden geen kostenverhaal nodig is. Er worden immers geen nieuwe bouwpercelen gerealiseerd. Deze gebouwen zijn niet aan te merken als hoofdgebouwen in de zin van artikel 6.2.1 Bro.

Voor overige ontwikkelingen die niet vallen onder bovengenoemde categorie worden overeenkomsten gesloten waarmee het kostenverhaal wordt afgedekt.

Overige ontwikkelingen

Dit bestemmingsplan biedt buiten de al in gebruik zijnde erven geen andere bouwmogelijkheden dan eventuele mogelijkheden op grond van een in het plan opgenomen wijzigingsbevoegdheid. Uit het voorgaande blijkt dat bij de vaststelling van het bestemmingsplan nog niet hoeft vast te staan dat de gemeentelijke kosten worden verhaald. Bij de toepassing van de wijzigingsbevoegdheden zal eerst worden bezien of er een noodzaak bestaat om een kostenverhaalovereenkomst te sluiten, die zo nodig kan worden gesloten. In het uiterste geval kan worden overwogen om bij wijzigingsbevoegdheden een exploitatieplan vast te stellen.

Conclusie

Voor het Bestemmingsplan Buitengebied 2013 is het niet nodig om een exploitatieplan op te stellen. De te verhalen kosten zijn anderszins verzekerd of de bouwmogelijkheden zijn niet aan te merken als een bouwplan in de zin van artikel 6.2.1 Bro.

7.3

Planschade

Bij het opstellen van het bestemmingsplan zijn de risico's op planschade voorafgaand ingeschat. Als een belanghebbende door het nieuwe bestemmingsplan schade lijdt of zal lijden, kan hij bij de gemeente 'planschade' claimen.

Het voorliggende bestemmingsplan is hoofdzakelijk een conserverend plan, waarin de bestaande rechten zoveel mogelijk zijn gerespecteerd. Daarnaast worden er vrijwel geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk gemaakt. Er is dan ook geen planschade te verwachten als gevolg van dit bestemmingsplan. In het algemeen kunnen aan een geldend bestemmingsplan geen blijvende rechten worden ontleend. De raad kan op grond van gewijzigde planologische inzichten en na afweging van alle betrokken belangen andere bestemmingen en regels voor gronden vaststellen. Daarbij komt de raad bij het toekennen van bestemmingen en het vaststellen van regels beleidsvrijheid toe, zoals onder meer blijkt uit de uitspraak van ABRvS 201112435/1/R3 van 13 maart 2013.

Bij iedere nieuwe aanvraag om planologische medewerking wordt bezien of er planschade mogelijk is. Indien dit het geval kan zijn, zal met de belanghebbende aanvrager een overeenkomst worden gesloten zoals bedoeld in artikel 6.4a van de Wro. Daarmee kan worden voorkomen dat de gemeenschap voor de planschadekosten moet opdraaien die gemaakt worden in het belang van de aanvrager.

7.4

Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Het bestemmingsplan heeft vanaf vrijdag 20 april 2012 tot en met donderdag 31 mei 2012 ter inzage gelegen conform de gemeentelijke inspraakverordening. Tevens is in het kader van het bestuurlijk overleg ex artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening het bestemmingsplan toegezonden aan een aantal instanties, waaronder de provincie en het waterschap. Voor de reacties en beantwoording wordt verwezen naar de separate bijlage.

Uit de reacties en de beantwoording blijkt dat er, behoudens één opmerking, geen opmerkingen zijn gemaakt die aanleiding gaven om de opzet van het plan op wezenlijke punten te wijzigen: de overlegpartners en insprekers kunnen zich in grote lijnen vinden in het plan. De reacties hebben vooral betrekking op

onderdelen van het plan. Waar dit mogelijk was en paste in de beleidsvisie van gemeente Smallingerland, zijn de wensen gehonoreerd.

De opmerking die heeft geleid tot een wat structurelere aanpassing had betrekking op de wijze waarop het bouwen voor agrarische bedrijven was geregeld. In het voorontwerp was uitgangspunt om het bouwen bij recht toe te staan binnen en buiten het agrarisch bouwvlak, zij het dat bij het bouwen buiten het bouwvlak een inrichtingsplan voor de inrichting van het erf moest worden opgesteld. Deze regeling blijkt bij nadere bestudering risico's bij de uitvoering op te leveren. De regeling zou onvoldoende rechtszekerheid bieden. Dit heeft ertoe geleid dat het bouwen buiten het bouwvlak nog steeds mogelijk is, maar dit dient te geschieden binnen de kaders van een afwijking van het plan. De voorwaarden voor het uitvoeren van de afwijking zijn eenvoudiger uit te voeren. Ze leiden per saldo niet tot een langere procedure, waardoor de initiatiefnemer/aanvrager daarvan geen temporele consequenties ondervindt.

In het kader van het overleg heeft Wetterskip Fryslân haar wateradvies ingebracht. Dit is als bijlage 2 achter deze toelichting opgenomen. Het wateradvies heeft ertoe geleid dat in de planregels in de relevante bestemmingen de functie 'waterkering' is toegevoegd. Verder is in deze toelichting aangegeven dat bij het realiseren van bebouwing of verharding met een oppervlakte van meer dan 200 m² sprake moet zijn van watercompensatie, in overeenstemming met de Keur van Wetterskip Fryslân.

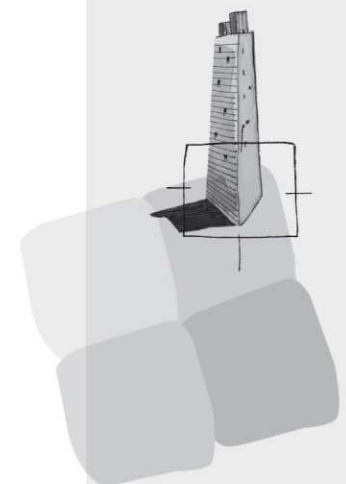

Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Smallingerland

Bestemmingsplan
BügelHajema Adviseurs b.v.

Projectnummer
232.00.01.39.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden
T 058 215 25 15
F 058 215 91 98
E leeuwarden@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort